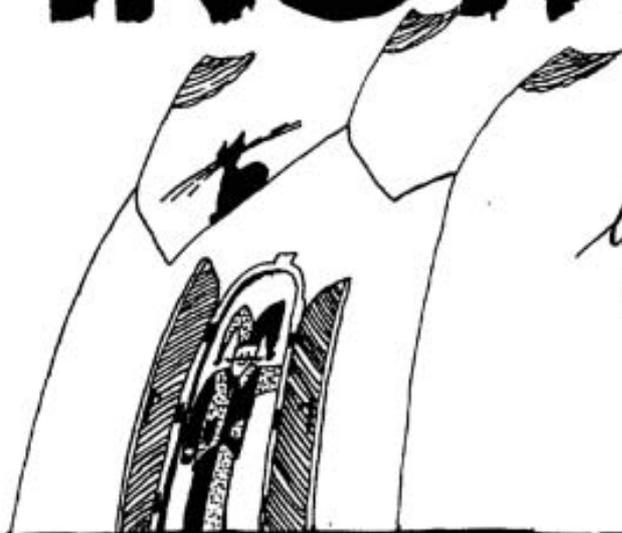

divadelní HROMADA

zpravodaj
samotářských
divadelníků,
loučkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomoci
Moravy a v části
Sudeta

LXIII

podzim

2011

**Být mladý umí každé tele.
Umět stárnout, to je kumšt.**

Karel Čapek

(prof. Janu Císařovi s láskou)

- 4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)**
Zápis z Rady VSVD ze dne 12. 11. 2011
7 Zlatý odznak J.K.Tyla převzal Antonín Kubiček
8 Pozvánka na Valnou hromadu VSVD 25. února 2012
- 9 IMPULSY Z IMPULSU**
Wolkrův Prostějov 2012, Nabídka praktických seminářů z divadelních oborů na rok 2012, Zveme vás 21. 1. 2012 - přednes - Divadlo poesie
10 Zveme vás 4. 2. 2012 - Dramatická situace...
Zveme vás na přehlídku amatérského činoherního divadla
- 11 VIDĚLI JSME**
Nová krev ze Žamberka
- 12 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU**
Exil se valí plnou parou vpřed
13 Rodinný nedělní posed
14 Hlášení z Litomyšle
15 Obnovená OČB Orlice Potštejn...,
Nový divadelní festival v Pardubickém kraji
16 XVI. Divadelní Erbenův Miletín opět mezinárodní
17 Zákrejsova Polička
18 V Chlumci letos již po čtyřiašedesáté, Náchodské Dny poesie
20 7. Loutkobraní, Jaroměřské loutkáření,
Loutkářská přehlídka O cenu Matěje Kopeckého
21 Týnišťský divadelní podzim, Meziměstské divadelní hry,
DS Vojan Libice n/C., Turnovské divadelní studio hraje...,
Premiéra v Hronově...
22 To všechno z lásky, V. K. Klicpera v Úpici
- 23 RAČTE VSTOUPIT**
Klicperovo divadlo Hradec Králové
25 Východočeské divadlo Pardubice
28 Divadlo DRAK Hradec Králové
- 31 VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH**
Krakonošův divadelní podzim východočeským okem
33 Přelet východočeským okem
- 34 OSOBNOSTI**
Prof. Jan Císař osmdesátníkem!
- 43 VE SLUŽBÁCH THÁLIE**
Jarmila Petrová
44 Zuzana Průchová
45 Zuzce a Jarmilce!, Zina Rýgrová
46 Slávka Hubačíková, Alena Exnarová
49 Jesličky, malé velké divadlo...
- 53 PELMEL**
- 54 MIMO RUBRIKY**
Konec starých časů po šesté
59 Komiks Hanky Voříškové

Uzávěrka příštího čísla:
30. DUBNA 2012

Příspěvky a foto prosíme zasílat
na adresu:

IMPULS
Pospíšilova 365
500 03 Hradec Králové
e-mail:
divadlo@impulshk.cz
<http://www.vsvd.cz>

HROMADA č. LXIII / 2011
PODZIM

Vydává:
Středisko amatérské kultury
IMPULS,
Pospíšilova 365,
500 03 Hradec Králové
Telefon: 495 582 622
Tel./fax: 495 546 560
ve spolupráci
s Volným sdružením
východočeských divadelníků

Vychází 3x ročně

REDAKCE:
Alexandr Gregar (chefredacteur),
Mirka Císařová, Alena Exnarová,
Jan Merta, Naďa Gregarová

FOTOGRAFIE:
Pokud není uveden autor, pocházejí fotografie z archivu souboru.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
Mario Alfieri

TISK:
GRANTIS Ústí nad Orlicí

Registrováno na
MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění
MK ČR

Neprodejné!
Náklad 370 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

Pochvalme se

Nezdá se vám, přátelé, že v posledních letech ta léta utíkají rychleji než dříve? Každoročně mám pocit, že nás Zeměkoule předbíhá, do normálního dne že se vejde stále méně. Třetí Hromada v roce 2011, Vánoce přede dveřmi a nálada nikoliv sváteční, ale světsky bilanční...

Tak jaký byl ten 2011 (už deset let po pádu Dvojičat)? Já se v lednu opět trochu otřel o divadelní jeviště a pomohl na svět inscenaci, za níž stála orlicko-ústecká Lenka Kaplanová a její kolegyně ze souboru Vicena. Uvedli jsme společně Nejstarší řemeslo, hru, která rovněž svádí k bilancování, neb je o věcech člověka posledních. V tomto čísle Hromady ale bilancuje i Rudolf Faltejsek, dal nám k otištění (zatím) poslední vzpomínku na své ochotničení. V ní mj. připomíná, že mu bylo souzeno vstupovat několikrát do stejné řeky, do souboru Symposium, který mu přirostl k srdci a jehož byl vrostlým oudem... I já si tu vrostlost díky Rudovi připomněl, pohyboval jsem se původně v České Třebové, s níž je spojeno první dvacetiletí mého divadelního života, nepočítám-li školní a studentské doby, druhé, již pouhé desetiletí mě nastavilo do Ústí nad Orlicí a poté přišlo krátkých, ale intenzivních pět divadelních let v Jesličkách v Hradci Králové, včetně veleúspěšných Třech na lavičce (Podzimní koncert) - právě s Rudolfem. A od té doby jsem i já párkrát (doslovně) vstoupil do stejné řeky s ústeckými divadelníky (Nejstarší řemeslo, Fucking Story). Ve vnitřním rozpoložení se mě to dotklo silně o posledním listopadovém úterku na jevišti ústecké Malé scény, kde jsem se podílel na aktu předávání Cen města mým dávným, nejen divadelním kamarádkám, Jarmile Petrové a Zuzaně Průchové. Těm, co svým hereckým nadšením i talentem byly pilíři „legendární“ Vévodkyně valdštejnských vojsk (ano, přátelé, jsem vlastně režisérem jedné inscenace). Navíc jim tu cenu předával starosta města Petr Hájek, někdejší představitel Písaře v této hře, hlavou mi při tom letěly uplynulé desítky let, a jako by to bylo včera...

Tato Hromada je jakoby příznačně naplněna vzpomínáním. Kromě gratulací zmíněným ústeckým dámám i dalším. Je ale především věnována osmdesátinám prof. Jana Císaře (i jistým kulatinám

spoluvůrkyně VSVD a této Divadelní hromady, Aleně Exnarové). Tyto dvě osobnosti, každá po svém, mají na chodníku před institucí východočeského amatérského divadla hluboký nejen otisk dlaně, ale i duše, a hvězdu první velikosti, kterou se v hollywoodském betonu označují významné STAR!

Představit si svět našeho ochotnického – amatérského divadla bez prof. Jana Císaře snad ani nejde. Povídali jsme si loni se slovenským kamarádem Vlado Benkem, pod nebem plným hvězdiček a se siluetou Červeného Kláštoru za zády, o tom, jaký kdy byl Hronov. Benko tam jezdí hrozně rád, jak za publikem, tak za osobnostmi, je to jeho srdeční záležitost - hodně toho ví o Peterovi Scherhauférovi, jež ho učil, a já připomněl prof. Císaře. Benko jen udělal takové to „fííííí“, což je výmluvnější ve slovenštině, odmíchl se a pak pravil: „Jak rečoval Císař, tak som robil, po ostatných nič...“.

Aco kromě jubilej? Co nám přišlo letos důležité? – Po mnoha letech jsme pro některé akce museli opustit pohostinné Jesličky, slavící letos své dvacetiny, kam naplánovali generální rekonstrukci... Našli jsme ale vstřícný prostor (a lidi) jednak v pardubickém Exilu, jednak v nově vyštafírovaném Divadle Drak, resp. v jeho Labyrintu, který je mimořádným novým (alternativním) královéhradeckým divadelním prostorem a zároveň meeting pointem k pohledání. Jsme rádi, že tam můžeme přenést některé naše podniky, např. i Audimafor z Kostelce nad Orlicí. Taky Open air v režii Poco animato přinesl nové vzruchy do hradeckého mezinárodního divadelního festivalu, především se začal emancipovat, profilovat a tím násobit význam celé té události.

Akonečně, přečtete-li si tuto Hromadu pozorně, objevíte nové impulzy, nová, dosud nepopsaná místa našeho východočeského divadelního prostoru. Bilance je to tedy pěkná, rozmanitá i úspěšná - pochvalme se sami, když nás nepochválí jiní. Ale co do chvály...

Saša Gregar

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky této Hromady přišly na účet VSVD další příspěvky. **Děkujeme.**

okres Havlíčkův Brod:

Eva BECHYŇOVÁ, ADIVADLO Havlíčkův Brod

okres Hradec Králové:

Vladimír BEŇO, Vladimír HRUBÝ, Zdeněk VRÁGA,
DS KLICPERA Chlumec nad Cidlinou

okres Chrudim:

DS HEŘMAN Heřmanův Městec

okres Jičín:

Jiří a Vladka Wildovi

okres Náchod:

Denisa KOUDELKOVÁ, Ludmila ŠMÍDOVÁ

okres Rychnov nad Kněžnou:

Oldřich DOLEŽAL

okres Semily:

Jiří POŠEPNÝ

okres Ústí n/Orlicí:

Martin MALÍNEK, DS VICENA Ústí n/Orlicí

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlase na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme.

Valná hromada VSVD na svém zasedání 25. února 2006 stanovila výši ročního příspěvku:

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně **ve výši 250,- Kč**
- snížený (důchodci a studenti) minimálně **ve výši 120,- Kč**
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví **ve výši minimálně 750,- Kč**
- nečlenové, zájemci o Hromadu platí 300,- Kč/rok (3 čísla včetně poštovního)

VSVD, Pospíšilova 365, 500 03 Hradec Králové
Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s. Hradec Králové
1085997309/0800

ZÁPIS Z RADY VSVD DNE 12. LISTOPADU 2011

Jednání se zúčastnilo celkem 13 členů rady, ostatní byli omluveni. Program jsme zahájili gratulací Pavlu Labíkovovi k jeho životnímu jubileu a Josefu Janu Kopeckému k jeho životnímu rozhodnutí kráčet dál životem po boku Ivy Jurenkové (dnes Kopecké) jako ženatý muž.

Všem třem přejeme mnoho štěstí.

Podzimní setkání Rady VSVD je pravidelně věnováno především přípravě divadelní sezóny.

1) V úvodu přítomní obdrželi **kalendář přehlídek** a dalších akcí divadelní sezóny 2012, všechny postupové přehlídky amatérského činoherního, venkovského činoherního, loutkového i experimentujícího a mladého divadla zůstávají beze změny, mají své zastoupení ve všech třech krajích (Královéhradecký, Pardubický, Liberecký).

2) Propozice celostátních přehlídek na rok 2012.

Propozice bohužel ještě oficiálně nevyšly, ale podle výsledků jednání odborných rad v propozicích přehlídek Krkonošův divadelní podzim, Šrámkův Písek, Mladá scéna, Wolkrův Prostějov a Dětská scéna nedošlo k žádným výrazným změnám.

- **Krkonošův divadelní podzim** zachoval právo licencované přehlídky nominovat jednu inscenaci a doporučit neomezený počet inscenací s uvedením pořadí do programu národní přehlídky.
- Program přehlídek **Šrámkův Písek** a **Mladá scéna** stanoví programová rada jmenovaná NIPOS-ARTAMA na základě návrhů (doporučení) vzešlých z postupových přehlídek. Postupová přehlídka může doporučit do programu libovolný počet inscenací s uvedením pořadí. Toto pořadí slouží k interní potřebě programové rady a není vhodné, aby bylo veřejně vyhlášeno. Programová rada k navrženému pořadí přihledne, ale není povinna ho respektovat.
- O konkrétní podobě programu **Loutkářské Chrudimi** rozhoduje programová rada, a to na základě nominací a doporučení porot z krajských loutkářských postupových přehlídek a doporučení porot z ostatních (neloutkářských) přehlídek. Porota postupové loutkářské přehlídky může do programu nominovat jednu inscenaci a doporučit libovolný počet inscenací. *Pokud nebyla doporučena inscenace porotou postupové přehlídky na LCH vybrána nebo nebyla přijata programovou radou, může se soubor se stejnou inscenací o účast pokusit v příštích letech. Z propozic Loutkářské Chrudimi bylo vypuštěno ustanovení ohledně určení amatér/profesionál.*
- V oblasti **činoherního divadla** platí zachování jisté exkluzivity celostátní přehlídky. Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné krajské přehlídky, která je programově postupovou na celostátní přehlídku. **POZOR!!! Zúčastní-li se jiné krajské postupové přehlídky, která je programově postupovou na jinou národní přehlídku (např. Šrámkův Pí-**

sek, Mladá scéna, Krakonošův divadelní podzim), bude tato inscenace vyloučena z jednání programové rady. Po roční zkušenosti propozice pro rok 2012 nadále zachovávají zrušení nominací z postupových přehlídek činoherního a hudebního divadla. **Poroty postupových přehlídek mohou doporučit libovolný počet inscenací bez uvedení pořadí k výběru do programu celostátní přehlídky.**

V září 2011 svolala ARTAMA schůzku s pořadateli krajských postupových přehlídek. Z tohoto jednání vzešel návrh vytvořit **systém licencí**, který by měl začít fungovat od roku 2013. ARTAMA požádala pořadatele přehlídek o návrhy kritérií, kterými by se udělení licence řídilo. Na tomto jednání dalším bodem k diskusi byly **pravidelné výměny porotců**.

(Ze zápisu: Na většině KPP zasedají v porotách řadu let stejní lidé. Souborům, které se pravidelně účastní jedné KPP, se tak dostává očekávatelné reflexe. Pro inscenátory by naopak mohly být obohacující a inspirativní hodnocení a rada z úst někoho nového...)

Na téma licencí a výměny porotců se v radě otevřela široká diskuse:

- *K nominacím - právem nominovat dáváme každé přehlídce jedno místo. Ale co když opět pošlou věci nedobré? Není lepší odevzdat se do rukou dramaturgů celostátní přehlídky s tím, že vyberou skutečně kvalitní věci? Nastaveno by ale muselo být, že ten, kdo soutěží, nemůže sedět v porotách, nemůže potom podrážet ostatním nohy tím, že se doporučení vzdá apod. Nominace jako nezbytné necítím, doporučení s pořadím ano.*
- *Přehlídky by měly být licencované, ale pokud by nějaká nelicencovaná přehlídka cítila potřebu doporučit výjimečnou inscenaci, měla by mít tu možnost s tím, že ji programová rada zhlédne (třeba ze záznamu) a rozhodne, zda inscenaci zařadit.*
- *Ať tedy NIPOS/ARTAMA nominuje do každé z krajských porot někoho z oné poroty ústřední (nebo někoho z oné poroty, která bude na přehlídce celostátní)*

a uvidíme, zda si tento člen poroty vezme na hrb, že z krajské přehlídky před ostatní kolegy přiveze na celostátní přehlídku blbou inscenaci, ať ji již nominuje nebo jenom doporučí. To by samozřejmě řešilo i ony situace s tím, že pořadatel porotce k něčemu nutí a bezesporu by to řešilo i systém licencí, protože tam, kam by onoho zástupce nevyslali, nemohla by to být krajská přehlídka. No a tím by se vyřešil i bod o pravidelné výměně porotců, protože nevidím důvod, proč by se ostatní porotci museli po třech letech měnit.

- *ARTAMA by měla soustavně vytvářet co nejširší tým porotců, kteří budou dobře informovaní, budou mít včas i termíny krajských přehlídek a při své odbornosti i vůli a ochotu se jich zúčastňovat. Takové porotce by měla ARTAMA krajským pořadatelům soustavně doporučovat a jejich účast pomáhat v krajích zprostředkovávat. (Opatření 3x a dost se mi zdá nepřijatelné!)*
- *Pokud jde o proměnu porot: jistě by mnohde prospěla, ale zachování kontinuity (znalost práce souborů) taky není od věci. Spíš by podle mne nebylo od věci vyměnit každoročně jednoho člena poroty tak, aby se porota proměnila postupně s tím, že po roční pauze by se porotce, pokud se osvědčil, mohl zase využít - teď myslím spíš na naše osvědčené Laurina, Čísaře, Voseckého, ale je fakt, že mnohde jinde takové štěstí jako my nemají, tak co pak s tím. A možná by nebyl od věci seznam lidí, z nichž by minimálně jeden v porotě licencované krajské přehlídky musel být. Tohle fakt nevím, jak řešit, aby se to nepodělo tam, kde to funguje a pomohlo tam, kde to nefunguje.*
- *Ještě k rotaci porotců: Docela z toho mám obavy, protože jsme už zažili leccos. Nynější naše krajská porota není jen hodnotitelem, ale je i rádcem a pomocníkem, což amatéři moc a moc potřebují. Jsou to všechno profesionálové na úrovni, mnozí s dlouholetými zkušenostmi s amatérským divadlem, amatérům rozumí a mají zájem, abychom stále šli dál, stále se něco přiučili a to je moc a moc potřeba. Nejen kritizovat, ale hlavně pomáhat. A o to jde a to se také v Červeném Kostelci děje. Byla bych moc ráda, kdyby ten základ zůstal zachován, včetně paní prof. R. Szymikové. A k tomu doplnit základ mladšími není na škodu, což se vlastně v Č.K. už i stalo.*
- *Jsem za sebe proti tomu, aby se poroty nuceně měnily po třech letech. Konečně jsem o tom psal i v mnoha článkách, že například do Kostelce jezdím mimo jiné také proto, že je tam porota, jaká tam je, tedy porota, které si vážím a o které nepochybuji. Po tom, co jsem sjezdil desítky přehlídek, můžu myslím srovnávat. A mnohde jsou poroty tak nekompetentní, že je mi z toho až do breku. TOTO BYCHOM MĚLI ODMÍTNOUT!*
- *Pravidelná výměna porotců je administrativní opatření, které nic neřeší. Protože u kvalitní poroty je naopak*

D I V A D E L N Í

dokonalá znalost souborů a situace v kraji velkou výhodou! (Porotce amatérského divadla není běžný profesionální kritik. Má řadu jiných funkcí a delší znalost může tyto funkce podpořit: volbu způsobů hodnocení – formu pohovoru, sledování vývoje a směřování souboru atd.)

Rada VSVD nakonec k projednávanému tématu schválila toto stanovisko:

Usnesení 1:

Postupové přehlídky s právem navrhnout soubory na celostátní přehlídky činoherního divadla musí mít v porotě minimálně jednoho zástupce jmenovaného Artamou pro potvrzení principu celostátních postupových přehlídek. Tento zástupce je součástí seznamu "licencovaných" porotců Artama a musí se zúčastnit minimálně dvou přehlídek v sezóně. V porotě má právo veta. Tito porotci tvoří jádro programové rady celostátních přehlídek činoherního divadla.

Usnesení 2:

Povinná rotace poroty je administrativní opatření, se kterým VSVD nesouhlasí.

3) Jedním z nejdůležitějších bodů jednání byl program přehlídky Červený Kostelec.

V letošním roce se do přehlídky přihlásilo celkem 14 souborů, pouze představení Kytice DS Hlavy Broumov se nemůže soutěžně účastnit přehlídky činoherního a hudebního divadla vzhledem ke své účasti v přehlídce Audimafor 2011.

Rada VSVD tedy doporučila zařadit do programu přehlídky všechny přihlášené inscenace.

Přehlídka zahájí první soutěžní představení ve středu 7. března v 19.30, program uzavře vyhlášení výsledků v neděli odpoledne 11. března. Do programu bude zařazeno 13 inscenací.

Zatím neznáme výsledky grantových řízení, ale pevně věříme, že přehlídku opět finančně zvládneme. V platnosti zůstává účastnický poplatek člena hrajícího souboru ve výši 50,- Kč na osobu. Lektorský sbor by měl pracovat ve složení prof. Jan Císař, prof. František Laurin, Jaromír Vosecký, Regina Szymiková, Michal Zahálka, tajemnice Mirka Císařová.

4) Předávání ZO JKT

Zlaté odznaky J. K. Tyla letos předali:

- paní Elišce Kubátové Saša a Naďa Gregarovi při slavnostním zahájení přehlídky Dospělí dětem
- panu Jiřímu Zahálkovi na Loutkářské Chrudimi Saša Gregar (společně se zástupci SAL SČDO, kteří ocenění pro Jiřího Zahálku rovněž navrhli)
- panu Antonínu Kubíčkoví Saša Gregar a Alena Exnarová (členka komise pro udělování ZO JKT) při festivalu a představení Klubu loutkářů v Úpici.

Návrhy na udělení ZO JKT v roce 2012 se bude zabývat Rada na svém únorovém jednání. Do té doby mohou soubory zasílat své návrhy.

5) Cena MK ČR

Rada VSVD se rozhodla navrhnout na udělení **Ceny Ministerstva kultury v oborech zájmových uměleckých aktivit - divadelní a slovesné aktivity** v roce 2012 čestného člena VSVD a dlouholetého spolupracovníka prof. Františka Laurina. Návrh na nominaci zpracuje A. Gregar.

6) Vzdělávání - nabídka praktických seminářů z divadelních oborů na rok 2012

Na rok 2012 jsme pro celou divadelnickou obec východočeského regionu připravili nabídku tématických okruhů, kterou bude možno upravovat či rozšiřovat na základě zájmu účastníků.

Semináře budou probíhat v prostorách střediska Impuls vždy jednou měsíčně v sobotu od 9.00 do 17.00 hodin. Termíny a lektory budeme postupně upřesňovat – viz rubrika Impulsy z Impulsu.

Na základě doporučení členů rady bude nabídka rozšířena o pokračování kurzu Divadelní kostým – **Kostým a světlo prakticky v ukázkách na jevišti**. N. Gregarová projedná pokračování – tedy termín a náplň s Jaromírem Voseckým. Další tip na lektora: Josef Jelínek.

7) Granty

Vzhledem k nově formulovaným podmínkám pro vyúčtování předkládá žádosti o dotaci od roku 2011 Impuls Hradec Králové.

Pro rok 2012

na MK ČR

Podpora divadelních a slovesných aktivit dospělých a dětských estetických aktivit v Královéhradeckém kraji

Projekt zahrnuje:

- 1/ postupová kola celostátních přehlídek **dětských estetických aktivit**
- 2/ postupová kola celostátních přehlídek **divadelních a slovesných aktivit dospělých**
- 3/ **metodická odborná pomoc**, informační servis, vzdělávání
celkem ve výši 315.000,- Kč

na Mm HK

po 15 tisících na akce: Dětská scéna+Loutky, Audimafor a Pěvecké sbory - 45.000,- Kč

na Královéhradecký kraj:

Krajské a regionální přehlídky v oblasti neprofesionální kultury a dětských tvořivých aktivit
ve výši 215.000,- Kč

8) Různé: Autorská práva

Kateřina Prouzová a Lucie Hašková z Divadla Exil upozornily na stále větší problémy při projednávání autorských práv s Aura-pontem a Dilií.

- nedaří se prodloužit smlouvy za původních podmínek
- ceny stoupají a vysvětlování, že amatérský soubor nemůže zaplatit nevratné zálohy od třiceti tisíc korun nebo přes tisícovku za jedno představení, nikam nevede.

Nemohlo by se VSVD pokusit jednat jako sdružení s Dilií a Aura-pontem a pokusit se vyjednat nějakou přijatelnou kolektivní smlouvu? Něco podobného mají třeba české sbory s OSA.

Na základě tohoto podnětu předseda VSVD Saša Gregar oslovil DILII (právničku Mgr. Parkanovou a vedoucího divadelního odd. Karla Harváňka) a obdržel vysvětlení. OSA může uzavírat tzv. kolektivní smlouvy, protože je monopolní agentura a platby za užití skladeb jsou u ní ze zákona paušální (tedy bez rozdílu autorů nebo druhu skladeb). Tento paušál neplatí u DILIA ani u Aura-pontu a pod., tyto agentury zastupují jednotlivé autory a praxe s nimi je nejrůznější - nespravují oblast divadla "paušálně"... Autorské právo je navíc mezi uživatelem a autorem, nebo tím, kdo ho zastupuje, VSVD nemůže být z právního hlediska uživatelem "za ostatní". Kolektivní smlouvu může mít Unie sborů s OSA jen proto, že OSA spravuje autorská práva v naprosto odlišném rámci od divadelních agentur - od základu kolektivně, zatímco divadelní od základu osobnostně. Navíc bychom museli mít smlouvy se všemi správci, OSA je jen jedním z nich.

Z diskuse vzešlo usnesení – Exil bude písemně formulovat problémy s autorskými právy. Předseda VSVD oficiálně osloví Dilií. N. Gregarová prostřednictvím mailového dotazu udělá průzkum zájmu o diskusi nad autorskými právy a příp. takovou diskusi zorganizujeme..

Miletínské muzeum

Rada VSVD pověřila přítomné zástupce DS Erben Miletín zjištěním stavu projednávání připravené smlouvy o provozování Muzea českého amatérského divadla v Miletíně v zastupitelstvu Města Miletín.

Občanské sdružení pro podporu tradic východočeského loutkářství

Vzniká z iniciativy paní Lenky Jaklové, která oslovila divadelníky s nabídkou spolupráce.

Zpráva o vzniku tohoto sdružení s nabídkou účasti bude zveřejněna v Divadelní Hromadě. O formulaci této informace požádala N.Gregarová Lenku Jaklovou.

Valná hromada VSVD

se uskuteční 25. února v Divadle Exil Pardubice a bude volební. Pokud má kdokoliv zájem o účast v Radě, či podněty pro její doplnění, může zasílat návrhy tajemnici VSVD N. Gregarové.

Zapsala: *Nada Gregarová*

ZLATÝ ODZNAK J. K. TYLA PŘEVZAL ANTONÍN KUBÍČEK

Klub loutkářů v Úpici každoročně pořádá loutkářskou přehlídku zvanou Rolnička. Zahajovací představení v neděli 30. října patřilo domácím souborům, letos to byl Medvídek Ťupínek v režii principála souboru Antonína Kubíčka. V sále se sešlo na 200 diváků, což svědčí o oblíbenosti loutkového divadla v Úpici a Klubu loutkářů zvláště. A právě velkou zásluhu na existenci souboru a jeho vedení po už více jak 60 let má Antonín Kubíček. Takže to byla ta nejlepší příležitost k předání Zlatého odznaku J. K. Tyla, který mu byl udělen za celoživotní práci pro rozvoj kultury a loutkářství v Úpici. Ocenění předali předseda VSVD Alexandr Gregar a Alena Exnarová, členka Rady VSVD a členka komise pro udělování Zlatého odznaku J. K. Tyla. Poděkovat panu Kubíčkově za jeho kulturní aktivity přišli i starosta obce ing. Hůlek a ředitelka kulturního zařízení paní Strachotová.

Přejeme panu Kubíčkově pevné zdraví a ještě mnoho vydařených loutkářských představení a především mnoho spokojených diváků.

-ng-

D I V A D E L N Í

POZVÁNKA

Přijďte na valnou hromadu...

Rok se zase mine s rokem
a nezbyvá proto než
ve smyslu stanov našeho sdružení svolat
**VALNOU HROMADU
VOLNÉHO SDRUŽENÍ
VÝCHODOČESKÝCH
DIVADELNÍKŮ,**
a to v sobotu 25. února 2012
od 12.30 hodin
v Divadle Exil v Pardubicích.

Jednání bude podle dobrého zvyku
zakończeno divadelně.

RODINNÉ DIVADLO SOUBORU C SVITAVY **Pták Ohnivák, liška Ryška a my**

Dva otcové, dvě dcery, dva vnuci, jedna teta, jedna matka, dva synové, jedni manželé, zeť, tchán, dědeček, pradědeček a hromada loutek si pohrávají s textem, který napsal na motivy Karla Jaromíra Erbena, souborový pradědeček. Dědeček k tomu složil písničky, které ostatní doprovázejí na všerůzné hudební nástroje. A navíc ještě zhotovil tu velikou hromadu loutek. A ten nejmladší namaloval obrazy.

Foto Jan Merta

IMPULSY Z IMPULSU

WOLKRŮV PROSTĚJOV 2012

Vážený a milí přátelé uměleckého přednesu a divadla, nabízíme příležitost k setkání, ke konfrontaci tvůrčích výsledků a postupů, ke vzájemné inspiraci, výměně názorů a zkušeností a ke vzdělávání.

Přehlídka sólistu s možností doporučení k účasti na Wolkrově Prostějově v roce 2012 se uskuteční **16. a 17. února** (čtvrtek-pátek) v **Hradci Králové v Divadle Jesličky** a je otevřená všem, kteří ukončili 9. třídu ZŠ nebo odpovídající třídu víceletého gymnázia. Horní věková hranice neexistuje.

Přehlídka souborů se uskuteční v rámci přehlídky **AUDIMAFOR 30. března – 1. dubna** v **Hradci Králové v Divadle Drak**.

Více viz: vyhlášení přehlídek

NABÍDKA PRAKTICKÝCH SEMINÁŘŮ Z DIVADELNÍCH OBORŮ NA ROK 2012

Po několika letech fungování Klubu dětského divadla jsme se rozhodli rozšířit naši vzdělávací nabídku pro celou divadelnickou obec východočeského regionu. Připravili jsme nabídku tematických okruhů, kterou bude možno upravovat či rozšiřovat na

základě zájmu účastníků.

Semináře budou probíhat v prostorách střediska Impuls vždy jednou měsíčně v sobotu od 9.00 do 17.00 hodin. Termíny a lektory budeme postupně upřesňovat.

Odborný garant: Jaroslava Holasová, jarka.holasova@seznam.cz

Tematické okruhy:

Dramaturgicko - režijní setkání nad vybranými texty k inscenování - lektor L. Richter - uskutečnilo se 8. 10. 2011

- praktická práce s vybraným textem, scénářem.

Hlasová výchova

- 3. prosince - lektorka L. Švábová

- praktická lekce nejen jevištní řeči - "pocítit a vědět jak správně na to"

Přednes - Divadlo poesie

- 21. ledna - lektor E. Zámečnicková

- vhodnost textu, jeho rozbor, výrazové prostředky..., něco o inscenování textu
- divadlo poesie

Dramatická situace

- 4. února - lektor Petr Hašek

- základy režie pro všechny

Setkání se scénografem

(lektor P. Kolínský nebo I. Marečková)

- trochu scénografické teorie, ale i praktických rad pro inscenace, na kterých se právě v souborech pracuje

Zvukový plán inscenace

(lektor K. Šefma)

- i muzika slouží tématu inscenace a "živá" nejlépe

První kroky v loutkovém divadle

- od předmětu k loutce (lektorka J. Holasová)

- praktické prvotní ožívání hmoty - materiálu, předmětu směrem k metafoře, jednoduché loutky

Jak vyrobit jednoduchou marionetu nebo hůlkovou loutku, hlavičku maňáška (lektor: J. Polehňa)

- praktická ukázka jak na to - z dostupného materiálu, rychle, s dětmi a pro děti

Dramatická výchova pro vedoucí dětských souborů (lektor ?)

- praktické ukázky dramatické výchovy pro skupinu dětí

ZVEME VÁS

21. 1. 2012

Přednes - Divadlo poesie

pro vedoucí i členy divadelních souborů, učitele, kteří připravují dětské recitátory a pro studenty, kteří si připravují texty na WP

Lektorka **Ema Zámečnicková**, jedna z nejvýraznějších osobností současné dramatické výchovy a přednesu, lektorka mnoha dílen a seminářů a učitelka LDO ZUŠ Střezina v Hradci Králové, jejíž recitátoři a soubory vystupují pravidelně také na celostátních přehlídkách Dětská scéna a Wolkrův Prostějov.

Půjde o praktickou lekci, od výběru textu přes rozbor k volbě výrazových prostředků.

Účastníci si přinesou text k práci na přednesu - třeba už i rozpracovaný.

Pokud by někdo měl předlohu pro divadlo poesie, necht' ji zašle předem, a můžeme se věnovat i praktické práci, jak na divadlo poesie.

4. 2. 2012 Dramatická situace praktické základy režie pro každého

Lektor **Petr Hašek**, umělecký vedoucí, herec a režisér divadelního souboru Geisslers Hofcomedianen Kuks, absolvent režie na KALD DAMU, televizní editor, scénarista a režisér.

Půjde o převážně praktický seminář, takže všichni účastníci se musí aktivně zapojovat do cvičení, nepůjde o žádnou přednášku, ale různá pohybová a herecká cvičení směřující k budování dramatické situace. Maximální počet účastníků je 20.

Hlaste se na
jarka.holasova@seznam.cz
nebo divadlo@impulshk.cz
<http://www.impulshk.cz/>

ZVEME VÁS

Přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla ČERVENÝ KOSTELEC 2012

se uskuteční
7. – 11. března 2012

Rada VSVD schválila
do programu přehlídky inscenace:

Soubor Jiráskova divadla Hronov
Richard Nash:
OBCHODNÍK S DEŠTĚM
režie: Ing. Miroslav Houštěk

DS NA TAHU Červený Kostelec
Vlastimil Klepáček:
**KRÁKORÁNÍ NA KRÁKORCE
ANEB JAK SE LÉČÍ STRAŠIDLA**
režie: Vlastimil Klepáček

DS Jirásek Nový Bydžov
Jiří Brdečka:
LIMONÁDOVÝ JOE
režie: Zdena Vaškovová

DS Klicpera, Chlumeck nad Cidlinou
Georges Feydeau:
DÁMSKÝ KREJČÍ
režie: Stanislav Dašek

Symposion Třebechovice pod Orebem
Jiřina Krtičková:
MAKAPHOVY DARY
režie: Jiřina Krtičková

DS Maska při TJ Sokol Česká Skalice
Jaromír Břehový:
OTYLKA
režie: Petr Škrdla

DS Vrchlický Jaroměř
Patrick Hamilton:
PLYNOVÉ LAMPY
režie: Zdeněk Hovorka

Dospělá embrya, Divadlo Jesličky
Hradec Králové
Jan Dvořák a Dospělá embrya
(a trochu pan WS):
**...A PŘIŠEL FORTINBRAS.
(POSTHAMLET)**
režie: Jan Dvořák

Q 10 Hradec Králové
William Shakespeare:
MNOHO POVYKU PRO NIC...
režie: Filip Huml

TRIARIUS Česká Třebová
Jan Procházka:
UCHO
režie: Josef J. Kopecký

Náchodská divadelní scéna, o.s.
Náchod
Robert Thomas:
OSM ŽEN
režie: Lída Šmídová

Divadlo A. Jiráska
- Jednota divadelních ochotníků Úpice
V. K. Klicpera:
KAŽDÝ NĚCO PRO VLAST
režie: Pavel Švorčík

Divadlo Exil, Pardubice
Milan Uhde, Miloš Štědroň:
BALADA PRO BANDITU
režie: Kateřina Prouzová

Změna vyhrazena, program bude
do konce ledna 2012
na <http://www.impulshk.cz/>

Petr Hašek (vpravo) zaskočil v roli Lakomce, foto Ivo Mičkal

VIDĚLI
JME

NOVÁ KREV ZE ŽAMBERKA

Kdysi jsem žamberecký, správněji žamberský divadelní spolek Diviš důvěrně znal. Režisérku Hanku Kvapilovou třeba: nezapomenu na Fidlovačku, do níž zapojila kolem stovky účinkujících - žamberské jeviště není malé, sám jsem na něm taky hrával mockrát. Ostatně v roce 1967 jsem tam obnovoval tzv. Žamberský divadelní máj, který po mnoho let byl skvělou okresní přehlídkou ochotnických souborů z orlickoústecka.

Pozvání na **Skleněný zvěřinec** v podání tohoto souboru jsme využili při pohostinském vystoupení žamberských ve Vysokém Mýtě. Inscenace se už hrála v Ústí nad Orlicí na postupovém Zlom vazy, a toto byla už několikátá repríza. Hrál se v M-klubu, na jevišti, které vidělo leccjaké kousky místního souboru i legendární představení dětského souboru Josefa Mlejnků (jednoho ze zakladatelů moderní dětské tvořivé hry v Čechách), ale nyní s hledištěm poněkud šantánovým, s kavárenskými stoly a pohovkami: pro Tennessee Williamse a jeho psychologické drama (hořká komedie?) dosti nezvyklé prostředí...

Pravda, nikoho ze současných "oudů" žamberských ochotníků jsem neznal, trochu Ivanu Šrámkovou, která se přičinila tím, že vymyslela scénu. Petr Dostálek, byť s hereckými zkušenostmi, se do Williamse pustil coby režijní debutant. A určitě v sobě nezapřel jisté divadelní vidění a smysl pro situaci. Herci pod jeho vedením hráli smysluplně, řada situací přirozeně fungovala (v obecné rovině pravděpodobnosti), dialogy byly vesměs přitažlivé, dramatické, se zajímavou hereckou energií. Přispěla i živá hudba, kterou na kytaru hrál její autor

Laura a Jim, Skleněný zvěřinec

Vladimír Hrdina, ústřední písnička, kterou si režisér dopsal, simultánní prostředí, občas trochu pomíchané mimo význam, slušné „dramatické“ svícení... Občas pozornost diváků mímě poklesla, např. v náročných dialogích Jima a Laury, kdy situaci došel dech a namísto jednání nastoupila rétorika. Ostatně dlouhé dialogy této hry jsou pro režiséra zatím nsnadným oříškem (občas vážně tempo, rytmus, prostě to, co odhání nudu). Také metafora skleněného zvěřince zůstala poněkud ve stínu hry - oproti příběhu (o hledání ženicha pro Lauru), hranému srozumitelně a čitelně. Což mě vede k poznámce, že by to chtělo zamyslet se nad některými motivy hry, nad způsoby jak je využít a naplnit jednáním. Občas zazněly informace, které na jevišti neměly adekvátní vyjádření (němý gramofon, sbírka skleněných figurek s níž se nehraje, čím je - alespoň v první polovině hry - prostor na lešení, kdy je postava Toma ve hře, kdy ji pouze komentuje, proč „mýmxytýrnyx“ končí příběh sborovou písní...).

Williams napsal hru o svém dnešku (1944). Přestože se režisér snaží

dostát některým dobovým reáliím, působí představení současně (2011), a to především díky hereckým výkonům. Téma nespokojenosti, nejistoty a zmatku uchopili všichni věrohodně, byť po svém. Určitě diváky zaujal projev Michala Belobrada v roli Toma (civilní, ale razantní a energický, se schopností nadhledu a osobitého chování), i Libor Toncr dal postavě Jima zajímavou charakteristiku (žádný weltman, spíš člověk, který rovněž překonává sám sebe), Helena Mottlová, již si žamberští vypůjčili z Letohradu, předvedla v roli Matky kvalitní výkon (žvanivá přibuzná, nic neslyší jen sebe). Působivá představitelka Laury, Zuzana Žváčková, byla uvěřitelná spíše v druhé polovině, ta první byla poněkud jednotvárně usazená...

Na režijní debut dílko velmi příjemné. Za ocenění stojí samozřejmě výběr náročného textu, který dnes jen tak na jevišti ochotnických spolků nevidíme. Většina souborů sahá po snadnějších hrách, aby uspokojila soudobý divácký vkus. O to je žamberský Skleněný zvěřinec cennější.

Saša Gregar

PRKNA PRAŠTĚLA

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

EXIL

SE VALÍ PLNOU PAROU VPŘED

Dvanáctá sezona Divadla Exil přinese experimenty i klasiku

Divadlo Exil zahájilo novou sezonu. Ve svých plánech má jasno. Svě diváky chce bavit, provokovat a z hlediště vtáhnout až na jeviště. Exiláci se navíc chtějí věnovat sportu, stále oblíbenějším improvizacním divadelním zápasům.

Komedie i vztahy

„Chystáme komedie *Putování s urnou*, *Brýle Eltona Johna*, příběh o mezilidských vztazích *Zdravotní vycházka*,“ říká režisérka Lucie Hašková. Svůj prostor dostane také autorské divadlo a zcela nový projekt nazvaný **Pět překážek**. „Inspirovali jsme se

filmem dánského režiséra Larse Von Triera,“ vysvětluje Hašková. Náhodná dvojice složená z herce a režiséra bude mít čtyři hodiny na přípravu krátkého představení na vylosované téma. Diváci pak uvidí během jednoho večera sled těchto mini vystoupení. „Zúčastnit se může kdokoli, kdo má do toho chuť, není nutné, aby to byl divadelník.“

Černý humor

První premiérou sezony je černá komedie *Putování s urnou*. Režisérka Nada Kubínková ukáže, že každý má ve skříni nějakého kostlivce. „Je to příběh dvou bratrů, kteří si k sobě hledají cestu prostřednictvím jejich mrtvého otce. Scénář mě nadchl,“ uvádí Kubínková. Do své hry obsadila zkušené herce. „Není to vůbec jednoduché potýkat se šesti rozdílnými ná- zory,“ dodává.

„Myslím, že to bude opravdu legrace, a jsem rád, že si takovou roli můžu zahrát,“ říká Jan Smeták.

Koncerty Bez šťávy

V loňském roce se na programu Exilu objevil nový hudební projekt **Bez šťávy**. Díky němu si mohlo publikum poslechnout, jak to zní, když někdo hraje a zpívá bez jakéhokoli ozvučení. Byl to oboustranný zážitek. Během koncertů se smazala hranice mezi jevištěm a hledištěm. Sál prostoupila intimní atmosféra. „Zcela výjimečný koncert se uskutečnil v listopadu. Přijel anglický kytarista Justin Lavash a zpěvačka Monika Načeva, která se do Pardubic vrátila po dlouholeté přestávce,“ říká dramaturg Tomáš Klement. Prosinec bude patřit folkové skupině Marien. V jednáni je potom šansonierka Jana Šteflíčková nebo indie folkové duo Kieslowski. Akustické večery jsou navíc vždy spojené s vernisáží nové výstavy.

Krajní meze, foto Ivo Mičkal

Divadlo jako sport

Velkým překvapením je založení improvizacního divadelního týmu. S tímto zajímavým sportem se Exil seznámil vloni. Tři studenti, kteří hrají v *Baladě pro banditu*, se improvizaci věnují několik let. „Znali jsme to jenom z doslechu. Teď jsme tomu propadli. V improvizaci si nemůžete připravit nic dopředu. Ani tam není žádný režisér. Musíte jednat teď hned. Bude to pro nás něco nového,“ říká Hašková. Soubor začne tréninky, a až zvládne všechna pravidla, přihlásí se do ligového zápasu. „Je dobré, že je Exil stmelový kolektiv. Pokusím se v hercích prohloubit cit pro improvizaci. Vždyť i v životě člověk stále im-

provizuje,“ vysvětluje nový trenér Jan Vlasák. „Výhodou pro činoherce je to, že mají rejstřík pocitů a charakterů. S tím, když se na místě tvoří veršovaná báseň nebo píseň,“ uvádí Vlasák, který si netroufne odhadnout, kdy nový tým pustí do boje s ostřílenými soupeři.

Plánují festival

Zatím jenom na papíře je další akce Divadla Exil. Pokud se podaří sehnat peníze, mohly by mít Pardubice nový divadelní festival. „Ideální by bylo, kdyby byl součástí festivalu **Zrcadlo umění**, který je zaměřený na amatérskou scénu. V Česku jsou skvělé amatérské divadelní soubory. A my bychom chtěli představit jejich nejlepší představení,“ říká Hašková.

Miroslav Janovský
(psáno pro Sedmičku)

Pět překážek: vyzkoušejte si to s námi

Přijďte se vyřádit a zapojte se do našeho nového projektu nazvaného Pět překážek. Můžete si vyzkoušet, jaké to je být hercem nebo režisérem. Překážky jsou vlastně pravidla.

Sejdeme se v pátek v sále Divadla Exil. Každý režisér si vylosuje jednoho herce, se kterým bude přes víkend pracovat. Losovat se bude také společné téma představení. Řekneme si, co se v představení nesmí objevit a co naopak musí. Každá dvojice dostane pro svou práci stejné podmínky a vymezený čas, kdy může nerušeně zkoušet v sále Divadla Exil. V neděli před publikem uvede každá dvojice své představení, které vytvořila.

Termíny:

25. - 27. listopadu 2011
20. - 22. ledna 2012
27. - 29. dubna 2012
1. - 3. června 2012

Harmonogram:

PÁTEK 17.00 - 19.00:
rozlosování dvojic, seznámení s pravidly, rozlosování časů na zkoušení

SOBOTA 9.00 – 22.00:

čas pro zkoušení (každá dvojice si vylosuje v pátek své časy)

NEDELE 9.00 – 17.00:

čas pro zkoušení

NEDELE 19.00:

sled jednotlivých představení s krátkou přestávkou a případná diskuse účastníků překážek, třeba i s diváky

Jak se přihlásit:

Je důležité uvést, jestli se budete účastnit jako herec nebo jako režisér!!!

Napište na email:

posta@divadloexil.cz

(do předmětu napište
DIVADELNÍ WORKSHOP).

Autorská práva zamávala s repertoárem Divadla Exil

V první půlce sezony se pardubické Divadlo Exil loučí hned se čtyřmi inscenacemi. Důvodem je vypršení licenčních smluv s Aura-pontem a Diif. Prodloužit smlouvy za původních podmínek se nepodařilo. Ceny stoupají a vysvětlování, že amatérský soubor nemůže zaplatit nevratné zálohy od třiceti tisíc korun nebo přes tisícovku za jedno představení, nikam nevede.

Proto jsme se rozloučili s komedií *Manžel pro Opalu* britského dramatika Johna Patricka. Končí americké drama *Krajní meze* Williama Mastrosimoneho. Prodloužit nešla ani smlouva na komedii Alana Ayckbournea *Postelová fraška* s tím, že práva na tuto hru nebudou teď dostupná ani pro profesionály. Do své přirozené derniéry po čtyřech letech dospěl hořko-sladký příběh Milana Kopeckého *Dvěře, aneb pane vy jste náhoda*.

Je těžké pro amatérský soubor najít dobrý scénář. Často chybí v souboru vyrovnané obsazení a hru se nepodaří obsadit. Pravidelně se také stává, že po dlouhém hledání je na stole dobrý scénář, role jsou rozdány, ale podmínky pro provozování jsou finančně nevladatelné.

Prázdnou po inscenacích vyplní nové premiéry. V lednu to bude černá komedie *Putování s Urnou*. V únoru se na jevišti poprvé objeví *Brýle Elto-*

na Johna, které patří do kategorie "velmi drahá práva" a v březnu pak francouzský titul *Zdravotní vycházka*.

Kateřina Prouzová, Divadlo Exil
www.divadloexil.cz
posta@divadloexil.cz

RODINNÝ NEDELNÍ POSED

Svitavy 20. 11. 2011

POSED je setkání amatérských divadelníků. POSED je posezení s přáteli, divadlem a muzikou. POSED je společné pobyty. POSED je přehlídka divadel nějak spřízněných. Ten letošní jsme nazvali Rodinný nedělní POSED. Tak nějak mi to stále připomíná rodinný nedělní oběd. Znáte to, ne? Když se konečně sejde celá rodina (po tom celotýdenním poletování). U stolu s bílým ubrusem a kytkou ve váze uprostřed. Maminka nalije knedlíčkovou, popřeje se dobrou chuť, potom svíčková se šesti, navrch jahody se šlehačkou...

Tak takový byl letošní POSED! Někdy se stane, že je „něco ve vzduchu“, něco se děje kolem nás... Mám pocit, že se v posledním čase děje mezi amatéry „rodinné divadlo“. Vždyť tři pohádky této sváteční neděle se hráli rodinní příslušníci, to čtvrté je vlastně taky o jedné takové pěkné rodince. A to páté hrály naše děti... A muzika byla dozajista rodinná – ostatně, jak jinak! Však vezměme to pěkně popořádku:

Jirka Polehňa z Hradce Králové hraje celý život loutkové divadlo. A jak mu dorůstají dcery, přišel čas, aby si všichni – i s maminkou – zahráli pěknou pohádku. Letošní Loutkářská Chrudim se náramně bavila. Maminy z Jaroměře, jak již jméno souboru napovídá, hrají i se svými dětmi veselé pohádky – jako třeba na letošní Dětské scéně ve Svitavách. Céčko ze Svitav se vrací po čtyřech letech. A po mnoha letech s pěknou klasickou po-

Červený trpaslík, POSED 2011

hádkou, jenom nepatrně jinou, neboť viděnou céčkovskými očima, tedy hlavně brýlemi Karla Šefrny... Céčko jsou pro tentokrát dvě poněkud zamotaně propletené rodiny, ale pořád to je a bude Céčko! Ostatně uvidíte... Jirka Jelínek je dnes už pojem ve světě českého divadla. Jeho krátké příběhy o pubertální dívce Fagi pak fenoménem naší dospívající mládeže. Ještě jste nepotkali nikoho s plackou *Nejsem sebestředná jsem Fagi?* Jirka má rodinu a blízko ke Svitavám. Fagi bylo dnes na POSEDu rodinné divadlo. SKUpina ČErveného Trpaslíka - to jsou studenti svitavské gymnasy. Jejich nadšení z britského televizního sitcomu se přeneslo na divadelní prkna. Červený trpaslík: Nový začátek je jejich druhá inscenace o posádce kosmické lodi z 23. století patřící Jupiterské důlní společnosti. The Dozing Brothers je patra mladých muzikantů ze svitavské hudebky a našeho gymnasy. Jejich táta je jejich učitel - Richard Hora. Dřímající bratři (překlad anglického názvu) se jmenují podle Pavla Dřímala, který dělá kapelníka. Nejsou to všechno rodní bratři, ale bratří je skvělá dixilandová muzika s náladou Chicaga dvacátých let...

Rodinný nedělní POSED byl pro všechny - a hlavně pro maminky, tatičky, babičky, dědečky, tety, strýce... a hlavně pro jejich děti! A vstupné

zdarma! Užili si toho všichni vrchovatě!

Petr Mohr

P.S. Zkuste si vzít tužku a papír a napíšte datum Rodinného nedělního POSEDu: 20. 11. 2011

Trošku z toho běhá mráz po zádech...

HLÁŠENÍ Z LITOMYŠLE

Velkou hromadu divadelních nadšenců ve východních Čechách docela nepatrným dílem tvoří i malá hromádka divadelníků z Litomyšle a okolí. Jen smutně a se závistí pokukují po úspěšších divadelních nadšencích v nedaleké České Třebové, v Ústí nad Orlicí, v Luži, ve Vysokém Mýte, ve Sloupnici, nemluvě o pardubickém Exilu atd.

Ochotnické divadelní představení je v Litomyšli svátkem. Mezi nejúspěšnější inscenace poslední doby bezesporu patří *Syflárna* Karla Halouna v podání **Zámeckého divadla Míslav**. Tragikomedie z období normalizace byla v Litomyšli a v okolí mnohokrát reprízována, dokonce ji zhlédlo

v Divadle Jára Cimrmana pražské publikum.

Na každoroční premiéru a průměrně osm repríz jsou zvyklí příznivci **Sousedského divadla bez názvu**, které vede Jožin Janoušek. Několik představení původního litomyšlského muzikálu *Živé pašije* o odsouzení a ukřižování Ježíše Krista odehrála skupina asi padesáti mladých lidí, které dala dohromady dvojice Lukáš Rothschein (režisér) a Petr Jiříček (autor hudby). Premiéra se odehrála 21. listopadu 2010 v kostele Povýšení sv. Kříže. Dobré výsledky vykazují i **Dětský divadelní soubor I. ZŠ v Litomyšli**, který pod vedením p.uč. Bobkové uvedl *Létající třídu* Josefa Mlejnků. K životu se probouzí **Dětské divadlo při II. ZŠ**, které o první adventní neděli uvede vánoční pásmo *Slyšte, lidičky...*

Nová sezóna v naší oblasti odstartovala již v srpnu. **Divadelní soubor Vojnarka Trstěnice** tradičně každoročně nacvičuje divadelní hru, kterou pak v premiéře uvádí v přírodním areálu, u příležitosti dožínků. Tuto tradici nastartoval před léty divadelník, kronikář, režisér i autor divadelních her (*Pod tou naší starou lípou, Píseň lesní studánky, Selská rebelie, Ufouni v Čechách a Dědkové v odmašťovně*) Adolf Hurých. Na jeho hereckou a režijní činnost v současné době navazuje František Šplíchal. Pod jeho vedením už soubor nacvičil jevištní podobu známé pohádky *Mrazík*, v loňském roce *O statečné princezně Máně* a letos o dožínkách soubor překvapil oblíbenou operetou Jára Beneše *Na tý louce zelený*.

Režisér F. Šplíchal na sebe naložil těžký úkol: nejen režíroval, ale ještě si s noblesou zahrál ing. Miláčka. Úspěch této operety především závisí na představiteli hajného Štětivce (J. Doležal), profesora Bulfínka (J. Mandlík) a jejich jevištních partnerek (J. Kovářová a M. Lopaurová). S výběrem herců měl soubor štěstí, a tak celkový dojem z představení je příjemný. Vedle výborně odvedených výkonů v hlavních rolích k celkovému dojmu přispěly i krásně namalované kulisy i hudební nastudování Radka Klusoně a konečně i dobré ozvučení

přírodního areálu. Ocenění zaslouží i náповěda (Z.Benešová), dobře slyšitelná nejen na jevišti. Ale i to má u tohoto divadla svůj neopakovatelný půvab.

Nepravidelnou činnost v litomyšlské oblasti vykazuje **Miniaturní divadlo**. V uplynulém období soubor uvedl legendární kabaret Suchého a Šlitra *Jonáš a tingltangl*, jubilejní stá výročí narození členů trojice Voskovec, Werich, Ježek připomněl divákům v pořadu „Blues pro Jaroslava Ježka“. Na další premiéru diváci čekali více než pět let. Tato událost nastala 1. října 2011 v Zámeckém divadle, kde se představil zakladatel Miniaturního divadla se svými vnučaty v divadelním - blíže nedefinovatelném-útvoru *Rozpuštělé kratochvíle*. Zkrátka: Kandrda Šauer EŠTĚ MÁ a jeho vnučata UŽ MAJÍ chuť do divadla... "Smyslem našeho vystoupení není prezentovat na veřejnosti, jak talentovaná mám vnučata. Smyslem by mělo být motivovat veřejnost k vytváření vlastní, docela obyčejné zábavy. Nebát se připravit pro jiné (pro přátele, pro rodinu, pro příbuzné, pro třídu, pro veřejnost...) ukázkou, jak doma slavíme narozeniny, jaké vymýšlíme a hrajeme bláznivé pohádky, jak si rýmuje, zkrátka jak se ve vzájemné

pohodě dovedou s dětmi bavit rodiče i prarodiče, aniž by k tomu potřebovali televizi, počítače, přehrávače, tablety, MPtrojky atd.“ napsal v programu autor písniček, textu, herec a iniciátor tohoto představení Vladimír Šauer.

Vladimír Šauer

OBNOVENÁ OČB ORLICE POTŠTEJN

VSTUPUJE DO DALŠÍ SEZÓNY

Ochotnicko - čtenářská beseda v Potštejně byla obnovena v roce 2009 a vstupuje tedy již do své 4., resp. 152. divadelní sezóny. Kromě každoročního nastudování nové hry a nové pohádky (prozatím vždy vlastní - autorské) se snaží i o zpestření společenského života v Potštejně. To ostatně jistě byl a je jeden z hlavních úkolů „vesnických ochotníků“. Výsledkem toho budiž pravidelné účinkování OČB Orlice v programu tradičních Svatováclavských posvícení či jiných, veřejně obecních akcí pro děti i dospělé.

Letos také Orlice prodloužila míst-

ní plesovou sezónu, když zorganizovala 1. Divadelní bál. Vzhledem k nevídanému ohlasu a účasti (bohužel, více než 250 osob se do místního sálu nevejde) se chystá totéž zopakovat i v příštím roce - v únoru 2012. Při této příležitosti si vás, kolegy a okolní soubory, dovoluji oslovit s pozvánkou a především nabídkou spoluúčinkování na našem bále. Loni byl naším hostem všem jistě známý Zdobničan Vamberk, který přidal k našemu pásmu hudebně dramatických vstupů svůj „one-man“ výstup.

Stručnou zprávu o naší činnosti ukončím pozvánkou na premiéru nové pohádky, která by se měla jako obvykle uskutečnit na zámku v Potštejně na Sv. Mikuláše. Premiéru nového „celovečerního“ kusu chystáme opět na jaro, pravděpodobně na konec dubna. Detaily k našemu repertoáru i programu najdete na našem webu: www.divadlo.potstjejn.cz. Divadelnímu snažení zdar!

Za OČB Orlice Potštejn
Ondřej Sedláček, principál

NOVÝ DIVADELNÍ FESTIVAL V PARDUBICKÉM KRAJI

Ve čtvrtek 27. 10. 2011 začal v Lanškrouně nultý ročník třídního divadelního festivalu **Lathife**. Jedná se o festival, který má v názvu ještě přívlastek "amatérský" a v podtitulu "divadlo, hudba, výtvarno". Jde tedy o festival "multi-artový", jak pořadatelé na programech konečně sami píší.

S myšlenkou uspořádat tento festival přišla malá skupinka vysokoškolačků, kteří chtěli obohatit lanškrounský kulturní život. Pořadatelem se stal Divadelní spolek Mušle ve spolupráci s Kulturním centrem Lanškroun a "za štědrého příspěví", jak organizátoři uvádějí, města Lanškroun.

Samotného zahájení festivalu se v sále lanškrounského zámku ve čtvr-

Na tý louce zelený, DS Vojnarka Trstěnice

Audience, DS Škeble Lanškroun

tek odpoledne zúčastnilo na dvě stě divadlaktivních návštěvníků, návštěva tedy nemalá. A podobně bohatá byla i návštěvnost jednotlivých představení. Pořadatelé tedy mohou být skutečně spokojeni.

Festival probíhal v prostorách zámku, zde byly nainstalovány také výtvarné práce Jiřiny Strakové, Radka Lepky, Vladimíra Skalického, Petra Staška, Bedřicha Šilara a Hany Kozubové. V přísálí probíhaly také některé z koncertů. Říkám-li některé, naznačuju, že festival probíhal i jinde – v hudebním klubu Apollo. Tam diváci mohli zhlédnout Havlovu Audienci a většinu koncertů.

Za festivalem stojí trojice Šimon Knápek, Jan Resler a Martin Blažek, který festival také zahájil. Lathife nabídl ve třech festivalových dnech 9 divadelních představení, 7 koncertů a 6 výstav.

Osobně jsem skutečně rád, že v našem regionu vznikl nový divadelní festival, který může nabídnout zase další obohacení kulturního života. V současnosti tu probíhá Svitavský Fanda a Zlom vaz, resp. Mladá scéna v Ústí nad Orlicí. **Lathife, tedy LANŠKROUNSKÝ THEATRO FESTIVAL**, je tedy v severní části regionu jedním projektem tohoto druhu.

Osobně jsem se zúčastnil pouze prvního festivalového dne, kdy vystoupily soubory DS Škeble (Lanškroun), DS J.N. Štěpánka (Chrudim)

a J. Resler s L. Kráčmarem (Lanškroun). V dalších dnech potom hrály soubory DS Mušle (Lanškroun), Divadlo Ve Středu, Divadlo Stodola, ADivadlo Havlíčkův Brod a DS Václavov.

Vedle Havlovy *Audience* se tu objevila představení *Tři sestry a jeden prsten* (Škeble), *Kulhavý mezek* (Chrudim), *České nebe* (Mušle), *Amant* (Ve Středu), *Na správné adrese* (Stodola), *Dva muži v šachu* (Brod), *Generálka jejího veličenstva* (Václavov) a *Záskok* (Mušle).

Rád bych pořadatelům popřál, aby jim vydržela chuť i energie takovýto projekt pořádat, protože diváci si již nultým ročníkem našel!

Josef J. Kopecký

XVI. DIVADELNÍ ERBENŮV MILETÍN OPĚT MEZINÁRODNÍ

V letošním roce 200. výročí narození K. J. Erbena se již po šestnácté scházejí vybrané ochotnické soubory v Miletíně na festivalu, který naplňuje původní záměr organizátorů z roku 1946 - soustředit pozornost na Erbenovo dílo a propagovat jeho rodiště.

Zpočátku to byly jen divadelní soubory z okresu Jičín, později z kraje

Královéhradeckého, následně z celé ČR. Letos již podruhé přivítal festival divadelní soubor ze Slovenska, představil se jeden z nejlepších ochotnických souborů **Commedia ze slovenského Popradu** s divadelní hrou *Sneh sa smial, až padal*.

Protože letošní festival se konal v rámci oslav výročí KJE, byly do programu zařazeny především inscenace čerpající z jeho díla. *Kytice* souboru **Hlavy z Vysokova** v režii Jana Holka, jediná Erbenova hra *Sládcí* v nastudování **Divadelního souboru K. J. Erbena ze Žebráku**. Pro děti jsme připravili *Jabloňovou pohádku*, kterou nastudovaly členky **DS Loutky bez hranic z Prahy** na motivy Erbenovy Jabloňové panny.

V pátek 4. listopadu 2011 byla uvedena na miletínských prknech nová hra *Vázání Kytice*, kterou napsal člen DS Erben Štěpán Hak. Divadelní hra pojednává o životě ještě mladého Erbena, který se vrací do Miletína léčit svoje chatrné zdraví. Jeho spolužákem a kamarádem je Jan Nepomuk Lhota, kterého si zahrál Martin Hlavatý. Tuto dvojici doplnila Maruška, slečna Dubenecká. Hra měla úspěch a diváci svým potleskem vestoje děkovali hercům i samotnému autorovi.

Hned druhý den v sobotu 5. listopadu 2011 byl uspořádán k 200. výročí narození K. J. Erbena slavnostní večer, který uváděl herec Petr Vacek. Slavnostního večera se zúčastnil i hradecký hejtman pan Lubomír

Paní Čárská s autorem publikace nad kronikou DS Erben při slavnostním večeru 5. 11. 2011

Franc, který přijal nad XVI. DEM svoji záštitu. Mezi hosty byli potomci K. J. Erbeny z Bratislavy, pan Milan Čársky se svou chotí a dokonce s devítiletým vnukem Niko Čárským, aby pokřtili novou publikaci „**Karel Jaromír Erben 1811-1870 a Miletín 1124 - 2010**“, kterou napsal Stanislav Friedrich a k tomuto výročí vydala rada DS Erben.

Erbenovi potomci byli přijati na radnici města panem starostou Noskem a při této příležitosti předali městu některé písemnosti z Erbenovy pozůstalosti, jako např. Kytici z roku 1890, Erbenových „Sto prstonárodních pohádek a pověstí“, Erbenovu korespondenci, výtisk knihy Antonína Grundy „K. J. Erben“ z roku 1835 a jiné. Večer položili k Erbenovu pomníku věnec a potom si prohlédli ve Spolkovém domě výstavu, kterou k výročí uspořádal Klub přátel K. J. Erbeny. Po prohlídce rodného domku a míst, které se váží ke Kytici, odjeli v neděli odpoledne s velkým nadšením a zážitky zpět domů do Bratislavy. Tato jejich návštěva byla v Miletíně první.

Závěr XVI. DEM patří tradičně domáčímu **DS Erben**. Uvede divadelní hru *Rozum a Štěstí*, která byla zpracována podle pohádky našeho básníka. Bude to už 529. premiéra, kterou miletínští ochotníci nastudovali.

Stanislav Friedrich, tajemník DS Erben

Další představení uvedená v rámci festivalu:

DS MASKA Č. Skalice

Strašidýlko z Hradu Metrwil

K-Klub Jičín

Dalskábaty hříšná ves

DS Červený Kostelec

Dítě, pes a starý herec na jevišti nepatří

DS Dobruška

Hrobka s vyhlídkou

DS Třebouchov

Brouk v hlavě

DS Benešov

Kdo to asi přišel

DS Bílsko

O Františkovi a Mařence

ZÁKREJSOVA POLIČKA

Pěkný nápad a bez velkých avíz, dalo by se říct, z ničehož nic, je tady Zákrejsova Polička, přesně: Nesoutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů.

Každý Poličák ví, kde je Zákrejsova ulice, dost jich ví, že František Zákrejs napsal Anežku, rituální evergreenové dílo poličských ochotníků, méně jich ví, že se narodil v domě, kde je dnes domov mládeže a málokdo ví, že před tímto domem s jeho pamětní deskou roste lípa, zasazená na počest našeho rodáka. Rodáka, který působil v Praze. Byl zakladatelem Jednoty českých dramatických spisovatelů.

Jeho jméno ozdobilo přehlídku divadelních her amatérských souborů našeho okolí a to v nevídaném sledu. Denně jsme mohli od soboty do středy sledovat jedno až dvě představení milých hostů, kteří přijeli se svými hrami. Nešlo o přehlídku soutěžní, přesto lze vyhlásit vítěze. Jsou jím všechny soubory, které se zde představily a ukázaly tu většímu, tu menšímu počtu diváků jeden věčný fakt: divadlo žije.

Ve svém úvodním slově to řekl člen **poličského Divadelního spolku Tyl** Jarmil Feltl. Připomněl nejen osobnost Františka Zákrejse, ale i dlouhou historii našeho ochotnického spolku a na závěr přednesl verše básníka Oldřicha Mikuláška, kterými článek také uzavřu. Znovu přišla na scénu už odložená a znovu oprášená *Těžká Barbora* místních ochotníků. Uležela se, a tak byla vděčným a docela početným divákům podána s lehkostí a s citem, s jakým se po čase vítají dobří přátelé.

Ve *Zlatém kolovratu poličské ZUŠ* dokázali žáci, jak lze úspěšně a po svém pracovat s textem. Večer **boskovické Tornádo** Roberta Thomase prosvištělo poličským hledištěm bez zanedbatelné škody. Značná část obyvatelstva zůstala preventivně doma.

Oscar Wilde napsal, že ženy jsou

od toho, aby byly milovány, ne aby jim muži rozuměli, Podskalský v *Ženě* v *trysku* století obdařuje ženy něčím navíc; muže milují a navíc jejich hloupostem rozumějí. Mužského představitele v té roli pak drtily nejen ženy, ale i text. Zde se projevila ženská velkorysost i mimo role. Ve výpadcích, jichž nebylo málo, mu kolegiálně nahazovaly, milý chlapec jejich pomoc úspěšně odmítal. Bylo to velice milé, představení **Studentského divadla ze Skutče** nabralo nový rozměr a cimrmanovský *Záskok* mohl blednout závistí. Středověký milostný příběh podle Marka Twaina zdramatizovali žáci **ZUŠ Luže**. Divadelně lomili rukama a bědovali nad smrtí krále se stejnou opravdovostí, s jakou se běduje nad korupcí a zlodějny. Škoda, že se na své kolegy ze skutečského gymnázia a ZUŠ v Luži nepřišli podívat poličští studentští vrstevníci. Vůbec - zdálo se mi, že nejen naše mládež, ale i ti, pro které by návštěva kulturních podniků měla být samozřejmostí - chyběli. Nepíšu o tom poprvé.

Velkorysou podívanou a výborné výkony předvedli žáci ze **ZUŠ Bystré** ve vlastním zpracování muzikálu Karla Svobody a Zdeňka Borovce *Monte Christo*. Náročné libreto Zdeňka Borovce a jímavá muzika Karla Svobody byla naplněna výbornými hereckými výkony, působivým baletem a krásným zpěvem. Víím, že jmenovat jen jediného účinkujícího přinese hořkost těm, které nepojmenuji, a tak za sebe říkám: ten rok náročného nácviku se vám mladí přátelé Thálie vrátil zasluženým uznáním, kterého se vám dostalo za vaše výkony při potlesku vestoje. Ten patřil všem, kdo se na tomto díle podíleli a bez kterých by toto představení nevzniklo.

Závěr festivalu patřil **DS Vicena z Ústí nad Orlicí**. Moličrův *Zdravý nemocný* je herecká „kláda“ pro každého účinkujícího. Pamětníci si vzpomínají na představení Národního divadla v Poličce s Josefem Kemrem v hlavní roli a teď po letech jsme měli tuto komedii zase tady. S náročným textem, s dlouhými košatými větami si ochotníci pohrávali s lehkostí a tak děj i díky srozumitelné dikci herců

doplynul až k dobrému závěru. Festival skončil a doufejme, že to nebyl jen úspěšný pokus, ale že bude mít své pravidelné pokračování.

*Divadlo je hra na pravdu
– a na lež bezpočtukrát.*

*Kolik těch rolí herec ukrad’
a přeče jsou jen jeho.*

*Když jako smutný hrdina hned
za živého umírá a žije za mrtvého,
ať si mu kdo chce hlavu utíná.*

Oldřich Mikulášek

A. Klein, (*Přetištěno se souhlasem
redakce měsíčníku Jitřenka*)

V CHLUMCI LETOS JIŽ PO ČTYŘIAŠEDESÁTĚ

Ano, je to neuvěřitelné, ale v Chlumci nad Cidlinou se již po čtyřiašedesáté soutěžilo letos od října do listopadu o přízeň diváků. **Klicperův Chlumec**, jak se tato jedna z nejstarších přehlídek amatérského divadla u nás nazývá, je sice nepostupová, ale soutěží o největší počet diváckých hlasů. A protože slavný chlumecký rodák Václav Kliment Klicpera byl především autorem veseloher, jsou do této přehlídky vybírána především představení tohoto žánru. Sama historie ukazuje, že v průběhu šedesáti tří let byla na chlumeckých prknech sehrána i celá řada vynikajících předsta-

vení. Letos to bylo šest komedií. **JDO Luže** uvedla *Zkrocení zlé ženy* na motivy W. Shakespeara, **DS Mimocho-dem z Ledče n/Sázavou** *Monsieur Amedée* od A. R. Fourtona, **DS LO-OCH Lovčice** Renčínovu *Nejkrásnější válku*, **DS Jirásek Nový Bydžov** Brdečkova *Limonádového Joea*. **Domácí soubor Klicpera** sehrál *Charleyovu tetu* Jevana Brandona Thomase a posledním představením byl *Amant* Pavla Němce v podání **DS J.N. Štěpánka z Chrudimi**.

Této přehlídce je v samotném Chlumci připisován velký společenský význam. Do přípravy samotné je zapojena řada místních subjektů tak, aby vše bylo co nejlepší. A také je. Vážnost akce je podtržena i tím, že vedle pořadatelů z místního divadelního souboru jsou spolupořadatelé Město Chlumec, Městské kulturní středisko. A zejména pak záštita starosty Města pana ing. Miroslava Uchytily, který je navíc velkým příznivcem divadla. Hezké je i to, že každý soubor se na náměstí pokloní památce V. K. Klicpery. Příjemné a milé je přijetí na radnici panem starostou. V rámci přehlídky se koná řada doprovodných akcí, jako například vernisáž výstavy výtvarných prací Věry Mačkové či cestopisné přednášky. Vše je umocněno místem konání, kterým je překrásný Klicperův dům, který divákům a zúčastněným souborům dává plný komfort. Zkrátka je to zážitek v Chlumci hrát. Hrát na přehlídce, která má i díky pořadatelům vynikající úroveň. Koneckonců se to odráží

v návštěvnosti; prakticky všechna představení jsou vyprodána. V neposlední řadě stojí za zmínku práce týmu na zajištění hlasování diváků a přísného a přesného vyhodnocování výsledků hlasování, které dává záruky objektivního vyhodnocení. V sobotu 12. listopadu se konal závěrečný večer, který celou přehlídku vyhodnotil a uzavřel. V tom letošním o „prsa“ zvítězil domácí soubor Klicpera před druhým souborem JDO Luže, třetí pak DS z Nového Bydžova. Chlumečtí, děkujeme za 64. Klicperův Chlumec a těšíme se na ten příští.

Milan Zlesák

NÁCHODSKÉ DNY POEZIE

Dovolím si skromně předpokládat, že slovo „poesie“ není východočeským divadelníkem pojmem neznámým. A nemusí každý východočeský divadelník vědět, že pochází zrovna z řečtiny, kde původně znamenalo tvorbu, skladbu, tedy něco, co je produktem lidské tvořivosti a má nějaký řád. Obojího je dnes více než třeba; tvořivosti, tvorby, činění věcí, které mají smysl, i řádu; smyslu, uspořádání, systému, který bude věci držet pohromadě. „A proč by svět nemohl držet pohromadě poesii?“ říkají si třeba v Jesličkách, v Triariu, v DREDu i leckde jinde a činí čas od času i programově divadlo poezie, navzdory tomu, že někteří slovní teoretikové českého divadla tento druh za divadlo v pravém slova smyslu nepokládají. I tahle umanutost pro poezii (třeba na divadle) svědčí pro to, že tu už zhruba odstavec nosím sovy do Athén, sonet Shakespeareovi, oxymoron Máchovi. Dost bylo sov. Od sov k činům.

V roce 2000 se k původně čistě pražskému Dnu poezie zásluhou tehdejšího pedagoga Jiráskova gymnázia a iniciátora vyhřezenutí DREDu Ondřeje Pumra připojilo neoficiálně několika lehce zběsilými poetickými akcemi

JDO Luže, *Zkrocení zlé ženy*

Jakub Maksymov, Tulák po hvězdách, foto Ivo Mičkal

výše zmíněného souboru i Jiráskovo gymnázium v Náchodě. Dny poezie tedy v Náchodě slaví už dvanáctou sezónu. O tom se však už mnoho neví. Jen občas si někdo ještě vzpomene na předčítání textů Jana Vladislava v nákupních vozících náchodských supermarketů, na performance inspirované knihou českého básníka a výtvarníka Jiřího Koláře *Návody k upotřebení*, nebo literární večer *Kolář Koláč Koláč* připomínající texty téhož autora. Na několik let pak zůstaly Dny poezie více méně uzavřeny uvnitř Jiráskova gymnázia. Poetické výpady do ulic a dalších prostor, například v podobě poezie pro cestující v autobusech náchodské MHD, byly spíše výjimkou. Je to škoda. Trocha "zpumrovanosti" by poezii vůbec neškodila. Třeba to v sobě najdem.

Loni ale dostaly v Náchodě Dny poezie, které se mezitím změnilly v největší celorepublikový festival poezie, novou podobu. Akce, které si dříve užívali pouze studenti gymnázia a občas pouličně poezí atakovaní Náchodané, se díky podpoře města Náchoda a Nadace Jiráskova gymnázia otevřely veřejnosti v podobě **Dnů poezie na Jiráskově gymnáziu**. Kromě tradičních výtvarně-textových instalací na chodbách gymnázia nabídli organizátoři Náchodanům tři večery poezie v jejich velmi různorodých podobách. V aule Jiráskova gymnázia se představil několikanásobný laureát Wolkerova

Prostějova, recitátor, herec, překladatel a nesmírně charismatický interpret Vladimír Benderski s pásmem poezie izraelského básníka Davida Avidana – *Tango s Avidanem*. Štastnější z nás viděli před časem na hradeckých Open Air Regionech a byli nadšeni. Následoval autorský večer jednoho z hlavních organizátorů i letošních **Náchodských Dnů poezie** Štěpána Noska. Básník, překladatel, anglista a naštěstí i pedagog Jiráskova gymnázia loni četl z překladových textů i z tehdy teprve připravované sbírky, která po roce, právě v těchto dnech vychází pod názvem *Na svobodě* v nakladatelství Opus. Završení loňských **Dnů poezie** obstaral nevídaný Petr Váša – muzikant, tanečník, básník, performer, mim, praktický lingvista, pedagog brněnské JAMU, frontman kapel Ty Syčáci a Jasná páka, propagátor prajazyků a universálních jazyků translatiny a paralingvy, vynálezce ekopsychologického stroboskopu a takto dohromady fyzický básník známý i hronovským, ústeckoorlickým nebo prostějovským seminaristům, který roztáhl, rozkopál a rozvál hranice poezie do nebývalých šířek, dalek, výšek i hloubek.

Není proto divu, že právě jeho večer fyzického básnictví letošní **Náchodské Dny poezie** zahajoval. Ti, co přišli s Vášou, lezli v les, evolucionovali evoluci Evy (Ave, Eva!), motali kola lokomotivám, kupovali týjo Kjóto

i Tokio (Kdo ví, ví. Kdo neví a lituje, přijede příští rok, Váša bude zas. Kdo neví a nelituje, ten je blbej.).

Po mohutném zadutí Petra Váši, který celým svým tělem, celou svou osobností rozrezonoval aulu k netušeným vibracím, přivál velmi čerstvý a osvěžující vítr i večer autorského čtení studentů z pražského gymnázia Jaroslava Seiferta. V sedmnácti je každý trochu beatnik a trochu anarchista a trochu pankáč a trochu romantik. Večer v klubu Pranyř Náchodské Prima sezóny měl tak ode všeho trochu a navrch přidal naději, že poezie, a to pozoruhodná, v Čechách rozhodně neumírá.

To svým autorským čtením dokázal i básník, překladatel a dramaturg Petr Borkovec v čajovně klubu Poklop. Pokud chcete hrát antiku, jeho překlady Sofokla by pozornosti uniknout neměly. Pokud hledáte dobré texty pro Wolkrův Prostějov, Borkovec je dobrý tip. Zejména jeho berlínské texty nebo cyklus *Lido di Dante* si o to přímo říkají.

Pak už přišli ke slovu Východočeši. Příběh odsouzence Darrella Standinga – hlavního hrdiny románu Jacka Londona *Tulák po hvězdách* se sice tváří jako „loutkárna“, ale (ať se na mě Kuba Maksymov ani Jarka Holasová nezlobí), pro mě je to divadlo poezie jako vyběsněné, loutky neloutky! Recenzovat není třeba. Postačí zpráva, že by se Jakub mohl od listopadu v Náchodě hned několikrát ženit a že se po sobotě 12. listopadu údajně na zdech hned několika dívčích pokojů objevila fotografie mladého muže s papírovou zeměkouli v popředí. A to Kuba hned po odehrání sbalil scénu a hajdy do hospody, kde byl neustále pod dozorem. Asi jsou to jen platonická vzplanutí k objevenému uměleckému idolu. Loutkáři z Jaroměře zkrátka nezklamali, ani když zrovna nezahráli loutkárnou.

Druhým východočeským poeticko-divadelním příspěvkem bylo Jesliččí P jako pivo Emy Zámečnickové. Po drasných sedmi letech se podařilo, že Jesličky opět zahrály v Náchodě. A Pivo z Jesliček se stalo vlastně otevíracím představením nového ná-

chodského divadelního prostoru – Divadla Pod zámek, které vzniklo v nově rekonstruované náhodské ZUŠce. Bylo na čase, neb náhodská ZUŠ má po letech, díky za to Lucce Peterkové, opět dramatický obor, který si svůj důstojný prostor rozhodně zaslouží. Až se zabydlí, bude v něm milo jako v oblíbené hospodě u dobrého piva, jímž bylo Divadlo Pod zámek pokřtěno. A bylo to pivo dobré a veselé, trubky byly dobře vymyté, nebylo to zakalené, pěnílo to příjemně do nadýchané čepice. Jděte se na to do Jeslíček podívat. Udělá vám to dobře jako jedno chlazené a ještě po tom dostanete chuť na další. Jen se kryjte pře pivními víčky.

A výčet Východočechů nekončí. Sice jsou to Východočeši v podstatě jen periodičtí, ale jsou. Pokud znáte opočenského rodáka a tamního vážného občasnobčana Miloně Čepelku jen z Divadla Jára Cimrmana, neznáte ho dost. Je to taky básník (sonet a haiku zejména), povídkář, skororomanopisec a vůbec osoba, s níž je milo strávit večer. Bylo milo i v náhodské knihovně.

Poslední, avšak nikoli v poslední řadě stojící východočeskou akvizicí Náhodských Dnů poezie byl anglista, překladatel, pedagog, držitel Státní ceny za literaturu a překladatelské dílo, nositel Medaile Za zásluhy, člen Řádu Britského impéria ...a protože takhle pohromadě to platí jen o málokom, východočeský divadelník už ví, že oním mužem v neposlední řadě je Martin Hlinský. Východočechem jej činí chalupa v Orlických Horách, divadelníkem rozhodně kompletní překlad Shakespeareových her i všeho dalšího. V Náhodě byla řeč hlavně o S/sonetech, a do té řeči panu profesori občasn vstoupili DREJGové, aby některý ze 154 sonetů přečetli. A že to není úplně snadné přečíst sonet, aby zůstal sonetem. Snad to vyšlo.

Snad to vyšlo vůbec. Snad tenhle, v porovnání s loňskem poměrně rozjetý ročník Náhodských Dnů poezie vyšel. Zatím si myslíme, že ano, takže už spřádáme plány a další rok. Dumáme nad básníky, úspěšnými recitátory z Wolkerova Prostějova i nad diva-

dlem poezie (klidně v něm mohou být i loutky, nebo bagr – ale to je vlastně taky loutka, že jo, Jarko a Kubo?). Prostor pro dobrý přednes a divadlo poezie (někdo si totiž myslí, že to je divadlo) bude nejen pro východočeské divadelníky v rámci Náhodských Dnů poezie i napřesrok. Dejte o sobě vědět a na podzim se Náhod bude těšit. Budou-li město Náhod a Královéhradecký kraj zase tak štedří (nebo ještě štedřejší) jako letos, udělá to Náhodským Dnům poezie ještě o něco lépe a v listopadu 2012 se zase budeme těšit ještě o trochu víc.

za DREJG a JG Náhod
Štěpán Macura

7. LOUTKOBANÍ

uspořádali loutkáři ze **ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou** 11. - 12. listopadu 2011.

Zahráli si domácí soubory **Čtyřlístek, Překvapený štrúdl, Pod Čepicí, Kyselé rybičky, Tak co?!**

Pozvání přijali **Polehňovi z Hradce Králové, LS Maminý Jaroměř, LD V boudě Plzeň**, hudebně program obohatily Berušky z Libčana a Zušband Chlumec n. C.

Tradičně nechyběly soutěže, kvízy, malování, loutkářská dílnička a občůdek. A v baru U divokého Kašpárka pro všechny bylo připravené občerstvení a opojení!

A samozřejmě pozvaní hosté.

JAROMĚŘSKÉ LOUTKAŘENÍ

Přehlídka v sobotu 19. listopadu uvedla soubory, hrající loutkové divadlo v Jaroměři a blízkém okolí. **BOĎI Jaroměř** zahráli *Kašpárek a květinová víla*, **Maminý Jaroměř** *O draku Baziliškovi*. **Loutkářský soubor Mikrle, ZUŠ F. A. Šporka** uvedl rakvičkové divadlo pro starší a otrlé ...ale já

Malé dvě ze ZUŠ F. A. Šporka

mám! **Jarka Holasová** ze svého repertoáru pro děti vybrala rodičovské drama *Otesánek*, **Malé dvě ze ZUŠ F. A. Šporka**, zahrály *Pohádku o velké řepě* a program uzavřeli **BOĎI Jaroměř** svou novou pohádkou *Kašpárek a chytrá princezna* o tom, jak se dá lehce získat štěstí, ale pak se o něj zase dá lehce přijít.

LOUTKÁŘSKÁ PŘEHLÍDKA O CENU MATĚJE KOPECKÉHO V LIBČANECH 2011

38. ročník přehlídky loutkářských souborů v Libčanech je již minulostí. Po čtyři neděle se hrálo loutkové divadlo, které přivedlo do divadelního sálu mnoho dětských diváků. Pohádky se dětem líbily, ale cenu „Kašpárka“ si mohl převzít pouze jeden soubor. Porota byla tradičně složena z žáků zdejší základní školy. Jednotlivá představení děti ohodnotily známkami jako ve škole. Vítězem se stalo představení **Klubu loutkářů z Úpice** *Kašpárek sluhou u čaroděje*. Velmi těsně za Úpicí druhé místo získal soubor **DO-JAJA, Jeslíčky Hradec Králové** s představením *O princezně a dědekovi, se kterým byla legrace*. Třetí příčka patří letos představení *O draku Baziliškovi* souboru **Maminý z Jaroměře**. Poděkování si určitě zaslouží BOĎI z Jaroměře a rodina Polehňova z Hradce Králové. Těšíme se na setkání v příštím roce 2012.

Jana Srpková

44. TÝNIŠŤSKÝ DIVADELNÍ PODZIM

od 4. listopadu do 2. prosince 2011 divákům nabídl představení *Aut* divadelního souboru **Na tahu při MKS Červený Kostelec**, *Měsíční běs* divadelního souboru **SNOOP Opatovice nad Labem**, *Alibaba a loupežníci* divadelního souboru **ŠOK Staré Město pod Sněžníkem**, *Mnoho povyku pro nic ... divadlo Q10 z Hradce Králové*. 25. listopadu a 2. prosince se představili herci domácí **divadelní skupiny TEMNO** v komiksově laděném detektivním příběhu ze současnosti *Vraždicí břitva* v režii Evy Drábkové. ...Báječná, řízná, vtipná, nikoli prvoplánová, nýbrž duchaplná taškařice, v níž nemalou roli hraje hudba, tanec, pohyb, kostýmy. Ke slovu přijde v titulu slíbený zločin, jakby ne, když se zprávy o něm na nás valí v krimizprávách každý den.

J. Albrechtová

MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY

V Meziměstí se letos koná již 48. ročník přehlídky amatérských divadelních souborů. Na programu letošního ročníku bylo pět inscenací souborů z blízkého okolí a výběrově z míst vzdálenějších. Přehlídku zahájila 29. října 2011 **Jednota divadelních ochotníků z Luže** inscenací hry W. Shakespeara *Zkrocení zlé ženy*. **Maska z České Skalice** zahrála pro děti *Strašidýlko z hradu Metrwill*, **Hlavy z Broumova** *Kytici* v muzikálovém provedení. Meziměstské divadelní hry zakončilo **Rádo bydivadlo Klapý** svou inscenací hry Josefa Tejkla *Elegie tyrolská*.

Domácí soubor uvedl svou novou premiéru komedie A. Procházky *Klíče na neděli* o tom, co se může stát, když

si v opilosti vyměníte partnery a přijde vám do toho tchyně či tetička.

DIVADELNÍ SPOLEK VOJAN LIBICE NAD CIDLINOU

10. ročníku přehlídky **DIVADELNÍ BABÍ LÉTO** se účastní divadelní soubory nejen z celé ČR, ale i z Chorvatska. A právě **divadelní skupina České Besedy Daruvar** zahájila listopadový program hrou Pavla Němce *Doba kamenná* a žertem Jiřího Hory *Klepavé báby*. V prvním prosincovém víkendu se v Libici představí **DS Krakonoš z Vysokého nad Jizerou** se svou úspěšnou *Mamzelle Nitouche*, **DS Nakoptýjatr Jihlava** pro děti zahraje *O Smolíčkovi*.

Více informací najdete na www.dsvojan.wz.cz

STUDENTSKÝ SOUBOR TURNOVSKÉHO DIVADELNÍHO STUDIA HRAJE PŘÍBĚH ZÁPADNÍ ČTVRTI

V červnu letošního roku jsme na prknech turnovského divadla měli premiéru nové inscenace – *Příběh západní čtvrti*. Vloni na podzim jsme si u našeho režiséra „vynutili“ drama. Hned první scénář, který přinesl, nás nadchl. Po úvodních zkouškách jsme začali pochybovat, že tuto těžkou hru zvládneme. Rozdělení rolí prováděl režisér. Tentokrát docela neobvykle. Kluk, který hrál vždy zakřiknuté a tiché chlapce, měl hrát největšího rváče-Bernarda. Jeho radost z již dlouho požadované drsné role ho inspirovala k výborným výkonům. Všechny holky chtěly získat výraznou roli-Čiči. Dívky, která se chová jako kluk. Ale myslím, že režisérovo rozhodnutí ohledně této

role, bylo správné. Také byl malý zádrhel v počtu herců, chyběla nám jedna z rolí, ale asi do týdne se přihlásila dívka z naší třídy, která se úlohy s nadšením ujala. Po hodinách a hodinách propocených na zkouškách se nám povedlo hru v plné kráse předvést obecenstvu. Odezva diváků nás inspirovala k dalším výkonům.

Kristina Hakenová

Byly dvě skupiny, Tygři a Medvědi a ty skupiny měly rozdělené ulice. A pořád se hádaly. Tak se jednou všichni sešli v hospodě a dohodli souboj. Bojovali a v boji umřeli Hanz z Medvědů a Bernardýn z Tygrů. Taky byla párty a Tony se zamiloval do Marie. Čína pak, za to, že Tony zabil Bernardýna, zabil Tonyho a tím skončila hra...

Příběh západní čtvrti, tedy činohra podle West side story podle Vojty Hakena (8 let)

Příběh západní čtvrti
Činohra na motivy West side story.
Režie Petr Haken
Premiéra 7. 6. 2011

PREMIÉRA V HRONOVĚ OBCHODNÍK S DEŠTĚM

„Všichni víme, že zázraky se nedějí. A přesto jsou chvíle, kdy jsme ochotni uvěřit, že se zázrak stane, že se musí stát, aby se splnil náš sen, naše touha. A znovu a znovu nás realita života zklame a naše přání se nesplní. Z takového vidění světa je i hra autora Richarda Nashe, která od roku 1957 putuje po jevištích celého světa a naplňuje diváky vírou, že jednou se ten zázrak může stát.“

To je úvod v anotaci k zatím poslední inscenaci, kterou pod režijním vedením hronovského matadora Miroslava Houšťka nazkoušel septet herců z Hronova a Náchoda. *Obchodník s deštěm* je příběh, který je mistrně napsán tak, že každý má šanci rozu-

mět postavám, chápe jejich jednání, rozumí jejich pohnutkám, má šanci se zasmát a možná i uronit slzu dojetí...?

Když je dobře napsaný příběh a k tomu dobrý režisér, mají pak herci šanci vytěžit ze hry maximum. Když se i tohle podaří, dojde k souznění na obou stranách divadelního prostoru. A my to zažili. Od premiéry 18. června 2011 jsme odehráli *Obchodníka* zatím pětkrát. Ohlasy na hru i naše pojetí, byly velmi neobvyklé - totiž veskrze kladné. Setkali jsme se s publikem domácím, přehlídkovým, ale i studentským a u všech jsme obstáli se ctí, což je jev chtěný, leč ne častý!

Jsme rádi a budeme rádi, když dostaneme možnost předávat poselství o lidských hodnotách, naději, lásce a o tom, že mnohé ztráty mohou být velkým nálezem, prostřednictvím Nashova textu.

Jak napsal pan režisér Houštek do programu k představení: "...Není to snadné. Hra klade velké nároky na herce i na jevištní provedení. Troufáme si na ni jen proto, že se domníváme, že jsme našli v souboru herce, kteří mají předpoklady požadavkům hry dostat. Náš soubor je složen ze členů hronovského a náchodského divadelního souboru. Nesmírně by nás potěšilo, kdybychom dokázali dobře tlumočit všechny nuance této hry, abychom obohatili naše diváky a sami sebe".

Lucie Peterková

Kontakt: Lucie Peterková,
777 613 767, brebofka@centrum.cz

TO VŠECHNO Z LÁSKY

TRIARIUS Česká Třebová připravuje pro Audimafor novou hru. Vedle *Orangutana v továrně*, se kterým tam nemohl přijet kvůli poranění jednoho z herců v roce 2011, by v Hradci Králové na jaře 2012 rád odehrál i zbrusu novou inscenaci. Inscenaci nazvanou

Obchodník s deštěm, DS Jiráskova divadla Hronov

To všechno z lásky, která vzniká podle dokumentu Tomáše Kudrny, vypráví příběh tří žen, které žily s tyranem.

To všechno z lásky je silný dokument, který na jeviště převádím s tím, že všechny tři zpovědi musí zůstat syrové. Téma není příjemné, nicméně je úžasně silné. Je děsivé, co všechno musí některé ženy kolem nás doma zakoušet... A samy o tom mlčí. Jejich okolí o tom mlčí. Společnost o tom mlčí. A přitom: Mlčet se o tom nesmí!

V inscenaci se divákům představí Renata Reslerová, která s *TRIARIEM* odehrála již například *Strange love* nebo výše zmiňovaného *Orangutana v továrně*, Veronika Stasiowská, která s *TRIARIEM* spolupracuje již dlouho a která se do něho po delší pomlce nyní vrátila jako Anna v *Procházkově Uchu*, a Jana Ženková, která s *TRIARIEM* bude spolupracovat poprvé. Tyto tři herečky vypráví příběh tří skutečných, reálných žen.

Inscenace vypráví tři paralelní příběhy, zpovědi tří žen. Ty vyprávějí, jací byli jejich partneři šarantní, tolerantní a milí. Vyprávějí, jak je postupně začali izolovat od jejich kamarádů a přátel. Vyprávějí, jak je poprvé jejich milý uhodil. Vyprávějí, kam až vedlo tělesné i psychické ponižování. Vyprávějí, jak se snažily ze vztahu utéci...

Inscenace to nebude veselá. Je ale pravdivá. Ty příběhy, to nejsou smyšlenky scénaristy. Je to děsivá realita.

Budiž ještě řečeno, že všechny tři ženy, o kterých vyprávíme, se ze svých vztahů vymanily. Budiž ale také řečeno, že jedna z nich se i tak rozhodla pro dobrovolný odchod z našeho světa.

Premiéra inscenace je naplánována na konec roku 2011 do klubu Modrý trpaslík v České Třebové.

-jjk-

V. K. KLICPERA V ÚPICI

Úpická Jednota divadelních ochotníků začala na podzim s nácivkem nové hry. Po francouzské komedii pro dva herce *Půldruhé hodiny zpoždění* v režii Ladislava Tomma sáhl režisér Pavel Švorčík po daleko početnější klasice. Vybral si tentokrát veselohru V. K. Klicpery *Každý něco pro vlast*, v úpravě E. F. Buriana z poloviny dvacátého století. Slavná Klicperova hra, jež je satirou na šosáctví, hloupost a pseudovlastenectví, je dodnes v lecčems aktuální...

Představení plné zlidovělých písniček, jejichž autorem je Karel Rainer, bude mít premiéru na počátku příštího roku.

-zv-

H R O M A D A

MAŤTE
VSTOUPIT!

KLICPEROVO DIVADLO HRADEC KRÁLOVÉ

VSTOUILO DO SVÉ JIŽ 127. SEZONY

Svým divákům chystá hned osm premiér, z nichž šest se odehrává na Hlavní scéně Klicperova divadla, jedna byla nastudovaná pro prostor Studia Beseda a jedna pro scénu V podkroví. Více než v sezonách minulých věnujeme prostor divadelním adaptacím, dramaturgiím a novým textům, nezapomínáme ale ani na výpravnou klasiku či komornější tituly.

První premiérou byla divadelní adaptace slavného románu Jacka Londona *Tulák po hvězdách* s Vojtěchem Dvořákem v titulní roli. Příběh o nezlomnosti vůle a síle člověka připravil do Studia Beseda mladý režisér **David Šiktanc**, který je spolu s dramaturgyní Janou Sloukovou také autorem nové komorní dramaturgie. Druhou premiérou byla hra Christiana Grabbeho *Don Juan a Faust*, drama z roku 1828, které v sobě snoubí oba příběhy slavných hrdinů a spojuje je do jedné dějové linie v tématu lásky k jediné ženě. Poctu klasickému výpravnému divadlu zrežiroval ředitel NDM v Ostravě **Jiří Nekvasil**, v roli svůdce Juana se představil Filip Richter a jako jeho protivník Faust Jiří Zapletal. Pokračování cyklu Šepoty a výkřiky na scéně V Podkroví bude hra Esther Vilarové *Žárlivost*, příběh tří žen, které bydlí v jednom výškovém domě a spojuje je láska k jednomu muži. Díky autorčině smyslu pro

Tulák po hvězdách, foto Tomáš Zeman

humor se tato hra o síle i ničivosti velké lásky podává s rafinovaným nadhledem a nadsázkou. Režie se ujme hradecký režisér **Pavel Krejčí**. Klasickým komediálním titulem bude *Figarova svatba*, populární veselohra francouzského klasika Beaumarchaise, kterou u nás připravuje umělecký šéf **David Drábek** a můžeme tedy počítat s velkým autorským vkladem a osobitou režijní vizí. Další premiérou bude inscenace *Věc Čapek*, nová hra **Martina Františáka** v autorově režii,

věnovaná osobnosti Karla Čapka. Při tvorbě textu Martin Františák vychází z čapkovských monografií, korespondence s osudovými ženami, vzpomínek současníků i dokumentů památníku na Strži. Neméně zajímavá bude jistě divadelní adaptace novely Alexandra Grina *Morgiana*, kterou připravuje režisér **Daniel Špinar**. Příběh, známý též z filmového zpracování Juraje Herze s Ivou Janžurovou v hlavní dvojroli, je romantickým pohledem na sílu dobra a zla, stejně jako na vztah

Don Juan v Klicperově divadle, foto Viktor Kronbauer

dvou protichůdných sester, líbezná a všemi milovaná Clary a temná a nenáviděná Morgiany. Daniel Špinar, držitel Ceny Alfreda Radoka a jeden z nejprogresivnějších mladých režisérů, chce vytvořit vizuálně výraznou inscenaci, scénograficky stylizovanou a propracovanou, soustředící se na silné herecké výkony a romantickou atmosféru příběhu. Předposlední premiérou bude **Koule Davida Drábka**, jevištní verze dnes už slavné rozhlasové hry ze zákulisí vrcholové těžké atletiky v autorově režii, kterou David Drábek v roce 2010 rozčeřil poklidné mediální vlny a rozpoutal nevidanou přestřelku mezi zástupci kulturní i sportovní sféry. Hlavní roli bývalé slavné koulařky Mileny ztvární stejně jako v rozhlasové podobě textu Pavla Tomicová. Poslední premiérou sezony potom bude dramaturgická obilbená kniha Karla Poláčka **Bylo nás pět**. Klicperovo divadlo uvede tuto látku jako poctu k 120. výročí narození tohoto českého spisovatele, humoristy a novináře. Příběhy nezapomenutelných dětských hrdinů bude namísto avizovaného Ondřeje Havelky, který na poslední chvíli projekt odřekl z pracovních důvodů, režisovat mladý režisér **Jan Frič**, který se u nás úspěšně uvedl inscenací **Mrzák Inishmaan-ský**.

Věříme, že i nadcházející 127. se-

zona Klicperova divadla bude sezonou úspěšnou, dramaturgicky vyváženou a pestrou a že svou skladbou přiláká další diváky a rozhodně potěší diváky stávající!

Jana Slouková

DON JUAN A FAUST DVA VELIKÁNI NA JEDNOM JEVIŠTI

Královéhradecké Klicperovo divadlo nabízí velkolepou podívanou plnou vášně, lásky, zrady i humoru.

Juan je požitkář. Typ samolibého samce pohrdajícího ženami, morálkou a společenskými pravidly. Jeho protivník Faust zase nepřestává bažít po uchopení světa, pohrdá lidmi a namísto Boha začne vzývat peklo. Dva velké osudy, dvě postavy, jejichž příběhy přežily staletí a přitom jsou i dnes aktuální a znovu provokují. Dohromady je svedla divadelní hra německého bouřliváka devatenáctého století Christiana Dietricha Grabbeho Don Juana a Faust.

Tragické a vysoké se v tomto díle mísí s komickým a nízkým. Autor oba

hrdiny poslal do Říma, kde je nechal utkat se o lásku nedostupné Donny Anny. Jejich boj je však marný. Dvě silné individuality tak zůstávají stát před branami srdce jediné dívky.

„Je to velká hra o velkých citech, velkých činech a velkých mužích s velkou mocí i slabostí. Drama života a smrti, krvavých opon a rudé vášně. A taky hra o lásce, kterou si nelze vynutit, o lásce, ve které se nedá pátrat po důvodech,“ říká o inscenaci Klicperova divadla dramaturgyně Jana Slouková.

Režie se ujal Jiří Nekvasil. Ten během dvou a půl hodiny nabízí divákům pohled na dva diametrálně odlišné způsoby života, dvě cesty, obě velmi sebestředné, obě zhoubné. „Ta Juanova je přece jenom poněkud zábavnější. Navíc Juan zůstává až do konce sám sebou. Nepotřebuje jako Faust služby Dábla. Jinak ale jde o silné individuality, inteligentní a sebevědomé osobnosti, za kterými bohužel zůstává pouze zkáza a smrt,“ říká Nekvasil.

Vedle základních existenciálních témat ve hře nechybějí ironické glosy Dábla, komické výstupy sluhy Leporella, ani satirické vstupy policejního ředitele. Přidá-li se k tomu monumentální a přitom neuvěřitelně proměnlivá scéna Milana Davida, kostýmy Marie Fulkové a působivá hudba jejímž autorem je David Smečka, je výsledkem barevná kabaretní revue, v níž se vedle zábavy dostane i na tak aktuální témata, jako je zaprodání vlastního svědomí. „Je to velké divadlo se vším všudy,“ dodává sebevědomě režisér, který do hlavních rolí obsadil Filipa Richteremce jako svůdníka Juana, Jiřího Zapletala coby jeho protivníka Fausta a pro osudovou Donnu Annu si vybral Martu Zaoralovou. Jejím otce, guvernéra Gusmana pak hraje Hynek Pech, ženicha Octavia Jakub Tvrdík, Juanova sluha Leporella David Smečka a Dábla František Staněk. V dalších úlohách diváky pobaví Lubor Novotný, Josef Čepelka nebo Kristýna Kociánová.

Jaroslav Pokorný

<http://www.klicperovodivadlo.cz/>

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE

SRDCE DIVADLA BIJE PRO PARDUBICE

PROFESIONÁLNÍ DIVADELNÍCI BUDOU HRÁT O PARDUBICÍCH

Ve Východočeském divadle v nové sezoně diváci zažijí Pardubice, co znamenají svět. To je název cyklu, ve kterém se objeví několik premiér. Divadlo se bude věnovat pardubickým osobnostem, autorům a regionálním tématům.

O SKUTEČNÉM SVĚTĚ

„Příkladem je hned první inscenace sezony, komedie **Utíkej, Váňo, utíkej aneb Velká divadelní stepple-chase**,” říká dramaturg Tomáš Syrovátka. Autorské divadlo se zaměří na dějiny Velké pardubické a její osobnosti, jako byli Lata Brandisová nebo Josef Váňa.

„Pod souhrnným názvem **S cizí dámou v cizím pokoji** uvedeme několik malých komedií autorů, kteří se narodili, žili nebo působili v Pardubicích,” vysvětluje Syrovátka. Diváci uvidí například dílo Josefa Štolby, Emila Artura Longena, Čeňka Šlégl. A co má s městem společného inscenace **Zvoník Matky Boží**? Bude spojena se sbírkou ve prospěch opravy pardubické zvonice. „Dáváme tím najevo, že tady není Východočeské divadlo jen samo pro sebe. Chceme pomoci reálným věcem ve skutečném světě,” uvádí Syrovátka. Ostatně humanitární sbírku propaguje představení **Benefice aneb Zachraňte svého Afričana**, které je na repertoáru od konce loňské sezony.

HLEDAJÍ ZNÁMOU TVÁŘ

Velkou výzvou pro pánské osazenstvo hereckého souboru bude titul **Dvanáct rozhněvaných mužů**. Slavný film z roku 1957 se odehrává v uzavřené soudní síni. Dvanáct porotců má jednomyslně rozhodnout o vině či nevině mladého muže, který je obviněn z vraždy svého otce.

„Do této inscenace se snažíme sehnat hosta z řad známých hereckých osobností, ale konkrétní jméno nemůžu zatím potvrdit,” říká dramaturg Tomáš Syrovátka.

Soubor letos nečekají žádné výrazné změny. Z ansámblu nikdo neodchází. Divadlo stále vyhledává talentované herce a dává jim příležitost.

„Ve Zvoníku Matky Boží bude třeba hrát absolvent DAMU Petr Borovec. Publikum ho už vidělo v **Tajemném hradu v Karpatech**,” připomíná Syrovátka.

NOVÍ REŽISÉŘI

Několik režisérů bude ve Východočeském divadle pracovat poprvé. Koňáčkou komedii nastuduje Tereza Karpianus.

„Je to režisérka s fantazií, smyslem pro humor a nadsázku,” myslí si Syrovátka. Lumíra Olšovského zná veřejnost především jako herce a dokonce držitele Thálie. Dále přijede ředitel a režisér pražského Divadla Na Prádle Petr Hruška.

PREMIÉRY 2011/2012

Utíkej, Váňo, utíkej!
režie T. Karpianus (7. 11.)

Zvoník Matky Boží
režie P. Novotný (15. 5.)

Trójanky
režie P. Ondruch (10. 12.)

Dvanáct rozhněvaných mužů
režie P. Hruška (7. 1.)

S cizí dámou v cizím pokoji
režie L. Olšovský (25. 2.)

Zpívání v dešti
režie P. Novotný (31. 3.)

Penzion pro svobodné pány
režie H. Mikolášková (12. 5.)

Dům v šedesátých
režie M. Pecko (9. 6.)

Kateřina Prouzová

VÁŇA VYHRÁVÁ I NA DIVADLE

Utíkej, Váňo, utíkej! aneb Velká divadelní stepple-chase, tak se jmenuje první premiéra letošní sezony. Z Malé scény se diváci dostanou do zákulisí známého dostihu.

„Chtěli jsme lidem nabídnout něco jedinečného, co nemůže žádné jiné divadlo. Nikde jinde by nemohlo mít toto téma takovou sílu jako právě v Pardubicích,” vysvětluje volbu titulu Syrovátka. Hravé představení, které nechá diváky nahlédnout nejen do světa slavných koní a velkých žokejů, vzniklo autorskou spoluprací dramaturgů Tomáše Syrovátky, Zdeňka Janála, hostující režisérky Terezy Karpianus a samotných herců.

„Základními tématy hry jsou hou-

ževnatost, naděje a snilkovství. Inscenace, což je dáno již výchozím scénářem, se kterým jsme k hercům přišli, má formu řetězce navazujících výjevů, obrazů a skečů," říká Karpianus.

Na scéně připomínající pískoviště, která stejně jako kostýmy pochází z dílny Petra Nováka, se odehrávají nejdůležitější momenty nejen Velké pardubické, ale i historie naší země. A tak se zde potkávají třeba zakladatel dostihu Oktavián Kinský, Lata Brandisová, jediná žena, která ho kdy vyhrála, nebo třeba nikdy se nevzdávající smutný hrdina Don Quijote. Chybět tu pochopitelně nemůžou ani dvě žokejské legendy Václav Chaloupka a Josef Váňa.

„Dnešní doba sice možná pěstuje kult sportovních hvězd víc, než by bylo záhodno, ale na druhou stranu existují výjimky, které si to opravdu zaslouží. A jednou z nich je Josef Váňa," dodává Syrovátka.

Nová oddychová inscenace nabízí nejen malý exkurz do historie závodu, ale hlavně množství zábavných skečů na téma koně, závody nebo rivalita mezi soupeři. „Představení jsou plná nečekaných zvrátů. Vycházíme z touhy po svobodě, kdy na jevišti je možné téměř vše. Vytvoříme postavu se silným osudem a vzápětí se necháme unést pointou vtípu, který nechce nic víc, než rozesmát. Aspoň do té doby, než dorazíme na další překážku," odkrývá pravidla hry Syrovátka.

V hlavních rolích diváci uvidí Martinu Sikorovou, Lídu Vláškovou, Jana Musila, Zdeňka Rumpíka, Ladislava Špinera a Radka Žáka.

Jaroslav Pokorný

QUASSIMODO CHCE ROZEZNÍT ZVONY

Komu dá krásná Esmeralda své srdce a za koho položí život? Může nešťastný hrbáč Quasimodo mít nějaké city? Může milovat celou duší a nakonec lásce obětovat vše, co je mu

Zvoník Matky Boží, foto Ladislav Formánek

nejbližší? Na to vše se snaží odpovědět další z letošních novinek Východočeského divadla inscenace **Zvoník Matky Boží**.

Pod dramatisací slavného románu Viktora Huga je uměleckým pseudonymem Petr Abraham podepsán režisér Petr Novotný. „Určitě jsem si mohl vzít už hotovou dramatisaci, vyložit ji a různě upravit. Pro mě je ale cennější vědomí, že píšu pro lidi, které znám. Víím, co od divadla chtějí, jaká témata v sobě nosí, a to je na celé práci to nejzajímavější," vysvětlil svoji volbu Novotný.

Hlavním tématem jeho příběhu není láska znetvořeného Quasimoda ke krásné Esmeraldě, ale příběh arcijáhna Chrámu Matky Boží Claudia Frolla, který ač uzavřený svému okolí ve světě víry a vědy, podlehne lásce natolik, že zradí vše, čemu věřil.

„Je to člověk, který směřuje k absolutnímu ideálu čistoty a pravdy, a proto se veškerou silou své osobnosti uzavírá před láskou. Ale ta ho stejně dostihne a rozmetá jeho duši na kusy. Přestože sloužil pravdě a Bohu, zamiluje se do Esmeraldy, mladé tanečnice. A zradí všechno, co mu bylo svaté. Krásnou cikánku však miluje také Quasimodo, hluchý zvoník, kterého okolí považuje za stvůru, obludu, démona. Kdo má právo na lásku? Existuje pravda? O tom se

snažíme hrát," dodala dramaturgyně Jana Uherová.

„Frollo je mi asi nejbliž. Je to už velmi moderní člověk, v něm se rodí dvacáté století s jeho vášnivou touhou po poznání, s jeho bolestnými pochybnostmi a tragickými slabostmi. Způsobí sice Esmeraldinu smrt a já ho ani na vteřinu nechci omlouvat, rád bych ale pochopil, co se děje v jeho zmučené duši," doplňuje Novotný. Ten do hlavní role arcijáhna obsadil Martina Mejzlíka. Quasimoda hraje Miloslav Tichý, Esmeraldu Petra Tenorová a v dalších rolích se diváci setkají třeba s Josefem Pejchalem, Jindrou Janouškovou, Kristinou Jelínkovou nebo Josefem Vránou.

Také druhá premiéra letošní sezony se tematicky váže k mottu „Pardubice, co znamenají svět.“ Společně s premiérou totiž Východočeské divadlo vyhlásilo sbírku, která má přinést peníze na nové schodiště ke zvonici při kostele svatého Bartoloměje. „Přece jen nás zvony provázejí od narození až do smrti. Spojují člověka s duchovnem. Pardubická zvonice u Bartoloměje je krásná. A tak chceme dát lidem možnost, aby její zvony mohli uvidět zblízka. Co jiného tedy inscenovat než právě Zvoníka," vysvětluje Uherová.

Jaroslav Pokorný

H R O M A D A

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO

přichází s mimořádnou nabídkou pro
obyvatele sousedního města.

Ve zrekonstruovaných prostorách
Filharmonie Hradec Králové zakládá
ABONENTNÍ SKUPINU,
která **královéhradeckým divákům**
nabídne nejpopulárnější inscenace
pardubického divadla.

AMADEUS

20. ledna 2012

Proslulá hra, strhující téma,
silné emoce, zápas o nesmrtelnost,
namísto zbraní hudba.

Režie M. Tarant j. h.

MY FAIR LADY

7. března 2012

Známý příběh chudé květinářky
Elizy Doolittleové v jednom
z nejlepších muzikálů
minulého století.

Režie P. Novotný

BLÁZNIVÉ NŮŽKY

18. dubna 2012

Vražedná interaktivní komedie
z prostředí kadeřnického salonu
ověnčená spoustou
divadelních cen.

Režie P. Novotný

foto: archiv VČD

<http://www.vcd.cz>

DIVADLO DRÁK HRADCE KRÁLOVÉ

ZATÍM V LETOŠNÍ DIVADELNÍ SEZÓNĚ UVEDLO DVĚ NOVÉ PREMIÉRY

U KANÓNU STÁL

Tragikomedie o výdrži

V životě nastanou mnohé situace, kdy je potřeba zatnout zuby a vydržet...

„Tam u Králového Hradce, lítaly tam koule prudce, z kanónů a flintiček, do ubohých lidiček...“

Lidová píseň „Kanonýr Jabůrek“ stojí v základech loutkové tragikomedie o Bitvě u Hradce Králové (neboli u Sadové, nebo-li na Chlumu) a o jejím zlidovělém hrdinovi, kanonýru Jabůrkovi.

Roku 1866 se nedaleko Hradce Králové rakouská vojska marně pokusila zastavit postup pruské armády. I přes prvotní úspěch rakouských dělostřelců (který je vzpomenuť právě ve zmíněné písni o Jabůrkovi) se během jediného dne rozhodlo o celkové porážce Rakouska.

Historické reálie slavné bitvy tvoří pouze náznakové kulisy k loutkové milostně-válečné tragikomedii, která předkládá fiktivní životní příběh kanonýra Franze Jabůrka, ale i dalších postav. Mezi nimi se objevuje například

reálná figura puškaře Sylvestra Krnky, který se již dlouho před válkou marně snažil vedení rakouské armády přesvědčit o výhodách pruských pušek "zadovek".

Scénář: Vít Peřina

Režie: Tomáš Dvořák

Výprava: Marek Zákostelecký

Hudba: Jiří Vyšehlíd.

POHRKANÝ PODĚS U KANONU

A tím je Jabůrek, pohrkaný poděs, který se bezuzdně nadchne pro řepu i pro bojový úkol. Postav je však víc, nevěrná Lidunka, válečný doktor - seladon, moudrý puškař Krnka marně nabízející generalitě svou zadovku, velitel Benedek muchlující kabaretní rajdu, Bismark s doutníkem, Drahošíra Mírná z Červeného kříže, oficíři či Slovák i Maďar v jednom rakouském regimentu.

Jednotlivé scény jiskří hravým humorem, ať už jde o kankán v secesním šantánu, přistižení in flagranti, kdy si maňáskové divadlo může dovolit erotiku, hrátky s „ruční 3D“ perspektivou, to když se chlapi loučí s ženami, když jde do akce Červený kříž nebo se na obzoru objeví Prusáci. Divák neztrácí přehled, herci Ivana Bílková, Pavla Lustyková, Václav Poul, Jiří Kohout, Jan Popela, Jiří Vyšehlíd a Pavel Černík je nejen suverénně vedou, ale i hlasově přesně vystihují. A výborně zpívají, hlavně pak tři průvodci Bílková, Černík a autor muziky Vyšehlíd. Ten věrný svému rukopisu

napsal jakýsi zrytmizovaný kramářský minimalismus, v němž se ozve rap i lidová opereta. Přes humor, situační a černý, barevnost a hravost, kdy milostně roztoužený doktor přišije nešťastníkovi nohu místo ruky, je velmi zřetelná blížící se hrůza, z maňásků v lazaretu kape krev a z dálky duní kanonáda. Než nastane čas sčítat padlé, představení se zlomí do černého divadla, jež ilustruje slavný jabůrkovský kuplet, škoda, že zbytečně pokrácený.

Pocitivá maňásková inscenace, vědomě tradiční, byť moderně odvyprávěná, má ambice stát se v Draku evergreenem, nejen školy budou jistě vděčným publikem. Budiž oduštno, že snad pro ně v ní několikrát zazní jedna z nejstrašnějších češtinských zhůvěřilostí: Všechno je to o výdrž!

Petr Mareček

DĚVČÁTKO SE SIRKAMI

„Zima byla zlá, a venku sněžilo a smrákalo se k večeru. Však to byl také poslední večer roku, večer silvestrovský. A v té zimě a v té tmě šlo po ulici chudé malé děvčátko...“ Takto začíná pohádkový příběh dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena *Děvčátko se sirkami*, který je znám svou pochmurností a špatným koncem. Druhá letošní premiéra hry v režii Matiji Solceho vizuálně těžší z retro motivů vánoční atmosféry poloviny minulého století.

Inscenace mladého, ale již téměř po celém světě uznávaného slovinského loutkáře a hudebníka se chce na tento mrazivý příběh podívat poněkud jinou optikou: jako na příběh o síle lidské imaginace, představivosti a fantazie, která má moc měnit náš okolní svět k lepšímu. Toto hravé a nápadité představení k tomu využívá různých inscenačních principů: loutek, předmětů, výtvarných jevištních obrazů, ale i živé hudby a zpěvu, ale především kontaktu „živého herce“ s „živým publikem“. To vše s minimem slov.

Děvčátko se sirkami

Andersenův příběh rozpoutá pět zlodějů, kteří se ve vánočním čase vkradou do jednoho z domovů, kde mimo hojnosti řady zabalených dárků naleznou i noviny se zprávou o hledaných lupičích a jednom ztraceném děvčátku. Svět radosti, hojnosti a fantazie hlavní hrdinky pomohou otevřít, „rozškrtnout“ a „nasvítit“ sirky z krabičky *The Key Safety Match* s velkým klíčem. Inscenace chce pracovat s výraznou hudební a rytmickou složkou, fyzickou klaunérií, předmětovým i loutkovým - kukátkovým - divadlem, interakcí s divákem, zároveň si klade za cíl prozkoumat a maximálně využít inscenační možnosti zvoleného materiálu - papíru.

Scénář: Matija Solce, Petr Hašek

Režie: Matija Solce

Výprava: Lucie Škandíková

Hudba: Matija Solce

Dramaturgie: Petr Hašek

„HUDEBNĚ-DIVADELNÍ ZIMNÍ FANTAZIE, KTERÁ ZAHŘEJE“

Takový je podtitul inscenace *Děvčátko se sirkami*, jejíž předlohu na motivy Hanse Christiana Andersena připravili Matija Solce s Petrem Haškem a Matija ji také v **Divadle Drak v Hradci Králové** režíroval. A je to podtitul výstižný.

Sedíme v hledišti a na jevišti jsou za průhlednou oponou krabice či bedýnky různých velikostí, jednotné světlé barvy, evokující už při prvním pohledu mrazivý zimní svět. Najednou

se v hledišti začnou ozývat rytmické zvuky a skandování (občas zaregistrujeme nějaké srozumitelné slovo), vidíme přicházet herce v černém oblečení, s kuklami na hlavě, baterkami - čtyři muže a jednu ženu, která jim evidentně velí a usměřňuje je. Tyto zvuky a rytmus, vlastně hudba (autor rovněž Matija), tvořená především hlasy herců a občas doplněná nějakým jiným zvukem či hudebním nástrojem, je jedním ze základů inscenace, provází jednotlivými situacemi až do samého jejího závěru, stejně jako vynalézavá práce se světlem. Chvilí si kladu otázku, kdo tito zakuklenci jsou a docházím k názoru, že nejspíš skřítkci, putující světem (taky občas prohlašují: "Jdeme dál!"). Ocítají se na scéně, kde objevují krabice a bedničky a postupně také zjišťují, co je uvnitř, že se dají různě otvírat, objevují se různé hračky...

Objevuje se i kniha, z níž ženský skřítek ocituje úvod do příběhu děvčátka se sirkami, které se v této zimní předvánoční době nesmí vrátit domů, dokud neprodá všechny sirky. Tady se po klaunsky „hledacích a poznávacích“ situacích dostáváme k situacím inspirovaným příběhem. Tak jak postupně začínají „skřítkci“ hrát jednotlivé postavy, sundávají kukly. O panenku, která má představovat děvčátko, se dva herci tahají a utrhnou jí hlavu: ta je pak krásně doplněna obtočeným papírem místo šatů – další prvek evokující mrazivou zimu. Vůbec je papír spolu s bedýnkami a hračkami hojně

využitým materiálem, z něhož jsou posléze tvořeny i některé postavy. A pak už sledujeme řadu dalších nápaditých a krásných situací, které nás baví. Například plyšový medvídek ukládající se k spánku, hledající postupně polštářek, peřinku a taky plyšáčka, aby mohl usnout. Nebo stínoherní léčení - ožívování postřeleného ptáčka a mimo jiné taky vyléčení sklenice horečnatě horké vody, z níž se stává sněhulák. Nebo dům s řadou bytů a postavíček, které se nemohou dočkat Štědrého večera. A posléze i cirkus „Sirkus“ odehrávající se kolem obrovské krabice zápalek se zvířaty, které herci vytvářejí z pruhů papíru. A tak dále. A okolo občas projíždí dětský dřevěný vlak či štěkající pes, když skřítkové-herci „jedou dál“, k další situaci. Všech pět herců – Petra Cicáková, Filip Huml, Luděk Smadiš, Radomil Vávra a Milan Žďárský – si to evidentně užívá a jejich radost se přenáší do hlediště.

Přes všechna uvedená pozitiva nemohu ale nezmínit, že příběh děvčátka se mezi těmi nápaditými, zábavnými, vesměs bravurně provedenými situacemi poněkud ztrácí. Jen tak se mohlo stát, že po přečtení věty o jeho smrti se nějaké dítě v hledišti zasmálo. Že smysl té informace možná někdo ani nezaznamenal nebo ji nepovažoval za podstatnou a možná nezaznamenal ani informaci, co všechno krásného děvčátko před smrtí vidělo. Škoda.

Paněnka byla na závěr opravená. A pak šli skřítkví zase dál.

Alena Exnarová
(Psáno pro časopis
Loutkář z premiéry 16. 11. 2011)

A VÝHLED NA JARO?

Od ledna 2012 začneme zkoušet novou inscenaci určenou mateřinkám pod názvem *Hrnečku, vař!* Vychází z předlohy Vítka Peřiny a režirovat ji bude umělecký šéf Divadla Drak- Ja-

kub Krofta. Na premiéru diváky již teď srdečně zveme 10. 3. 2012.

Zároveň v současné době připravujeme inscenaci, kterou zahájíme po prázdninách novou divadelní sezónou. Titul vychází z pohádek I.B. Singera, a jsme moc rádi, že hostování v Draku přijal skvělý slovenský režisér Ondrej Spišák z Nitry.

Ale abychom nepředbíhali událostem... Na podzim 2011 jsme naplno rozjeli nový výukový program nazvaný *Loutky místo učebnic*, který je určen pro MŠ a první stupeň ZŠ.

LABYRINT DRAKU JE RÁJEM DIVADLA I VZDĚLÁVÁNÍ

Labyrint Draku – ráj divadla a vzdělávání, touto přesmyčkou jsme nazvali v současné době probíhající projekt divadla Drak, kterým chceme nabídnout nejmodernější formy vzdělávání na pomezí umění a učení. Jelikož vnímáme téma a fúzi umění a vzdělávání jako velmi aktuální pro co nejširší věkové spektrum obyvatel. Samozřejmě především pro ty, kterým setkání s divadlem může přinést zamýšlení, seberozvoj, ale také čistou radost a hravost!

Konkrétně jsme v rámci tohoto projektu pro děti z mateřských školek a prvního stupně připravili kreativní dílny a výukové animační programy pod názvem *Loutky místo učebnic*. Stejně věkové skupině a navíc druhému stupni ZŠ a středoškolákům je určeno vzdělávání prostřednictvím hereckých, muzikantských a výtvarných workshopů nazvaných *Divadlo na vlastní kůži*. Pro vysokoškolské studenty a dospělé se zájmem o současné žánry a podoby scénického umění je určen projekt *Performing identity*, který vznikl navíc ve spolupráci s katedrou angličtiny Univerzity Hradec Králové. Dospělým také během roku nabízíme možnost účastnit se kreativních dílen vedených hosty (výtvarný workshop s Martinou Novotnou, pohybový s Filipem Humlem,

hlasový s Fen Yün Song) a také nepravidelné, ale pečlivě vybírané **hudební koncerty** napříč žánry. Dále jsme pro neorganizované skupiny a rodiče s dětmi, kteří zavítají do Labyrintu ve svém volném čase, připravili **originální pracovní listy** (tři druhy obtížnosti, podle věkové adresy), díky kterým si mohou dobrodružně, prostřednictvím plnění nejrůznějších úkolů, zažít a zakreslit svou osobitou cestu bludištěm loutek v Labyrintu.

Všechny výše uvedené aktivity jsou vedeny prostřednictvím přímého zážitku a vlastního prožitku skrze zkušenost. Cílem koncepce je rozvoj osobnosti a přesah vzdělávání do běžného života. Především se zaměřujeme na rozvoj kreativity, probouzení vlastní fantazie, rozvíjení citlivosti vnímání a emoční inteligenci, zlepšování komunikačních dovedností a podporu celkové kulturní gramotnosti. Průvodci a citlivými pomocníky projektu jsou herci divadla Drak, na náplni a vedení jednotlivých programů se podílejí také odborníci z oblasti pedagogiky a vzdělávání a dále odborně vyškolení lektori z řad studentů uměleckých a pedagogických škol.

Labyrint Divadla Drak, představuje unikátně řešený moderní a dynamický objekt, který v několika prostorových úrovních najednou nabízí ideální možnosti pro výše uvedené aktivity. Projekt je stavěn jako komplexní kreativní víceúrovňový program, při kterém jde o setkání s uměním a především o možnost se něco nového naučit prostřednictvím setkání s různými druhy a žánry scénického umění a možná si tak snadněji najít svou osobní cestu. Divadlo nejvíce komplexně ze všech druhů umění propojuje složku výtvarnou, pohybovou, hudební a hereckou. Právě na tyto, vždy však osobitým způsobem jsou jednotlivé programy zaměřeny.

Přesmyčkou názvu, který chce být připomenutím díla Labyrint světa a ráj srdce, se projekt hlásí k stále živému odkazu J. A. Komenského.

Dominika Špalková

<http://www.draktheatre.cz/>

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM VÝCHODOČESKÝM OKEM

Po několikaleté přestávce jsem se rozhodla alespoň na pár dní zajet do Vysokého nad Jizerou na XLII. národní přehlídku venkovských divadelních souborů (konala se 7. - 15. října).

Přijela jsem na začátek přehlídky a zažila jsem po pět dnů své přítomnosti naprosto hnusné a deštivé počasí, hory nevidět. Ale jinak bylo všechno příjemné při starém: milé známé tváře místních divadelníků, pečujících o blaho hostů, vítání souborů Krakonošem před divadlem, společenské večery v hasičovně, loučení se soubory na malém sále Krakonoše (budo-

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou, Mam'zelle Nitouche

vy) s poudačkou Slávkou Hubačkové, písní „Tam na horách“ a obíháním (objížděním) kostela, aby se zase

s nějakou další inscenací do Vysokého vrátili ...

Viděla jsem celkem tři východočeské soubory ze čtyř, které se přehlídky zúčastnily. Zahájil **vysocký DS Krakonoš** operetou *Mam'zelle Nitouche* v režii Marie Trunečkové (nominace z Josefova Dolu) a potěšil diváky energií, která se z jeviště linula. Na rozborovém semináři se hovořilo mimo jiné o tom, že Mam'zelle Nitouche je jedinou operetou, kterou mohou hrát činoherci, pokud mají dobrou představitelku Denisy, a to vysočtí mají – Veronika Havelková dostala za roli cenu. Jinak se hovořilo o tom, že v tomto nastudování nejde o operetu v klasickém slova smyslu, ale víceméně o hraní si na operetu, hraní si s ní. Prostě Maruška Trunečková vyšla z možností a schopností souboru (dostala za režii čestné uznání), který dobře zpívá a má také možnost využít živý hudební doprovod -

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou, Mam'zelle Nitouche

D I V A D E L N Í

DS Kolár Police nad Metují, Ptačí klec

za hudební nastudování dostal Adam Bartoň cenu. A aby byl výčet ocenění úplný, tak ještě zbývá dodat, že čestné uznání obdrželi Martin Hnyk za roli Célestina-Floridora a za malou roli režiséra Josef Hejral.

V neděli se představil nováček vysoké přehlídky **DS Kolár z Police nad Metují** s inscenací *Ptačí klec* (nominace z Miletína), jejíž předlohu napsal režisér Jaroslav Souček na motivy filmu Mika Nicholse. Víím, že část diváků představení pro zobrazení světa gayů nepřijala, ale ti kteří je přijali, se dobře bavili. Je ale pravda, že zábavnost převažuje a že společensko-kritickou rovinu inscenace se dotáhnout nepodařilo, protože svět vysoké politiky (senátor a jeho rodina) a médií dychtících po senzaci (reportér s fotografem) nemá dostatečný

prostor a je i v hereckých výkonech poněkud potlačen. Důraz je kladen na zobrazení světa homosexuálů, a toto zobrazení bylo velmi oceňováno, protože bylo provedeno herecky kvalitně a se zachováním míry vkusu a za to byly hlavní aktéři oceněni – Filip Kovařík za roli Armanda Goldmana a Jiří Škop za roli Alberta cenou a Jiří Trnovský za roli Agadora čestným uznáním.

Před svým odjezdem v úterý odpoledne jsem ještě stihla **Chvaltické Divadlo Jen tak** s inscenací německého dramatika Torstena Buchsteinera *Hráči* (doporučení z Brněnce). Je o lidech, kteří odmítají běžně uznávané hodnoty a hrají zvláštní provokující hry. Příznám se, že i přesto, že jsem představení sledovala se zájmem a oceňovala herecké výkony, jen těžko

jsem se orientovala v příčinách a následcích zmiňovaných her a tak mi leccos uniklo. Nicméně soubor uvedl hru v české premiéře a odborná porota mu za dramaturgickou volbu udělila cenu. A ještě čestná uznání Kristýně Vidnerové za roli Marie a Janu Burešovi za roli Jana.

Neviděla jsem bohužel **DS Městečka Trnávka** s hrou Cimrmanů *Dlouhý, Široký a Krátkozraký* (nominace z Brněnce) a tak jen mohu napsat, že Ondřej Čech dostal cenu za roli Bystrozrakého a čestná uznání pak Jaroslav Červinka za roli Krále a Petr Jarkovský za roli Prince Jasoně-Drsoně.

Ještě se sluší napsat, že jsem absolvovala velmi zajímavou a příjemnou besedu s herečkou Simonou Stašovou, kterou moderoval Milan Schejbal, a protože se oba velmi dobře znají, krásně to jiskřilo a bylo to rozhodně méně oficiální, než když je moderátor „odtažitý“. A taky se sluší napsat, že DS bratří Mrštíků z Boleradic, který přivezl do Vysokého inscenaci *Maryši*, byl velmi potěšen, že se na jeho představení přijel podívat soubor z Brněnce, který se s Maryšou přehlídky úspěšně zúčastnil v roce 2008. A ještě musím zmínit, že se mi letos velmi líbily rozborové semináře, které jsem absolvovala. Vůbec se letos i v kuloárech hodně hovořilo o tom, že je skladba přehlídky nesmírně zajímavá různorodostí uváděných her, dokonce mezi nimi bylo i několik českých premiér. Takže bylo skutečně o čem hovořit a zobecňovat - předsedou poroty byl František Laurin, členové Máša Caltová, Lenka Lázňovská, Ladislav Vrchovský a Jaromír Vosecký (tajemník Jaroslav Vondruška), jménem „půdičky“ (večerního semináře) vystupoval Ruda Felzman a František také využíval přítomnosti profesora Čísaře a Milana Schejbalu a nekompromisně je vyvolával, aby pár slov přičinili. Odjízďděla jsem v úterý večer jen velmi nerada a už teď si plánuju pobejt příští rok celou přehlídku.

Alena Exnarová
foto Ivo Miškal

PŘELET VÝCHODOČESKÝM OKEM

Přelet nad loutkářským hnízdem sdružuje zajímavé inscenace vesměs uplynulé sezóny, které se urodily v divadlech profesionálních, amatérských i nezávislých skupinách. Troufám si konstatovat, že letošní 21. ročník přehlídky byl celkem vydařený. Proběhl 4. - 6. listopadu v Praze v Divadle Minor a jedním představením ve Studiu Ypsilon. Předcházela mu mezinárodní konference, která se konala na DAMU na téma *Současná situace a nové perspektivy a trendy divadelních vysokých škol*. Jinak jsme viděli *Zlatovlásku* Divadla Minor, *Jabloňovou pohádku* Loutek bez hranic Praha, *Hluboko v lese* pražského Tate Iyumni, *Jidáše iškariotského, zrádce* Jihočeského divadla z Českých Budějovic, hororovou inscenaci *Amberville aneb Drsné město plyšáků* Plzeňské Alfy, *Zlatou husu* Buchet a loutek, *Plaváčka* kladenského Lampionu a o závěr se postaral Jakub Folvarčný svým „punkovým divadlem“ *Vlk a hlad*.

Bohužel se pro špatné počasí a problémy s odletem z Polska omlu-

Čmukaři Turnov, Medvídek Pú

vil na poslení chvíli Teatr nemožlivo, takže jeho inscenaci *Životní volby* jsme bohužel neviděli, ale tím už se dostávám k Východočechům. Byla jsem u toho, když Nina Malíková ve čtvrtek pozdě večer sháněla na páteční večer náhradu a velmi si oddychla, když se to povedlo: zaskočili **Čmukaři** s *Lárk ičičokem* a myslím si, že si tato letitá inscenace udržuje svůj standard. No a Čmukaři v pátek v noci odjeli, aby se zase v neděli mohli vrátit a předvést svého *Medvídka Pú*, nebo tak nějak, s nímž letos potešili i v rámci retrospektivního programu

úspěšných inscenací minulých let na 60. Loutkářské Chrudimi. Dětské publikum nejenže sledovalo představení se zájmem, ale taky radilo a napovídalo, ale Čmukaři si s tím tradičně poradili. Další východočeskou stopou je určitě **Divadlo jednoho Edy z Pomezí**, jinak Mirka Bělohávková, která v rámci doktorandského studia na DAMU zpracovává pohádku o Červené Karkulce pro pět různých věkových kategorií – tentokrát jsme viděli zpracování třetí (nevhodné pro diváky do 12ti let), pod názvem *Volání krve*.

Součástí Přeletu je již tradičně udělování ceny nazvané Erik – je udělována, respektive propůjčována, protože je putovní, na základě hlasování oslovených odborníků nejzajímavější inscenací uplynulé sezóny. A nás může těšit, že na třetím místě se umístila inscenace, která na Přeletu sice nebyla, ale na národní přehlídce Šrámkův Písek a Loutkářská Chrudim doputovala z naší krajské přehlídky, a sice inscenace *Kdopak by se Boha bar* **Divadla DNO Hradec Králové a Šavgoč Brno**. Sluší se zmínit, že druhá skončila plzeňské Alfa s inscenací *Amberville*. A už se dostávám k vítězi, kterým se stala skupina studentů DAMU vystupující v tomto případě pod názvem, spojeným s místem vzniku inscenace (i když kromě Eleny Volpi je celý tým český) – **Amatérský loutkářský spolek Športniky a loutkové divadlo Maribor** s inscenací *Back to Bullerbyn/Návrat do Bullerbynu*, v režii Jakuba Vašíčka. Kdo inscenaci viděl nebo uvidí, nemůže přehlédnout Johanku Vaňousovou, která začínala v ZUŠ Žamberk pod vedením Olinky Strnadové. Scénu a společně s kolektivem loutky a kostýmy dělala Tereza Venclová (z Pomezí, sestra Mirky Bělohávkové), scénář společně s kolektivem vytvořil na motivy knihy Astrid Lindgrenové a také v inscenaci hraje Tomáš Jarkovský, kterého pamatujeme z Jesliček.

Tak to jen několik málo připomenutí letošních východočeských stop v národních (až mezinárodních) loutkářských vodách.

Alena Exnarová, foto Ivo Mičkal

Divadlo DNO Hradec Králové a Šavgoč Brno, *Kdopak by se Boha bar*

OSOBNOSTI

prof. JAN CÍSAŘ

* 28. ledna 1932

Cože, prof. Císařovi bude už osmdesát? Neuvěřitelné, vždyť to muselo být teprve včera, když jej Pepa Tejkl instaloval generálním inspektorem českého amatérského divadla (u příležitosti sedmdesátin váženého pana profesora) – a je to deset let! K pětasedmdesátinám jsme vydávali jeho půvabnou knížku Císařova jarmárka, v jejímž záhlaví stálo zvolání (Pepíka Tejkla): „*Dědek jeví nepochybné známky dlouhověkosti, takže nás všechny, volové, určitě přežije!*“ jež Císař kontroval slovy: „*Si e trovato, e bene trovato – pokud je to vymyšleno, je to znamenitě vymyšleno! Znamky dlouhověkosti nabízejí ohromné možnosti!*“. Pepík netušil na jakou pravdu si zahrál... Ale tenkrát se publikum v Jeslíčkách těšilo tím, že to pana profesora těší a přálo mu všechno nejlepší, co se dá přát...

Za těch posledních pár let se prof. Císař, bez ohledu na roky přibývajících, zúčastnil pěkné řádky podniků divadelních u nás v kraji i jinde, napsal spoustu odborných článků, vydal pár nových knížek, nepřestal učit na DAMU a co jen mohl, pobyl jako čestný člen i mezi námi, východočeskými divadelníky... A protože ho máme rádi a jsme pyšní na to, že s ním můžeme sdílet divadlo i život dneška (i kriticky, pochybovačně, našťavaně, ale rovněž a především s láskou a radostí) připojujeme se, alespoň někteří, co naše Hromada dovolí, k pozdravům a přáním jubilantovi...

Milý Janku,

ten čas neuvěřitelně letí, došlo mi, že se setkáváme už

V době Vč. lidové konzervatoře,
foto J. Sklenka

čtyřicet let. Nejdříve jsem Tě sledovala - ještě jako studentka divadelní vědy - s velkým zaujetím, ale i s uctivým odstupem, při diskusních klubech Jiráskových Hronovů. Pak při interních zasedáních odborné poroty, z nichž jsem jako redaktorka zpravodaje (v Hronově, později i ve Vysokém a v Třebíči) a posléze i členka poroty činila „shrabující“ recenze. Ale to už jsme se díky Tvému množství se působení ve Východočeském kraji a díky mojí kamarádce Mirce postupně poznali blíž a trávila jsem s Vámi i chvílky ne zcela divadelní – výlety do vinných sklípků, rodinné večere, akce na chalupě v Neratově (například nezapomenutelné syrečkové hody) a tak dále. Ale především jsem Vám odsvědčila Vaši svatbu a všem je jistě dnes jasné, že velmi úspěšně. Tak bych Ti chtěla

popřát k Tvým kulatinám především pevné zdraví, rodinnou pohodu a věřím, že se nadále budeme setkávat i na akcích divadelních, protože nám všem máš stále co říci a stále je radost i poučení Tě poslouchat.

Alena Exnarová

Popravme staré mudrce!

Vždycky se mi líbil výrok starých mudrců, že čas strávený rybolovem se člověku nezapočítává do vyměřené délky života, že je to – jak by řekl kolega restaurátér Vrága – takový bonus navíc... Ovšem od konce sedmdesátých let, kdy jsem poprvé slyšel a viděl pana (tehdy docenta) profesora Císaře rozebírat a hodnotit divadelní představení, trvám na doplnění tohoto výroku: **Čas strá-**

OSMDESÁTNIKEM!

vený rybolovem a sledováním profesora Císaře hovořícího o divadle se člověku do vyměřené délky života nezapočítává!!

Zprvė pro tu úžasnou energii, která z něj sálá - do každého gesta, do každého slova vkládá zhruba tolik energie, kolik jiní do štípání pařezů. A nevím jak na vás – na mě se tahle energie přenáší a nabíjí mě jak leydenskou láhev...

A zadruhé? Lidí, kteří dovedou zasvěceně hovořit o divadle, rozebírat, hodnotit, analyzovat a syntetizovat bývá v porotách víc. Ale málo platné, já čekám na pana profesora, protože ten má něco navíc: charisma a tajemství Velkého Vypravěče. Protože v jeho podání je dobírání se úsudku o představení Velké Dobrodružství. Protože mám pocit, že jsem svědkem tvorby, nikoliv reprodukce toho, na čem se členové poroty dohodli o přestávce a teď nás s tím seznamují. Protože v podání pana profesora je to urputný a očištný zápas o každé slovo, každý významový odstín...

Zkrátka a dobře: jsem na pana profesora fanda a nedám na něj dopustit. Ne Miroslav Donutil se svým řemeslně dokonalým, leč lehce blazeovaným projevem, ale pan profesor Císař se svou energií, rvavostí a opravdovostí projevu je pro mě p a n v y p r a v ě ě ! A že mi vypráví o divadle a o tom, jak ho příště udělat o něco méně špatně – tím líp ...

Tak pane profesore – ať mohu být ještě dlouhá léta Vaším nadšeným posluchačem!

Honza Dvořák

Také já se připojuji

ke gratulantům, kteří prostřednictvím Hromady oslovují profesora Jana Císaře k jeho osmdesátinám a který pro amatérské divadelnictví v našem kraji tolik udělal. Získával si mne tím, jak vnášel do porot, do seminářů i do výsledků práce souborů nejen odborný pohled na divadlo,

ale také osobitý, lidsky tolerantní pohled na tvorbu amatérů i na samu podstatu jimi předkládaných témat. Na úrovni vědy, srovnávání, zařazování do kontextů, ale vždy s tím lidským podtónem. Získal si tím řadu přátel po celém kraji. Jsem rád, že se také mohu mezi ně počítat.

Milý Jene, do dalších let ti přeji hodně zdraví a neutuchající činorodou aktivitu, která stále řídí tvoje kroky. Ať se ti dál daří. Díky za vše.

*Honza Merta
(Psáno 1. 11. 2011)*

Pan profesor a Modrý kocour

Jednoho dne mi pan profesor sdělil, že ten Kocour vypadá jako zajímavá přehlídka a že bude muset asi přijet. Následovalo ihned pozvání císařské rodiny do poroty. Pan profesor s chotí dostal přiděleného osobního kočího, který zajišťoval přesuny mezi scénami.

Jednou, bylo to již v pozdní hodinu, se pan profesor projevil jako lidumil a dal kočímu volno s tím, že ho převezu já. Bez problémů. Leč co se nestalo. Má žena odvezla domů pokladnu a pozapomněla, že jí ještě bude třeba. Již tento fakt pana profesora rozveselil a nazval Kocoura festivalem jižního typu. To však ještě nebyl konec spanilé jízdy. Zastavujeme před naším domem, přivolaná žena bleskurychle přibíhá, leč v neglizě. Pan profesor to komentoval následujícími slovy (a promiňte mi, pane profesore, jestli Vás nebudu citovat přesně): „Pane kolego – (dlouhá pauza) – no, pane kolego... Myslel jsem si, že tady mě už nemůže překvapit vůbec nic.“

Přejeme Vám proto, pane profesore, aby vás ještě v životě mnoho věcí překvapilo.

Monika a Petr Hakenovi

P.S. A ještě bychom Vám chtěli poděkovat za inspiraci k napsání hry o mužích, kteří nejsou schopni si zakoupit lístky na dráhu do Moskvy. Už se blížíme k padesátce..

D I V A D L O E L N Í

Milý pane profesore,

řadím se skromně do zástupu gratulantů a přeji vám vše nej... A mezi tím nej - nejvíce zdraví, nejvíce spokojenosti a nejvíce pohody mezi svými blízkými i mezi těmi na divadelních prknech.

Také Vám chci poděkovat za vše, co jste pro „náš Impuls“, jeho podporu i jeho zviditelnění za ty dlouhé roky společného putování od divadla k divadlu, udělal. Víím, že hodiny „odsezené“ na divadelních židlích na krajských soutěžích a přehlídkách byly někdy nekonečné a židle poněkud tvrdé, když se na jevišti nedařilo.

Ale určitě bylo také hodně těch hodin v hledišti, a následně na seminářích, při kterých Vás tolik tělo nebolelo a my před oponou i ti za oponou jsme si odnášeli z představení i diskuzí s porotou, které jste předsedal, hezké a nezapomenutelné zážitky. Provázejí nás stále, tak jako radost ze setkávání s Vámi. Ať nám to na obou stranách ještě dlouho vydrží.... Za to všechno Vám děkujeme a připijme skleničkou dobrého vína.... Do dalších dobrých let.

Jarmila Šlaisová (+ všichni z Impulsu)

Děkuji Vám, pane profesore!

Pan profesor Císař bude v lednu slavit životní jubileum. Moc bych chtěla popřát něco zvláštního, neobvyklého, jak se na člověka jeho formátu sluší a patří. Ale v hlavě se mi honí samé takové ty banality – „*jak nám ta léta utíkají*“ a „*hodně zdraví a duševní i tělesně svěžesti...*“ a podobně a podobně. Bože můj, jak to mám napsat, aby to bylo důstojné a přitom zajímavé?

Nezbývá opravdu nic jiného, než se vrátit „o pár let“ nazpátek a vzpomenout si, jak jsem s malou dušičkou předstupovala před zkušební komisi k přijímačkám na Lidovou konzervatoř v Hradci Králové, jejímž byl členem. S jakou noblesou a shovívavostí navýsost erudovaného dramaturga dokázal posoudit schopnosti člověka sice nadšeného pro amatérské divadlo, ale zcela nepoznamenaného odbornými znalostmi v oboru dramaturgie. Po celé dva roky jsem pak vstřebávala jeho moudrost, o mnohé jsem se sama v našem souboru pokusila (někdy i docela úspěšně). A práce s dramatickým textem se stala jednou z mých nejmilejších činností v amatérském divadle. **Za to Vám, pane profesore, děkuji!**

Po mnoho let jsem absolvovala spoustu divadelních přehlídek, především Jiráskův Hronov. A tam jsem se opět setkávala s profesorem Císařem jako členem odborných porot a lektorem divadelních klubů. A znovu se od něho učila. Nejen, jak dokázal vždy zhodnotit jakoukoliv inscenaci. Především to, s jakou to dělal tolerancí a lidským vztahem k jednotlivým souborům. **Za to Vám, pane profesore, také děkuji!**

Nejen já, ale i celý náš divadelní soubor se s panem profesorem Císařem setkal mnohokrát při různých divadelních přehlídkách, kdy posuzoval naši práci. Někdy to byla slova hodně pochvalná, někdy tak... tak. A vždycky bylo co vytknout, ozřejmit, doporučit.

A zase – s nesmírnou laskavostí, oceněním práce amatérského divadelníka a samozřejmě na základě vysoké odbornosti a velkých životních zkušeností. **A za to děkuji nejen já, ale všichni členové našeho souboru, pane profesore!**

Přeji si, abychom se ještě dlouho a dlouho mohli zdravít při našich setkáních. A tím Vám vlastně přeji těch mnoho a mnoho dalších let ve zdraví a spokojenosti i hodně sil, které jste věnoval a věnujete všem nám amatérským divadelníkům. Abychom Vám mohli ještě hodně dlouho děkovat za to, co pro nás znamená.

Lída Honzová

(a celý soubor ADIVADLO Havlíčkův Brod)

„... mnohem důvěrněji než jinde v Čechách...“

Tak hezky nám to na podzim napsali Gregarovi. Aha, ale co teď? Všichni ctitelé pana profesora Císaře mají ve svých herbářích jistě nádherně vylisované vzpomínky. Já také. Třeba budou zas trošku jiné...

Dramaturgické angažmá na přelomu 70. a 80. let v Divadle Vítězného února v Hradci Králové (ano, milé děti, DVÚ, tak se dlouho jmenoval váš Klicperáček) – celkem žádný med. Město krásné, ale divadlo zvolna padající směrem do parku, interiér poničený estetickým cítěním Zdeňka Nejedlého, repertoár přiměřeně „pokrokový“ a slibované bydlení nikde. Cimra se studenou vodou v polo-rozpadlém baráku vedle divadla. (Dnes je to krásně zrekonstruovaná památka.)

Jen co jsem se rozkoukala, zavolala jsem – na radu svého tatínka – paní Kadaníkové. Tím se mé osudy začaly ubírat netušeným směrem. Především: záhy se z roztomilé Mirky K. s dívčím úsměvem stala Císařovna – určitě populárnější než Marie Terezie. A v autě, odvázejícím nás na nekonečnou misi do úžasného světa ochotnického divadla, seděl můj někdejší pedagog a smál se. To už pak nemáte na vybranou. Díky, Mirko!

Ale můj úplný začátek „s Císařem“ sahá do let šedesátých, na katedru divadelní vědy FF UK. Velebný kmet František Götz, dramaturg Hilarův („Hamlet je rafička na orloji dějin“). Solidní historici českého divadla Jan Kopecný a František Černý, poněkud starší pánové (jojo, něco přes čtyřicet). Křehká orientalistka Dana Kalvodová. A další. Pak do poklidného života katedry doslova vpadli třicátníci – s neproklamovaným, ale jasným „jinak“. Imponovala už jejich jména, která jsme znali z tiráže moderního časopisu Divadlo: Jaroslav Vostrý – Jan Císař – Milan Lukeš.

Vostrý byl korektní a náročný. Zkoušky se odbývaly v maličké šatně nedávno založeného Činoherního klubu. Poté se člověk šťastně vypořádával s indexem v hrsti do ulice Ve Smečkách.

Císař byl zábavný, ale i přísný. Proto nás překvapilo, když pravil před koncem semestru, víme-li, kde je kino Ořechovka. Kdo navštíví film Zvěšena, dostane zápočet

Divadlo je velké umění: Asi takhle! Jako sumec!

bez dalšího zkoušení. (To se nám stalo snad jen jednou.) Jindy, byv dotázán rozechvělým studentem romantikem, je-li možné, aby herec při závažném monologu myslel třeba na – třeba na – (něco hodně přízemního) na bramborové knedlíky, Císař se jakoby zasní: „Kdyby jenom to, pane kolego!“ A Lukeše – s jeho sugestivním ponorem do shakespearovského světa i vzrušujícími zprávami z New Yorku – jsme prostě zbožňovali. Slečny i mladíci. Inu, měli jsme kliku!

Pak jsme se rozutekli k divadlu. Černý za námi volal: „Studenti, a kdo bude dělat vědu?“ Příšerná 70. léta byla i drsnou školou, jak tím vším prokličkovat a prosadit podezřelý titul, překladatele, režiséra. Jen občas, samozřejmě. Moje „univerzity“ byly Šumperk, Vary, Hradec... a no a koho tu nepotkám s tou bezvadnou paní Kadaníkovou, jako oblíbeného kantora, doc. Císaře. Připomeňme nesmrtelný brebt Břeti Lelka: „A předsedou poroty je Janek Císař, pro přátele docent!“

V DVÚ se s námi docent jednou zapletl i autorsky. Experimentálně stvořil – bez užití jediného vlastního slova – zcela nový text V. K. Klicpery. Ovšem strašlivě komplikované kuklení Pražských tetiček a zbraslavských strýčků se stalo noční můrou: kdo je kdo a kdy už ne a jako kdo zas přijde... Císař na generálce ani nemrknul, jen pobaveně pozoroval to šílené hemžení. (Jan Grossman pravil: „Ničemu jsem nerozuměl, ale výborně jsem se bavil!“)

Jindy: po jakémsi amatérském představení usedá Cí-

sař k píánu, preluduje a už je tu Strauss, Lehár, Nedbal. „Tak nějak by mělo vypadat moje hodnocení!“

Jinde: porota je zahrnována vzornou péčí. Hudba, tanec, zpěv, tatranky. Docent se chápe mikrofonu, bravurně swinguje, chybí tu už jen Škvorecký se saxofonem. Ráno se ovšem drobet chmuří: „Majko, taky jste měla místo polštáře náhrobní kámen?“

Nebo: hrdinská kapitola jeho renesančního života – záskoky! Staří šmíráci mu prozradili podivuhodný manuál, který skutečně funguje: o nic se nestarejte, to oni vás musí dostat na jeviště i z něj, napovědět, řešit za vás maléry nebo spustit oponu. Had z ráje na to zírá z portálu!

Profesor vynálezcem: byl-li na DAMU šéfův stůl zavalený, často i neotevřenou poštou, nastal den D. Za zděšeného obdivu Hany Chýlové, Evy Vránové a Emy Horváthové stěhuje Císař systematicky vše do koše. A je to.

Patentovat je však třeba ještě jeho vynález rekreačně-vědecký, testovaný léta s věrnou suitou asistentů v Poněšicích: ranní semináře v bazénu, často v mlhách nad vodami, mohou probíhat jen za specifického pohybu – to jest chůzí po dně. (Odpoledne lze užít i jako disciplínu závodnickou.) Seminář za kuropění, po východu slunce, v dešti či přeletu konipasů – není nad to! Hrстка promodralých věrných visí profesorovi na rtech: co jsme to včera v noci viděli? A – chodit, chodit, chodit!

To nejlepší nakonec. Jan Císař je, pokud vím, jediný člověk, který začal psát dějiny českého divadla od roku

D I V A D E L N Í

1945 do současnosti. (Žádná kalendária, sezóny či komentáře.) Že by překročil Rubikon české teatrologie? To mu ze srdce přeje

Marie Boková

Milý pane profesore!

Udělal mi nesmírnou radost, když jsem byl osloven, abych Vám na stránkách Hromady poblahopřál k nadcházejícímu životnímu jubileu. Než to ale udělám, chtěl bych Vám poděkovat - za to, s jakým nasazením se dlouhá léta věnujete amatérskému divadlu - protože to má opravdu smysl. Za ty spousty inspirujících textů, které jste za ta léta napsal a v nichž si dnes (nejen já) rád čtu. A především za to, co děláte pro mě: že jste mi umožnil „učit se“ u Vás porotcem, že mhouříte zrak nad mými přešlapy a - toho si obzvlášť cením - že je mi dovoleno nesouhlasit. Jsou to pro mě vždycky nesmírně cenná a podnětná setkání, a mé přání k Vaším narozeninám je tak vlastně nesmírně sobecké: přál bych Vám a přál bych si, abychom se spolu nad divadlem scházeli ještě hodně dlouho.

Všechno co možná nejlepší v hluboké pokloně přeje

Michal Zahálka

Pan profesor Císař

patří mezi největší znalce našeho (českého) i našeho divadla (Geisslers Hofcomoedianten). Protože ho otevřeně a nezaujatě hodnotí, komentuje a lektoruje už od jeho úplných začátků - myslím, to naše divadlo. Jeho názorů, postřehů, reflexí a rozborů si velmi vážím, vždy mne zajímají a těším se, co v našich inscenacích objeví a erudovaně pojmenuje.

Pan profesor je ojedinělým zjevem mezi všemi teatrology, recenzenty a lektory: je nezaujatý, otevřený, velmi srozumitelný a hlavně on nikdy netvrdí, že divadlo by uměl lépe než inscenátoři (má teorie, ale nevlastní patent), pokouší se velmi poctivě vysledovat inscenační záměr, pojmenovat ho, zasadit do souvislostí a případně upozornit na problémy, neodsuzuje, nepochlebuje, ale analyzuje.

Kéž by bylo více takových, myšlením mladých, otevřených, upřímných, nepolapitelných a chápavých recenzentů s velkým rozhledem - na našem českém divadelním písečku je jich opravdu málo! V Císařově podání má kritika smysl, protože Císař nikdy nespí! Vše nejlepší do dalších lektorských let! Ať dále vzkvétá jeho myšlenkově-divadelní impérium!

Petr Hašek

O jednom průšvihů (místo zdravice)

Profesor Císař mě od jisté doby oslovuje pane kolego, čímž se cítím velice poctěn. Ovšem mezi tím, než k tomu došlo, děly se věci, o nichž při této příležitosti krátce pojednám. Poznal jsem se s ním za okolností, v nichž jsem se zdvořilostí příliš nevyznamenal. Dodnes mě to mrzí, a tak jsem se rozhodl, že to vykecám. Třeba se mi trochu uleví.

Bylo to někdy na podzim 1985. Na jaře téhož roku se děl v mém malém ateliéru U Ladronky kamarád, s nímž jsme sdíleli osud lidí z oborů postižených normalizací. Byli jsme bez práce a bez šancí. Vzájemně jsme si lízali rány. Já jsem byl v té chvíli o něco optimističtější. Zrovna jsem pročítal programový týdeník rozhlasu a tam mi padlo něco do oka - „Nebudeme pořád jenom skučet. Koukej, tady vypisují v rádiu anonymní soutěž na rozhlasovou hru. Když to nejde ve filmu a televizi, zkusíme to takhle. Třeba to vyjde.“

Vsadili jsme se tehdy, že napíšeme. On se na to vkašlal. Já ne. Za hru jsem dostal v soutěži cenu s tím, že se bude i točit. Jednu z cen tehdy dostal také Radek Lošťák, mladá posila dramaturgie činohry Národního divadla. S ním jsem se znal. Dávno už není mezi námi. Dej mu pámbůh nebe. Byl to Moravan jako já, a tak když jsme vypili všechno víno, co bylo ku slavnostnímu aktu předávání cen připraveno, domů se nám ještě nechtělo. Navrhl, abychom šli do klubu Národního divadla. Stalo se. Nebyl tam tehdy skoro nikdo, ale u jednoho stolku četl cosi elegantně oděný, svěže vyhlížející muž středních let. Zvedl hlavu a zadíval se na naši poněkud hlučnou partu. Byl to pohled velice zvědavý, pozorný a současně laskavý. Všimněte si prosím, že se tak dívá vždycky.

„Znáš se s profesorem Císařem?“ Podali jsme si ruku a já, rozjařen úspěchem, ovíněn a skutečně zaskočen, jsem upřímně, avšak více než nezdrovile zareagoval: „Ježišmarjá, pane profesore, vy ještě jste?“ Vzal to s úsměvem a jen nepatrně zvednutým obočím. Abych to trochu vyžehlil, začal jsem mu vysvětlovat, že již jako student jsem pozorně četl jeho texty zejména v revue Divadlo, jež byly charakteristické onou neokázalou hutností, jíž se naše domácí umělecká kritika a teorie honosí čím dál méně. A že jsem si ho tím pádem generačně zařadil mylně úplně jinam, až ke klasikům, někde mezi Jindřicha Vodáka, Franka Tetauera nebo až k Jaroslavu Kvapilovi. Takže jsem to rozmázl ještě víc. Ale to už se profesor nepokrytě bavil. V té době byl právě také dramaturgem činohry Národního divadla. Prostě průšvih.

Jenomže za několik dní nato sedím brzy ráno v Hradci Králové v mlíčňáku na rohu proti nádraží. Kupodivu tam stále ještě je. Nádraží i mlíčňák. A najednou někdo zvenčí tuká na sklo výlohy. Usmívajíc se profesor, jemuž stoupá pára od úst, neboť venku mrzne. Přišel za mnou, a cože prý tu dělám. Tak jsem mu vysvětlil, že sem dojíždím za filmovými amatéry, a též proto “že v tomto městě dlí paní mého srdce“, jak krásně napsal Karel Konrád, avšak o městě Plzni. Profesor na to, že i on tu bývá často s ochotnickými divadelníky a že v tomto městě také dlí paní jeho srdce. A on sám tu dlí do té míry, že tu dokonce i bydlí. Dali jsme si kakao a porozprávěli. Když jsme vyšli do mrazu a zjistili, kdo je kdo, pěkně jsme se nasmáli. Vysvětlil mi tehdy, že se to s povinnostmi v Praze dá zvládnout, neboť Hradec není tak daleko, když si člověk vezme na cestu vhodnou četbu. A to ještě nebyla dálnice. Dal jsem na něho a dodnes nelituji. A tak to vlastně všechno začalo. Pak se stalo, že jsem začal učit na FAMU a stali jsme se skutečnými kolegy. Dokonce jsme spolu sedávali v akademických orgánech naší alma mater. Jenomže zatím co já v Hradci zůstal, oni se mi s paní Mirkou odstěhovali kousek za Prahu a to dokonce směrem západním. Je to za rybníkem plným exotické vodní drúbeže a mají to tam moc pěkné. Jenomže nic naplat, v Hradci chybí. Oba, a nejen mně.

On to neví, ale když se někdy vyskytnu na jeho rozbo-

rových seminářích na soutěžích ochotníků, snažím se něčemu přiučit. Ale je nedostižitelný. Divadlo je prostě jeho vášeň. To by ovšem nestačilo. Tahle posedlost je vyvažována intelektem a dalšími kvalitami horizont divadla daleko přesahujícími. Pokud bychom ovšem nepřijali tezi, že celý ten náš svět je vlastně také scéna. A hlavně ta jeho laskavost a neuvěřitelná energie. Je to jako kdybyste sledovali špičkového sportovce. Vše je v určitou chvíli soustředěno na výkon a cíl. I když mluví o představení v němž mnohé zavržalo nebo o inscenaci zvrzané zcela, všichni ho nábožně poslouchají, visí mu doslova na ústech a nikdo se neurazí. Na to hochu nemáš, říkám si vždycky. Mně se při podobných příležitostech většinou podaří někoho naštvat. Avšak dosti již.

Stejně jste ale pane kolego klasik. I když živej. A proč by vlastně klasik nemohl být živ a zdravý? A ještě dlouho. Obojí Vám přeji z celého srdce.

Rudolf Adler, režisér a pedagog FAMU

P.S. Šlaisová, že se vším souhlasí. Pozdrav paní Mirce a vodní drúbeži. Co nejdřív zajdeme.

Milý pane profesore,

rád jsem Vás poslouchal. Vaše úvahy nad našimi divadelními skutky. Rád jsem poslouchal, i když jsem Vás, ke své škodě, ne vždy poslechl. Slovo vyřčené jsem měl raději než psané, protože jsem mu, na rozdíl od psaného, vždycky rozuměl. Bude to asi tím, že ve Vašich cévách pění divoká herecká krev. A ta kořenitá Vaše slova neobyčejně půvabně.

Přeju Vám, aby Vás život a divadlo bavily ještě předlouhá léta, přeju a váhám, jaké y-i užít. Životné má přednost před neživotným (zaplaťpánbůh), ale co je životnější než život sám? Kdybych si směl vybrat, co přát víc, tak život. Je krásnější. A divadlo není život a nejde do života. To se tenkrát klasik ve slabé chvíli pěkně sek!

Karel Šefrna

D I V A D E L N Í

Jak se Vám daří, pane profesore,

s ostychem se ptám, jak se asi daří Vaší statečnosti i Vašemu klidu. Odjakživa jste součástí našeho divadelního zorného pole - čteme, co píšete, radujeme se z poznání, které nám tak nádherně předestřete. Vlastně vám toho hodně bereme, a už pěkně dlouho. Ale co dáváme my Vám? Svět není spravedlivý. Aspoň, že zůstává krásný. Mějte se dobře, prosím.

Blanka Šefrnová

Potkal jsem pana profesora Císaře

poprvé v roce 2001 na přehlídce Štronzo v Moravské Třebové. On tehdy seděl, jak jinak, v její porotě. A byl to on, Saša Gregar a Jaromír Vosecký, kteří mi tehdy dávali první divadelní „rozhrěšení“. Myslím, že na tu situaci nikdy nezapomenu - hráli jsme, tehdy s TRIARIEM, Vveděnského *Jistý počet rozhovorů*. Hru řekněme experimentální, minimalistickými jevištními prostředky sdělovanou, která ovšem zůstala na našem repertoáru několik let. Rozborový seminář jsme tenkrát měli sólo, protože jsme museli krátce po představení odjet. Konal se v kanceláři, kde v křeslech seděli jmenovaní pánové, první mluvil, myslím, Saša; profesor Císař poslouchal se zavřenýma očima, brýle držel v ruce. Přiznávám, že jsem si myslel, že podřimuje. On ale skutečně naslouchal – a potom promluvil, navázal, zpřesnil, a přesně tak jsem si ho uložil do paměti.

Pan profesor Císař je člověk obdivuhodný. Nepamatuji se, že by nebyl přesný v úsudku. Není podstatné, zda jsem se s jeho názory vždy ztotožňoval nebo neztotožňoval. Navíc je nutno říci, že bych jeho soudy až na výjimky podepsal. Tím, jak je schopen číst mezi řádky, jak nad tím, co vidí, přemýšlí, tím, že na rozdíl od mnohých jiných porotců a kritiků je na svou porotcovskou roli vždy připraven, obeznámen s textem, není mu zatěžko dohledat si informace o jeho inscenování, o jeho autorovi, o okolnostech jeho vzniku. Obdivuji, s jakou samozřejmostí a lehkostí je schopen vlastně bez přípravy reagovat na dotazy – a i tím všem předestírat široký časový, kulturní, literární i jiný kontext hry. Někdy si myslím, že profesor Císař je chodící encyklopedie, protože jak jinak by toto mohl

dokázat? Obdivuji jeho analytický mozek, který dokáže hledat souvislosti a vazby i mezi zcela nesourodými představeními. Obdivuji jeho fundament, obdivuji jeho paměť, neboť on si jako málokdo jiný pamatuje i drobné detaily jednotlivých představení. Profesor Císař je zkrátka člověk, kterého si nesmírně vážím.

Soudy o mých představeních vynášel profesor Císař kladné i záporné. Ale vždy trefné. Drtivou většinu jeho připomínek jsme vždy zapracovali, protože měl prostě pravdu. Několikrát jsme si dovolili ten luxus s ním nesouhlasit, ale - neměl on nakonec přece jen pravdu? Co mu upřít nelze je, že jeho soudy směřovaly vždy do černého a vycházely z logiky. A já mu za ně moc děkuji, protože díky nim jsem se o divadle naučil mnohem víc, než bych se kdy dočetl v teoretických publikacích.

Vážený pane profesore, dovoluji mi, abych Vám, jménem svým, ale také jménem TRIARIA jakož i dalších divadelních uskupení, k Vaším kulatým narozeninám popřál mnoho zdraví, štěstí a Boží milosti. Milý pane profesore, přeji Vám jen to nejlepší! A děkuju. Za všechno dobré, co jste pro nás udělal!

A nám přeji, aby pan profesor zůstal stále tak vitální, aby nám i nadále nastavoval zrcadlo, aby nám i nadále říkal také to, co slyšet nechceme. Aby to byl zkrátka stále on.

Josef Jan Kopecký

Takové malé vzpomnutí...

Poprvé jsem pana profesora zažil a spatřil v přeplněné posluchárně na divadelní fakultě, kam nás, studenty scénografie, připojili jaksi omylem - mezi studenty režie, dramaturgie a herectví. Samozřejmě to bylo na přednášce z dějin divadla. A bylo to neuvěřitelné, tak, jak šly už dřívější fámy... Nedalo se tam pořádně ani nadechnout, ale profesor ovládající část prostoru učebny, chrлил fakta a data českého, později německého divadla ve všech možných souvislostech, na čele brýle a v koutku úst, jak jinak, nezapálená cigaretka. Mám pocit, že za každou přednášku jich pár „spotřeboval“, ale vlastně nikdy nezapálil. Jeho žonglérské kousky s cigaretou a brýlemi se staly legendárními.

Později jsem zažíval „kousky“ pana profesora při mnoha seminářích, hodnoceních i v porotách, kde jsem měl a stále občas mám to štěstí se s ním potkávat a nasávat jeho vědomosti, fabulační schopnost a humor, které inspirují a „proberou“ i znaveného divadelníka. Je pro něj typické i umění naslouchat, poslze pak neomylně shrnout a zázračně precizovat myšlenky i východiska. Zkrátka setkávání s ním mne čím dál tím víc „baví“.

A jedno tajemství odhalím na závěr. Na několika málo dokumentech vlastním jeho podpis, ale ten první a nejvzácnější jsem našel s datem 20. IX. 1973 v indexu DAMU, kde jsem tehdy, tj. nedávno studoval. U zmíněného data a textu Dějiny divadla bylo shovívavě připsáno „velmi dobře“. Po letech mohu znovu poděkovat nejen za Váš podpis, ale za vše, co se mi kdy s Vámi, vážený pane profesore, „přichomejtlo“...

Ať žije(zdrav, ctěn a milován) císař českého divadla, Jan Císař!

*Jaromír Vosecký
(bývalý student Scénografie na DAMU)*

Vážený profesore Císaři, ale zvláště pak milý Honzo, Janku či Jene!

Kdybych měl napsat, kolik desetiletí se těším z našich setkání (někdo by mohl říci, že píšu ze záhrobní), byla by to – jak říká klasik - kronika tlustší nežli Hájkova a strakatější nežli Enšpígl.

Již v době svých divadelních zážitků jsem Tě poznal zprvu jako Kritika. Za krátkou dobu jsi získal autoritu pro své vzdělání, bystrost s níž jsi byl schopen inscenaci popsat, analyzovat její jednotlivé části, dát do vztahu s dlouhodobější prací divadla, režiséra i herců, najít přesně to, k čemu inscenace směřuje, ale i k čemu by mohla směřovat a čím může oslovit diváka v širším uměleckém i společenském kontextu. Vycházel jsi důsledně z viděného a přitom jsi lehce naznačoval další možné cesty uvažování nad textem. Přečetl jsem si v poslední době řadu Tvých kritik, recenzí nebo úvah nad různými inscenacemi a víc než přesvědčivě dokládají Tvé schopnosti. Radost je čist! Zkrátka řečeno, ono to dost lidí umí rozvrtat, ale Ty

to umíš pak, v jiné rovině, zase dát dohromady.

Dlouhá léta jsme spolupracovali na Divadelní fakultě, na půdě ročníku, ale také jako vedoucí úzce spolupracujících kateder. Ty pak v dalších významných funkcích. Za celá ta léta jsem nepoznal studenta (s výjimkou několika zcela zahlcených vlastní genialitou), pro kterého by Tvé jméno nebylo zárukou pedagogické kvality, precizní přípravy, inspirující polemiky se studenty i sama se sebou. A navíc s humorem a intelektuálním nadhledem. Obdivoval jsem Tvou schopnost věnovat se věcem podstatným a být vždycky napřed koncepčním myšlením.

A Tvé chápání dějin divadla! Víš o nich víc než jiní, děláš je překvapivě zajímavé a místo popisu divadelních a historických kulis hledáš historii vzrušujících (někdy krutých) zápasů o smysl, styl, jejich souvztažnost s dobou a konkrétními osudy tvůrců.

Rád vzpomínám na Tvoji činnost redaktorskou, především v Divadle a Divadelních novinách. Také Tvým přičiněním se četly v každém souboru, dávaly obraz o stavu českého divadla a nepotřebovaly zoufale hledat své čtenáře.

No a konečně i Tvoje práce s amatéry. Je radost s Tebou sedět v porotách, sledovat od čeho začínáš, kam se různými odskoky a piruetami dostáváš, abys končil přesným shrnutím a posláním. Dokonce si často dělám poznámky – říkám si, to je přesný, tohle je chytrý, to by mě nenapadlo, to se mně může hodit. (Často i k Tvému úžasu.) A to jsem nezmínil ty stovky kurzů, přednášek a publikací, jež vydají na pěknou knihovnu, na Amatérskou scénu a mnoho dalších aktivit, které dokládají, že Tvůj přesah do amatérského hnutí byl fundamentální.

Jsi kritikem, historikem, teoretikem a při tom jakoby se o Tebe dva čerti tahali, toužíš po tom dělat prakticky divadlo. Také jsi šéfoval, ale hlavně dramaturgoval. Získat si jako dramaturg úctu v Národním divadle není věc běžná. Mohu dosvědčit, že jsi ji měl v plné míře (dramaturgoval jsi také mé inscenace). A pak na Vinohradech, kde jsi pro soubor dělal rozборы představení, i ti nejlepší měli pocit, že je neurážíš, že říkáš věci, které mají smysl a mohou je inspirovat. Téměř zázrak u tak dobrého souboru, jakým tenkrát vinohradský soubor byl.

D I V A D E L N Í

Samozřejmě si připomínám i mnohá přátelská setkání s Tebou, s Mirkou a mnoha divadelními přáteli. Doufám, že to ještě nějaký pátek vydrží. A tak Ti vlastně děkuju... Abych končil klasikem. Kdybys snad byl Švanda dudák a já Rosava, popřál bych Ti:

„Dechněte mu v jeho dudy,
svoje sladké zpěvy, aby hraním jeho všudy,
kamkoli jen kročí,
ztichly smutek, bol a hněvy,
radostní i slza tekla z očí,
by se každé srdce na něj smálo,
však i zlaté odplaty mu přálo!“

P.S. Ale možná, že si to v nějaké postmoderní inscenaci spolu zahrajeme v tomhle obsazení.

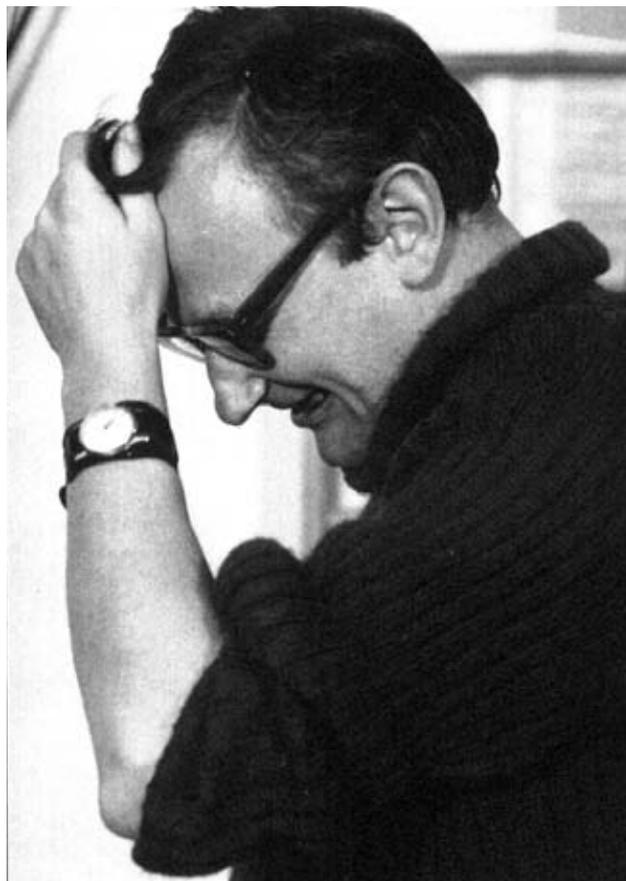
František Laurin

Co ještě připsat

k osmdesátinám pana profesora - snad hned pojednání o našem vztahu k oslavenci? Pan profesor i vy, vážení čtenáři, však o mnohém víte a není třeba opakovat. Vztah amatérských divadelníků k prof. Císařovi, a zvláště nás východočeských, vyplynul především z důvěry v jeho autoritu. Mnozí díky tomu dospěli i k uvědomělému uvažování o divadelní práci, ke kritickému vztahu k tomuto počinání. Chtělo by se říci: Císař má sice rád i tzv. sousedské divadlo, ale mnohé divadelníky z jeho siločar odklonil...

Když jsem v minulých Divadelních hromadách pátral po ohlasech tohoto přínosu prof. Císaře východočeskému amatérskému divadelnictví, dospěl jsem k roku jeho pětadesátin (1997). Jim tehdejší náš bulletin věnoval snad polovinu svého osmnáctého čísla. Blanka Šefrnová tam píše: *“Přes dvacet let se Jana Císaře slastně bojím. Jeho pohled je zkoumavý, radši mu nejtít na oči. To nevádí, stejně ho raději pozoruji z dálky. Asi jako sopku v cizokrajné zemi. Sopky vybuchují a berou tě s sebou...”*, za připomínku stojí i slova Jany Albrechtové: *„Janovy přednášky byly pro mě, a jak jsem zjišťovala i pro ostatní, fascinující. Vidím ho jako dnes: rolák, cigareta futuristicky přilípnutá ke rtu, v zápalu řeči ji zapomíná zapálit, cizelovaná, barokně rozvětvená souvětí, v nichž nebylo místo pro vycpávková slova, prsty propichující prostor hned nahoře, hned dole, očka se skly silných brýlí ulpívala nad našimi hlavami, a pochodující tělo lehounce dohánělo myšlenky, které se na nás řinuly, jakoby byly právě nalezeny jen pro nás...”*. Myslím, že tato vyznání nabízejí přesný obraz prof. Císaře. Tak jsme ho vnímali tenkrát, tak ho vnímáme i dnes, kdy cigarety dávno zahodil.

Takže co sdělit nového: ani dnes publikační aktivity oslavence neochabují, jeho mysl stále bystrá, mnohými zákrutami života sice již s řadou problémů (nejen amatérského divadla) smířená a tolerantní, byť ho stále můžete zastihnout, jak soustředěně přemýšlí o právě shlédnutém představení *„s hlavou zakloněnou vzad, v hluboké kon-*

Ano, přiznávám, divadlo může být i velké umění!

centraci, dýchaje povrchově, vtahuje a vyfukuje své rty – jako deduktivní vulkán Nero Wolfe!“, jak ho kdysi charakterizoval dramaturg Vladimír Zajíc.

Obávaný, ale respektovaný a milovaný vědec se stal stovkám divadelních amatérů průvodcem jejich divadelním životem. Což mohu prokázat i ze své zkušenosti: bez jeho nejrůznějších „nakopnutí“, často jen stručných poznámek u večere či oběda, na procházce ve vysokém parku, v autě při nějaké přehlídkové misi, třeba do Moravské Třebové, při výletě po Orlických horách a jejich pevnostech či na Křížové cestě ve Vamberčicích, bych u řady svých divadelních pokusů přehlédl, co podstatného mi zůstalo skryto, v čem jsem se netrefil, kde byl slepý nebo se pyšně nechal unést. Slova prof. Císaře vždycky směřovala správným směrem, k matičce Zemi i do kosmu...

Být v blízkosti „generálního inspektora“, jemuž vždy a především šlo o nastavení té nejsprávnější trasy, bylo jednak radostné, ale také velmi užitečné. A proto se těším, že bude-li mi dáno, přečtu si i v budoucích Divadelních hromadách o dalších svěžích jubileích pana profesora. Díky a hodně zdraví (oběma, i Mirce)! Znaky dlouhověkosti obračejte stále ve svůj prospěch.

Alexandr Gregar

H R O M A D A

VE SLUŽBÁCH THALIE

Jarmila
PETROVÁ
* 9. 11. 1941

Jarmila Petrová, rodačka z Kroměříže, přišla do Ústí nad Orlicí za svým manželem, právě v době, kdy prožíval místní divadelní soubor Vicena několikaletou krizi. Jakmile však v roce 1973 obnovil svoji činnost, zapojila se aktivně do divadelní práce a už v roce 1976 se představila v inscenaci *Ty mě ještě neznáš* v roli Luisy

Malpieroové. A pak následovaly další role v *Noci pod Čerchovem*, *Eva* v *Božské komedii* a *Marina* v Horníčkově *Malé noční inventuře*. Pouhé hraní však Jarmilu neuspokojovalo a tak se počátkem osmdesátých let představila jako velice schopná režisérka, její prvotinou byla v roce 1981 hra Oldřicha Daňka *Případ bez jediného čísla*.

O dva roky později slavila úspěch s dodnes vzpomínanou inscenací hry Jaroslava Žáka *Študáci a kantoři* a v roce 1984 s Podskalského *Ženou v trysku století*. V režijní dráze jubilantky nelze zapomenout na záslužnou činnost v oblasti divadla pro děti a mládež. Po po-

hádce *Zapeklitá komedie* (1999) si Jarmila Petrová zkusila dramtizaci románu Williama Saroyana *Mami, mám Tě ráda*, kde dostala příležitost mladičká herečka Lucka Kaplanová. Následovala pohádka *Jak na Lanšperk přišla bílá paní*, ve které si zahrály po většinou děti členů divadelního souboru Vicena. Zatím posledním režijním počinem neúnavné Jarmily je výpravná inscenace vděčné *Pohádky o Popelce*, která potěšila děti i dospělé již v téměř třiceti reprízách a zájem o ni trvá i nadále.

Obrovské herecké a divadelní zkušenosti získala v několika inscenacích pod režijním dohledem Saši Gregara, především ve *Vévodkyni valdštejnských vojsk*, s níž projezdila celou naši republiku i část Evropy a zažila největší úspěch Viceny na Jiráskově Hronovu. Hrál i v dalších Gregarových inscenacích - *Špatný byt*, v *Žebrácké opeře* od Václava Havla a Aristofanově *Ženském sněmu*. Ovšem životní role na ni čekala v dramatu Alejandro Casony *Stromy umírají vstoje*. Režisér Martin Malínek jí nabídl hlavní roli babičky a Jarmila se této příležitosti chopila se vší vervou. Milovníci poezie ji měli možnost vidět v několika pásmech, které připravil Vítězslav Bucháček. Nezahálí ani na prahu svého velkého životního jubilea, s chutí, i když z počátku s velkým ostychem, hraje jednu z protagonistek hry Pauly Vogel *Nejstarší řemeslo*, opět pod osvědčeným vedením Saši Gregara. V současné době doslova naskočila do „rozjetého vlaku“ v Moliérově hře *Zdravý nemocný*, v níž zaskočila v jedné z hlavních rolí za vypadnuvšího představitel bratra titulní postavy, pochopitelně jako jeho sestra Sofie, a zachránila představení, které má za sebou již třicet pět repríz a další ještě čekají.

Plným právem 30. listopadu 2007 převzala před derniérou veleúspěšné hry *Hrdý Budžes* nejvyšší ocenění „Zlatý odznak J.K.Tyla“ za životní zásluhy o ochot-

D I V A D E L N Í

nické divadlo. V dresu Viceny odehrála na 150 představení a bude mezi těmi, kteří převezmou na začátku prosince v Roškotově divadle v Ústí nad Orlicí na závěr letošních oslav 115. výročí založení divadelního spolku Vicena „Bronzovou pamětní medaili Hynka Viceny“ za více než sto odehraných představení.

Přejeme naší Jarmilce pevné zdraví a pohodu do dalších let a ještě hodně krásných vyzrálých rolí a možná i režijních úspěchů a ochotnické „Zlom vaz“!

Divadelníci souboru Vicena Ústí nad Orlicí

**ZUZANA
PRŮCHOVÁ**
* 26. 11. 1951

Když byla v Ústí nad Orlicí v roce 1973 po sedmi letech odmíčená obnovena činnost divadelního souboru Vicena, nechyběla, mezi prvními, kdo zvedli ochotnický prapor, i Zuzana Průchová, která letos završuje své významné životní jubileum. Postupně se stala nejfrekventovanější herečkou souboru.

Narodila se ve známé ústecké Kocianově rodině. Její dědeček Oldřich Kocian byl bratrem slavného houslisty Jaroslava, sám velký divadelní ochotník. Babička Milena Kocianová, patřila mezi nejlepší herečky

Magdalena Marie ve Vévodkyni valdštejských vojsk

v historii Viceny. Rovněž oba rodiče byli členy souboru a tak není divu, že Zuzana má k ochotnickému divadlu velice blízko a naplno využívá svých genových předpokladů.

Z jedenapadesáti premiér, které soubor Vicena od roku 1973 nastudoval, účinkovala Zuzana Průchová ve 35, což představuje na 370 odehraných představení, na ochotníka výkon, které jen těžko hledá obdoba. Plným právem proto převezme počátkem prosince při vyvrcholení letošních oslav 115. výročí založení divadelního spolku Vicena zlatou „Pamětní medaili Hynka Viceny“ za více než tři sta odehraných představení. Krátce předtím ještě převzala „Cenu města Ústí nad Orlicí“ za celoživotní činnost v oblasti ochotnického divadla.

Po Marušce v pohádce *Sůl nad zlato* následovala celá řada krásných velkých i malých rolí. Zuzana totiž nepatří k „hvězdám“, které hrají jen „velké“ divadlo, ochotně si stříhne i malou roli, jen když může být u toho. Velmi ráda vzpomíná na ojedinělou příležitost, když v experimentálním představení ztvárnila v „činoherní opeře“ *Rusalka* titulní roli. Obrovskou zkušeností pro ni byla role Magdaleny v Daňkově *Vévodkyni valdštejských vojsk*. S touto inscenací v režii Saši Gregara projeli víceňáci téměř celou republiku i část Evropy, vyhráli Jiráskův Hronov a odehráli 67 představení. V režijní prvotině Honzy Štěpánského *Božská komedie* odehrála ženu pokušitelku, Čapkovu Helenu Gloryovou v *R.U.R.*, s ostatními kolegyněmi se vyřádila v Podskalského *Ženě v trysku století* a tak bychom mohli jmenovat další a další role. Dvě velké životní role ji však teprve čekaly. Když slavil Vicena v roce 1996 sto let, nastudoval k tomuto významnému výročí režisér Malínek Čapkovu *Věc Makropulos* a hlavní roli svěřil právě Zuzaně Průchové. Nádherná role, umocněná atmosférou tohoto slavnostního okamžiku, jí dala příležitost ukázat všechno své umění a zkušenosti, nasbírané v uplynulých letech. Zuzka se této možnosti chopila na sto procent a velkým výkonem dosáhla obrovského úspěchu. Ale ještě jedna role ji umožnila předvést celou škálu jejího herectví. Byla to krásná role matky ve hře Viléma Wernera *Právo na hřích*. Zuzanu jsme měli možnost vidět i v řadě pásem poezie, které připravoval Vítězslav Bucháček. V současné době hraje v Moliérově *Zdravém nemocném* Arganovu ženu Belinu a ve známé hře Pauly Vogel *Nejstarší řemeslo* dává život jedné z pěti stárnoucích prostitutek.

Sedesátka dnes není věk, který předurčuje nějaké stáří a Zuzana Průchová je toho zářným příkladem. Je ženou v nejlepších letech, hýří stále energií a elánem. Určitě nám ještě na prknech jež znamenají svět připraví nejedno příjemné překvapení. Tak ať Tě milá Zuzanko ten elán a optimismus neopouští a hlavně ať slouží zdraví! Do dalších let „zlom vaz“!

Divadelníci ze souboru Vicena Ústí nad Orlicí

ZUZCE A JARMILCE!

S oběma jsem prožil notný kus svého života. A právě ten kus, kdy se nám dařilo překrývat nejrůznější nástrahy života „všedního“ (po roce 1968) radostí z divadla a kamarádství, intenzivním hledáním něčeho podstatnějšího, zásadnějšího a smysluplnějšího, než byla ona všednodennost.

Odlévání zvonů, básnickou sbírkou Jaroslava Seiferta, jsme se Zuzkou recitovali za doprovodu jazzových muzikantů kolem Františka Uhlíře st. snad už někdy v roce 1969. Tam někde se začala naše společná dlouholetá pouť nejrůznějšími jevišti. A nejen se souborem Vicena a nejen v podobách divadelních, neboť i Zuzka byla pokoušena řadou jiných múz. Samozřejmě pak přišla její slavná Magdalena Marie ve vzpomínané *Vévodkyni valdštejnských vojsk*, ale také například v méně zmiňované roli Nataši v drobné Gelmanově hříčce s názvem *Na pranýři*, v níž hrála jen s Honzou Štěpánským - tenkrát jsme ji uváděli společně se *Špatným bytem* a dodnes mě mrzí, že tak jako „Byt“ nedoputovala na poslední Jiráskův Hronov před koncem vlády jedné strany, protože to byla hra na české poměry odvažná a herecký výkon Zuzky mimořádný.

Zuzka si v ústeckém divadle vydobyla nezaměnitelné postavení první dámy především pro svou bezprostřednost, šarm a eleganci, ale také svým smyslem pro humor (a srandu). Vzpomínaná Vévodkyně by nevznikla bez vzácného spojení výrazných hereckých individualit, které se v té době v souboru sešly (mj. Lenka Kaplanová, Jarmilka Petrová, Vláda Lorenc, i přespolní jako Vláda Zamazal, František Čech), ale jimž jako lídr právě Zuzka dominovala upřímností a pravdivostí. Ostatně, bez ní bych se do Vévodkyně nepustil, byť mě ta hra dlouho lákala.

I Jarmila Petrová do té „mé“ party, s níž jsme prožili dobré i horší, patřila. Poprvé jsem si ji vtiskl do paměti jako spolustudentku režijní třídy Východočeské lidové konzervatoře. Především jako stále (o sobě) pochybující, přemýšlivou osobu, hledající urputně logiku dramatických situací... Což se projevilo posléze i v jejich režii, především ve schopnosti zorganizovat i nemožné – *Študáci a kantoři*, nastudování s partou velmi rozevlátou, to jen potvrdili. Že je také báječná (a racionální) herečka jsem se přesvědčil později, Lenu ve *Vévodkyni* hrála na hranici svých fyzických i psychických možností, s opravdovostí hraničící se sebezničením, což se na amatérském jevišti hned tak nevidí.

S oběma jsem se sešel na jevišti naposled nedávno, při lednové premiéře hry *Nejstarší řemeslo*, kterou jsme s Lenkou Kaplanovou a dalšími dámami připravovali snad dva roky. Jako bych se vracel k řece, v níž už sice uplynulo spousta vody, břehy se změnily, ale podstata, skupenství a obsah zůstal. Překlenul se oblouk téměř čtyřiceti let, dozráli jsme, dospěli (snad trochu),

ale smysl našeho přátelství zůstal – na jevišti i mimo ně. Moc si toho vážím a přeji vám k výročním narozeninám ještě dlouhá léta, samozřejmě s divadlem.

Saša Gregar

Zuzka
RÝGROVÁ
* 15. 11. 1961

Pamatuju doby, kdy jsme se o významná životní jubilea členů spolku příliš nezajímali a možná se o to víc věnovali divadlu a všem akcím kolem něho. Dnes nám nějak docházejí síly a navíc začíná těch kulatin s postupujícím časem přibývat. Jejich připomínání má už dokonce v popisu práce jeden z členů výboru spolku (to jsme to dopracovali...). A tak není divu, že jsme na poslední schůzi výboru dostali překvapivou informaci: V listopadu se mezi -sátileté zařadí i Zina Rýgrová - bezesporu jedna z nejvýraznějších osobností našeho divadelního spolku. Řadu let pracovala v jeho výboru, kde měla na starosti především organizačně administrativní záležitosti, ale kdo Zinu zná, ví, že pro ni žádné škatulky neplatí. Pokud viděla, že to někde nefungovalo, nebo fungovalo špatně, tak prostě šla, a udělala to sama. Nebyl režisér - začala režirovat (a úspěšně). Nebyl kronikář - začala tvořit kroniku (a dokonale). Byly problémy s úklidem skládku - šla a uklidila ho (a brilantně)... tak by šlo ve výčtu pokračovat. A to všechno bylo jen jaksi navíc, k její práci v trutnovském Domě kultury, dnešním Společenském centru Trutnovska pro kulturu a volný čas...

Zina patří k lidem, kteří když něco dělají, dělají to na 100%. A stejný přístup vyžaduje od všech ostatních. Víím o čem mluvím. Nejen, že spolu děláme věci kolem divadla, ale pár let jsme byli i kolegové v práci. A tak jsem mockrát zažil chvíle, kdy jsme se dohadovali, přeli a dost často i hádali o věcech důležitých i méně důleži-

D I V A D E L N Í

tých. Vždycky jsem ale věděl, že jí jde o věc jako takovou, a že tyto naše pře a spory nikdy nepřenesou do roviny osobní. A to je možná vlastnost, které si, zvláště v dnešní době, na Zině cením čím dál tím víc. Být osobností ve svém oboru? Mít všeobecný přehled? Organizační schopnosti? Budiž. Ale hádat se a přít o věc a zůstat při tom kamarád, to už je k vidění míň a míň.

A tak si přeju, abychom se všichni v Úpici mohli se Zinou i nadále dohadovat a přít o věci, které budou ku prospěchu našeho, bez jediné desítky dvěstěletého souboru. Lidí jako je Zina budeme i do dalších let moc potřebovat. A Zina je mladičká; má za sebou zatím jen čtvrtinku toho, co celý náš ochotnický spolek....

Zdeněk Vylíčil, foto Michal Drtina

Slávinko, moc bych ti přála, aby i tvá dušička byla šťastná, aby našla klid a lásku. Taky ti přeji hodně zdraví, abys nám ještě dlouho zpívala se Zdeničkou písničku *Tam na horách* na přehlídce ve Vysokém nad Jizerou při loučení se soubory. Je hodně věcí, kterých bych chtěla s tebou ještě zažít, tak se, prosím tě, opatruj. A věř, že si to nepřeji jen já, ale i naši společní přátelé od Aše po Ostravu a od Frýdlantu po Budějice.

Helena Vondrušková, Jaroslav Vondruška
a DS Vojan Libice n/Cidlinou, foto Ivo Mičkal

Slávka
HUBAČIKOVÁ
* 2. 12. 1936

Milá Slávinko, brzy budeš mít půlkulaté jubileum - 75 let, je to neuvěřitelné, jak ten čas letí. Vždyť nedávno jsme slavili v Libici nad Cidlinou tvé šedesátiny. Vzpomínáme na to moc rádi. Byla to krásná doba, kdy jsme společně u nás poseděli

na zahrádce, večer u ohničku, společně šli do kulturáku na zkoušku *Blázince v prvním poschodí*. Pan režisér Vondruška a později režisér Dědek nás honili po jevišti, ale nám všem bylo neskutečně krásně. Mám před sebou tvou překrásnou báseň o horských chaloupkách, ale myslím, že stejně ráda jezdíš i k nám „do kraje“ – do Polabí. Od té doby, na kterou vzpomínám, uplynulo už hodně vody v Cidlině, za tu dobu jsi prožila hodně dnů plných sluníčka, ale i hodně dnů s mráčky. Stále zůstáváš ta naše Slávinka, která rozdává radost svými poudačkami a písničkami. Za celý svůj život jsem nepoznala človíčka tak všestranně nadaného a jsem moc ráda, že jsme se spolu potkaly. Kolikrát já už přečetla malou knížečku *Kale i kyselo aneb do sejkor jako když střílí* a vždycky mi potom bylo hezky na duši.

Alena
EXNAROVÁ
* 25. 12. 1951

Tak šel život

Alenku znám od jejich gymnazijních let. Moje maminka tehdy o ní říkala, že je jako by vystoupila z Mánesových obrazů. Čistá oválná tvář, dlouhé vlasy rozdělené uprostřed pěšinkou. A všechno, co má ženská mít, bylo patřičně na svém místě. Souhlasila jsem.

Alena patřila tehdy k velké partě středoškoláků z celého východočeského kraje, která se účastnila víkendových vzdělávacích kursů v oborech společenských věd, pořádal je krajský Dům pionýrů a mládeže v Hradci Králové. Byl konec 60tých let, dalo se tehdy dělat leccos a také jsme to dělali. Alena jako hradečanka patřila k tomu neaktivnějšímu jádru a vídaly jsme se proto často. A to i později, kdy byla přijata na divadelní vědu filosofické fakulty pozdější Masarykovy univerzity v Brně. Ta početná parta byla dost výjimečná, s řadou těch lidí se scházíme dodnes. Ještě teď se divím, co

všechno jsme stihli. Tam někde začalo naše přátelství s Alenou trvajícím řadu let. Šlo dokonce tak daleko, že jsem Alence svědčila na svatbě, což mně později oplátila i ona. U rozvodu jsem už ale neasistovala. Znáám od malička i její dvě děti, na které může být v současné době hrdá.

Když jsem musela z KDPM odejít, naše cesty se znovu zajímavým způsobem zkřížily. Sešly jsme se v Krajském kulturním středisku, kde Alena dělala krátkou dobu metodičku pro divadlo, kterou jsem po několika peripetích později dělala já. Alena tehdy po jakési „srážce s blbcem“ ze zařízení odešla a začala pak její dlouhá existence v Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi, kde posléze dělala až do letošního roku ředitelku. Myslím, že její cesta až k tomuto bodu kariéry byla sice svízelná, ale úspěšná a že se z poměrně plaché dívky vyvinula vlastní činností a úsilím do sebevědomé ředitelky. Pro nás je však teď důležité, že se současně začal formovat její zájem o amatérské divadlo, který se stal trvalou součástí jejího života a trvá dodnes.

Byla ve Východočeském kraji členkou poradních sborů pro loutky, ale i činoherní divadlo. Nikdy nemávala praporem a nestála v popředí, ale její poznámky a návrhy byly věcné a použitelné. Když jsem ji přizvala do práce v porotách, chovala se zpočátku velmi nesměle, své názory několikrát promýšlela a často jen naslouchala. A vidíte, dnes už těmto porotám předsedá a umí jejich práci pevně třímat v rukou.

Východočeský terén dobře zná, objezdila ho při spoustě návštěv představení. Alena měla vždycky hodně kamarádů, které na svých cestách amatérským divadlem i profesionální sférou potkávala. Víím, že řada těch přátelství je jak se patří dlouhodobá. Jsem přesvědčená, že dobře zná z oblasti tzv. slovesných oborů všechny východočeské přehlídky. Ale nejen ty. Mnoho let se účastnila i přehlídek národních a celostátních, především jako tzv. „příšící člen poroty s hlasovacím právem“. Vždycky jsem ji v tomto směru obdivovala. Měla neobyčejnou schopnost zaznamenat z vnitřních jednání poroty to podstatné, co pak tvořilo základ při hodnocení před souborem další den. A to musela z jednání odcházet často mnohem dříve vzhledem k tomu, že stanovisko poroty zaznamenávala pro přehlídkové zpravodaje a dlouho do noci je musela formulovat, aby se stihlo vydání čísla. Sklízela za to oprávněný obdiv a vřelé díky porotců.

Ala to není všechno. Napsala řadu článků do odborného tisku - Amatérské scény a Loutkáře. Podílela se na sumarizujících publikacích o přehlídkách. Byla dlouhou dobu i redaktorkou Větrníku vydávaného při přehlídce venkovských divadelních souborů ve Vysokém

nad Jizerou. Zasedala v přípravných výborech. Její renomé stoupalo. A to pomíjím další aktivity související s jejím postavením ředitelky loutkářského muzea, i když samozřejmě s její činností v oblasti amatérského divadla rovněž souvisí.

Alena pronikla postupně do řady seskupení, která rozhodovala o podstatných záležitostech amatérského divadla. Ať už to bylo členství v odborných radách NIPOS-ARTAMA, v grantových komisích ministerstva kultury pro oblast amatérského divadla nebo v současné době v komisi pro udělování cen ministra kultury jednotlivcům za jejich zásluhy o amatérské divadlo. Mimo to byla po dlouhý čas členkou předsednictva Českého střediska UNIMA – mezinárodní loutkářské organizace. Určitě jsem tady řadu Alenčiných iniciativ neuvedla. Je jich hodně, protože byla vždy pracovitá, vzdělaná, spolehlivá, pečlivá a zaujatá.

Já se však musím vrátit ještě k dalším Alenčiným aktivitám. První je její nepřetržitá činnost ve Volném sdružení východočeských divadelníků. V jeho počátcích byla i jeho předsedkyní a to v době, kdy jeho existence ještě nebyla vůbec jasná a kdy jsme hledali všichni společně platformu, na níž bychom v porevolučním kvasu zachovali především existující vazby ve Vč. kraji, o které jsme nechtěli přejít.

Dovolte mi ale ještě jednu osobní poznámku k našim společným akcím s Alenkou. Směřuje k počátkům existence této zpravodajské revue Divadelní

Hromada. Byly jsme nuceny s Alenou tehdy spolupracovat velmi úzce. Nebyly počítače, lepily jsme, přepisovaly, rozvrhovaly stránky a tehdy spolu s Pepíkem Tejklem i rubriky. Když přišel termín pro vydání, říkával můj muž Jan: Končí rodinný život, soukromí stranou, začíná Hromada! Byt byl pokryt stránkami a my s Alenou jsme mezi nimi pluly střídavě se radující a zoufající si. A to dlouho do noci. Později, když jsem onemocněla, věnovali stejnou péči Hromadě nějakou dobu Alena s Honzou Mertou, ale to už za něco méně svízelných podmínek. Stejně tak pak Alena s Honzou bděli nad dodržováním dohodnutých směřování amatérského divadla ve Vč. kraji, které jsem z léčebny nemohla zaručit.

Zaznamenána musí být ještě jedna důležitá událost. Alenka si spolu s Honzou Mertou, Evou Krskovou, Jirkou Morávkem a Miladou Pojmanovou odbyla křest na prknech, která znamenají svět – tentokrát loutkářský. Udělali půvabné, přepůvabné představení *Neposedný dům*, se kterým slavili úspěchy na Loutkářské Chrudimi 1981 a pokud víím, vycestovali s ním i za hranice. Takže, jak vidíte, nejen divadelní věda. Bohužel dalšího představení jsme se už nedočkali.

D I V A D E L N Í

Milá Alenko, v jistých chvílích jsi měla pro závěr některých řešení slovní obrat, který jsi vždy doprovázela zdvižením obočí a pokrčením ramen: „Co naděláš?!?“ Myslím si, že jsi toho v amatérském divadle „nadělala“ opravdu hodně. Díky za to! Takže mi dovol, abych ti na závěr připila na zdraví naším „rituálním přípitkem“, který jsme praktikovaly spolu řadu let, vždy při setkání na přehlídkách před zahájením dopoledních seminářů. Vždy jsme koupily jedna druhé „panáka“ whisky. Takže dnes platím já! Měj se dobře, žij si dobře a užívej dosavadních úspěchů svého života. Těším se, že k tvému dalšímu výročí budu moci přičinit ještě řadu dalších poznámek o tvých aktivitách.

Tvoje *Mirka Císařová*

Alenka okatá

Ukázal mi ji Honza Dvořák na dvorku hotelu Slovan v Plzni, kde jsme v tomhle poněkud ukoptěném prostředí, kterému jsme říkali „Chicago“, prožívali bujaře nejednu Skupovu Plzeň. Měla krásné dlouhé vlasy a neméně krásné výrazné modré oči. Honza Dvořák mi ji představil jako novou posilu chrudimského Muzea loutkářských kultur. Tou také byla – s přerušením let na mateřské – celých 34 let (od roku 1977).

Ale léta plynula a Alenka okatá, jak jsem jí pro sebe říkala, se stala Alenkou z Mydlářovského domu, paní ředitelkou. Setkávaly jsme se snad na všech možných domácích i zahraničních loutkářských festivalech, bydlely spolu, hodovaly a dobrou chvíli u vína, které máme obě rády, měly. Vzpomínaly jsme spolu na Mirka Vildmana, jehož jsme byly obě oddané ctitelky, režiséra Draku, který nás zasvěcoval do tajů loutkářské dramaturgie a svou náročností často trápil. Alenka psala do Loutkáře, pomáhala mi s pozůstalostí po tátovi, spolupracovaly jsme spolu na několika výstavách i koncepci nových expozic, radily jsme se o dalších plánech a osudech muzea. Návštěvu a posléze i pobyt v Chrudimi jsem si bez zastavení u Alenky v muzeu nedovedla představit...

Kdo ji zná, ví, že není sólistka, ale teamový hráč. Byla, je a bude. Neumí a ani se nechce rvát do popředí

(měla jsem pocit, že na každé vernisáži, kde měla promluvit, trpí) a je vlastně na to, že ji vždycky přitahovalo divadlo, plachá. Když s ní team netáhne za jeden provaz, dovede se stáhnout do sebe a jen ten, kdo ji zná, ví, že se někde uvnitř strašně hryže.

Alenčiny veselé oči za ta léta ředitelování trochu posmutněly a pohasly. Ale to, jak jí v nich zajiskří, když se jedná o východočeské amatéry, jejichž barvy všude statečně hájí (tady rasantní být umí!), ve mně vzbuzuje naději, že se její životní baterie začíná znovu nabíjet.

Alenka okatá a statečná, při blahopřáních k životním jubileím se vždycky přeje hlavně zdraví. Tak ani já nejsem výjimkou, ale kromě toho ti přeji ještě radost ze života, který máš tak ráda a pro další léta dobré teamové spoluhráče – v práci i v životě.

Tvoje *Nina Malíková*

Alenko Exnarová, vzpomínáš si?

Před deseti léty jsem do Hromady napsal gratulaci k tvému kulatému jubileu ve kterém jsem také zavzpomínal na naše společně začátky s VSVD a s Hromadou, kterou jsme spolu (a ještě s Kájou Dörrovou) v devadesátých letech udržovali při životě, když onemocněla Mirka Císařová. Nebylo to jednoduché, byla s tím práce habaděj, počítače ještě nebyly a všechno se muselo na dvakrát přepisovat ručně. A taky jsem k tomu přidal vzpomínku na naši společnou cestu s naší Žižalou, když jsme jeli v osmdesátých letech na třítydenní zájezd do portugalského Porta s našimi loutkami a Neposedným domem, se kterým jsme vystupovali v tamních školách. A poznávali cestou autobusem tehdejší pro nás nedostupnou Evropu. Byly to zážitky k nezaplacení. A to nemluvím už o porotách a poradním sboru, kde jsme se potkávali pravidelně, když jsme přemýšleli o tom, jak dál v loutkovém divadle. A také o tvých článkách pro náš krajský loutkářský zpravodaj. Spolehlivost, odpovědnost k partě a společnému usilování a kamarádství a zájem o věc, to byla tvoje doména.

Deset let uběhlo jako voda i v tvé stále činorodé práci pro VSVD a pro činoherní i loutkové divadlo, opět v porotách a psaní o přehlídkách a souborech pro Hro-

H R O M A D A

madu i jiné časopisy. Také ve funkci ředitelky Muzea loutek v Chrudimi i členky odborné rady pro loutky v Artamě. Se stejnou spolehlivostí jako vždy.

A dnešní gratulace je už k šedesátce. To je pěkné jubileum. Člověk jednu etapu končí a druhou začíná. Obohacen zkušenostmi, již vnitřně vyrovnaný, může se rozhodovat svobodně a naplnit svůj další život úplně podle svého. Věřím, že tuto šanci využiješ ke své spokojenosti.

Alenko, přeji ti, aby se ti to povedlo. A k tomu hodně zdraví a dlouhá léta naplněná pohodou. Žij blaze.

Honza Merta

Na letošním Krakonošově divadelním podzimu jsem se potkal s Alenkou Exnarovou. Uvědomil jsem si, že jsem se s ní v Krakonošově divadle setkal úplně poprvé - na okresní loutkářské přehlídce v roce 1982. Tenkrát mi bylo osmnáct a o loutkové divadlo jsem se teprve začal zajímat. Paní Exnarová na mne působila dojmem velmi přísné a vážené porotkyně.

Roky plynuly a my se potkávali stále častěji. V Hradci v Draku či Jesličkách, později i u nás v Turnově na Turnovském drahokamu, na Loutkářských Chrudimích nebo na schůzkách VSVD a na odborné radě Artamy. S odstupem času jsem zjistil, že Alenka není

vůbec tak přísná, jak se mi tenkrát zdálo. Je to stále veselá, sympatická, milá, příjemná a pohodová ženská, odbornice na loutkové divadlo, která umí pokárat, poradit i pochválit.

Čas ubíhá a já vedle Tebe stárnu, ale Ty Alenko, Ty jsi stále SVÁ, stále mladá, plná optimismu a plánů. Do- vol, abych Ti od srdce popřál vše jen to dobré, zdraví, štěstí a spokojenost.

Petr Záruba, LS Na Židli Turnov

Tak především, o věku dam se nemluví, byť jsou samy nad takové věci povzneseny, jako ostatně i Alena Exnarová. A může to tak být, protože si na dámu nikdy nehrála a když bylo potřeba zatnula zuby a táhla jako mužskej. Což se jí hodilo i v tom muzeu loutkářským, kde být šéfem (s její povahou) nebyl zrovna med. Ale všechno ustála, a moc toho vytvořila, těch výstav, článků, organizačních akcí – stačí si vzpomenout (jak ostatně výše uvedení gratulanti činí) na spoustu energie vložené do VSVD či do tohoto bulletinu, do psaní, recenzování etc. etc. Za Radu VSVD i za sebe, milá Alenko, ti přeju: radost v srdci a klid v duši, zdraví a dobrou mysl! Připijíme červeným, i když bílé taky není k zahazení, konečně jako šláftruňk se hodí i něco ostřejšího...

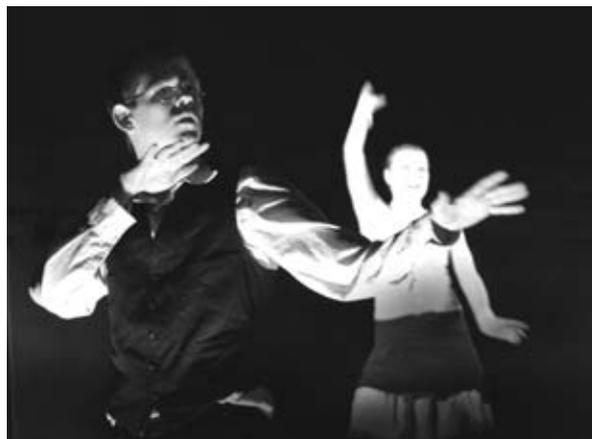
Nada a Saša Gregar, foto Ivo Mičkal

JESLIČKY, MALÉ VELKÉ DIVADLO. I PO DVACETI LETECH NESPOUTANÉ

Pavilon 06

Kalendář hlásil prvního listopadu dva tisíce jednáct. Hodiny odbíjely půl osmou večerní. V hledišti nebylo jediné volné místo. Na jevišti Honza Dvořák odpočítával vteřiny. Když konečně přišla ta správná chvíle,

Ani zrnko pepře pro Czermaka

dirigent Míša Šána dal pokyn svému sboru a sálem se rozletělo majestátné „Úřad města dal nám jesle, v jeslích se cítíme vesle.“ Tím začala velká oslava jednoho malého hradeckého divadla. Divadla, na jehož prknech

D I V A D E L N Í

Žebrácká opera

Bleší cirkus

Oblomov

se už dvacet let střídají herci od šesti let až po zaslužené důchodce. Žáci, učitelé, profesionálové i zapálení ochotníci tu celé ty roky společně bok po boku téměř každý večer vystupují v nejrůznějších kusech. Na repertoáru je vše, od loutek, přes pohybové a alternativní projekty až po činoherní klasiku.

Řeč je o královéhradeckém Divadle Jesličky, stálé neprofesionální scéně dramatického oboru Základní umělecké školy Střezina.

Tvrzení, že se Jesličky za ty roky staly nejproduktivnějším centrem mladé divadelní tvorby, není nijak nadsazené. Jejich inscenace pravidelně nechybějí snad na žádné z velkých divadelních přehlídek, tohle jméno dávno znají diváci daleko za hranicemi města a není snad v Čechách profesionální scénou, kde by se alespoň na chvíli neusadil nějaký jejich odchovanec. „Vzpomínám si, jak se mě jednou profesor Ivan Vyskočil ptal: Co to tam v Hradci máte za zázračnou líheň, která k nám na DAMU každoročně chrlí desítky studentů?“ vypráví šéf Volného sdružení východočeských divadelníků Alexander Gregar.

Pro odpověď je potřeba se vypravit někam do roku 1985, do doby, kdy na literárně-dramatický obor tehdejší LŠU nastoupil Josef Tejkl. Učitel, malíř, spisovatel, herec, režisér, horolezec a cestovatel, ale především velký člověk, nezkrotný živel s býčí zarputilostí, neuvěřitelnou energií a uhrančivým charisma. Jeho zapálení pro divadlo vytvořilo vlnu, která donesla všechny až k nové scéně. Ke scéně, kde se divadlo dělalo odvážně a s ryzí radostí.

„Pepík razil zásadu, že jako první liduška v republice si nebudeme hrát na dramatickou výchovu, kde z dětí jsou kameny na dešti a pučící tráva, ale uděláme představení jak pro rodiče, tak pro diváky. Že tu školu propojíme s opravdovým divadlem. V roce 1991 nám pak primátor Martin Dvořák nabídl prostory jeslí, které se měly rušit. Ještě za provozu jsme je celé prolezli a místnost, kde plenta oddělovala hernu od mléčné kuchyňky, nás inspirovala ke zbudování divadélka s oponou,“ vzpomíná na začátky dlouholetý učitel a současný vedoucí literárně-dramatického oboru Jan Dvořák.

Celé léto se tak na Slezském Předměstí vehementně bouralo a přestavovalo, aby 1. listopadu 1991 Jesličky přivítaly první diváky. „Protože jsme zahajovali na Dušičky, a to je čas, kdy od pradávna všechna divadla uváděla Raupachova Mlynáře a jeho dítě, byl na programu i tenhle kus,“ dodává Dvořák.

„Jinak to byl takový komorní večer plný nejrůznějších veselých čísel. Místo vstupného jsme od diváků vybírali cokoliv, co jim doma přebývalo a měli pocit, že nám by se to mohlo hodit. Židle, nádobí, kusy starého nábytku nebo oblečení, brali jsme všechno. Tak vznikl základ rekvizitárny, kostymérny i našeho baru,“ doplňuje vzpomínky na první večer další z jesličkovských nestorů Jana Portyková.

Od té doby se v malém divadle každý čtvrtek pravidelně hrálo. A o diváky tu rozhodně neměli nouzi. Sál pro šedesát lidí jen málokdy nebyl vyprodaný. „Některí skalní příznivci, když nemohli přijít, posílali omluvné dopisy. Kromě toho, že jsme byli jediná zuška v republice se svojí vlastní divadelní scénou, suplovali jsme v Hradci také funkci hospody a klubů pro mladé, které tu tehdy nebyly. Po každém představení se v baru hrálo a zpívalo dlouho do noci,“ vysvětluje vlnu zájmu Dvořák.

Upozorňuje tím na další nezaměnitelný rys Jesliček, osobitou atmosféru, kterou jim mnozí dodnes závidí. „Obdivuju všechny, kteří tam pracují za jejich výdrž, se kterou u všech, kteří tam přijdou, nenásilně pěstují zájem o divadlo. Nicméně pro mě to byla vždycky nejen líheň talentů, ale hlavně přátelské místo, kde jsem rád pobýval, rád zkoušel a hrál. Potkal jsem tam lidi velmi otevřené, kteří kolem sebe uměli vytvořit kamarádské a tvůrčí prostředí. Dodnes tam panuje svobodný duch. Jesličky mají jedinečnou schopnost odhalit talent a dát mu možnost, aby se sám prosadil,“ tvrdí Alexandr Gregar, který s místním souborem v minulosti nastudoval úspěšné inscenace *Weselohra na mostě* nebo *Žebrácká opera*.

Výpis všech her, které tu vznikly by vydal na další dvě stránky. Stejně jako jména úspěšných absolventů. „To všechno je pomíjivé. Jsme tu hlavně proto, abychom zájemcům otevřeli prostor, kterému se říká jeviště, abychom jim dali nějaké základy. Nejvyšší meta, které můžeme docílit, je, aby z naší líhne vznikala taková divadla, jako je třeba DNO. Mladí lidé se tu něco o divadle dozvědí, naučí se samostatnosti a vylétnou do světa, kde si tvoří vlastní divadelní jazyk, vlastní vidění. To je to pro nás důležité,“ říká Jana Portyková a naráží tím na nebývalou svobodu, kterou mladí umělci v Jesličkách mají.

Nejednou se stalo, že se sami žáci vedle hraní ujali režie, výpravy nebo hudebního nastudování. „Z toho máme vždycky velkou radost. To je cennější než úspěchy v nějakých soutěžích,“ doplňuje Dvořák.

Kritici ale divadlu někdy vytýkají určitou nevyhraněnost. „Je těžké se zavděčit všem a divadelně zběhlí lidé zvenku nemohou často přijmout, že Jesličky nemají jednotnou poetiku. Podle nich má každé divadlo být jasně zařaditelné, mít generační výpověď. Jenže my máme hlavně vychovávat, ukazovat,“ tvrdí už dvacet let Jan Dvořák. To je věc, která se nemění. Jiné se změnily. A to pořádně.

„V době, kdy jsme začínali, k nám chodilo víc starších žáků, proto také bylo víc představení pro veřejnost. Dnes převažují malé děti. Činnost Jesliček jako divadla je tak rozmělněná. Hrajeme víc pro rodiče a méně pro veřejnost. Tím zákonitě ubylo vyprodaných večerů. Celkový počet představení nám ale několikanásobně narostl. Stejně tak se zvětšil celý náš obor. V začátcích u nás bylo šedesát studentů, dnes jich má-

Volání jara

...a přišel Fortinbas

me něco přes tři stovky,“ vypočítává Jan Dvořák.

Proměnou prošla i budova divadla. „Každá sezona už od začátku vždy začínala nejrůznějšími stavebními úpravami, až do roku 1995, kdy jsme otevřeli dnešní velký sál pro sto dvacet lidí,“ dodává Dvořák. A další přestavby v Jesličkách už netrpělivě vyhlížejí. „Počítáme s celkovou rekonstrukcí. Z původního objektu by měl zůstat jen divadelní sál. Projekt máme hotový už několik let. Zatím ale čekáme, až z města přijdou peníze,“ přiznává ředitel ZUŠ Střezina Karel Šust. Zkrátka Jesličky stále žijí. Přesně, jak si to jejich „otec zakladatel“ před lety přál. „Divadlu sluší určitá provokativnost, střapatost, neučesanost. To nejhorší, co by se Jesličkám mohlo stát je, že by zkameněly a staly se ústavem,“ říkával Josef Tejkl. Zázračná myšlenka. Právě díky ní je dnes z jednoho odvážného nápadu neodmyslitelná součást hradecké kulturní scény. A v Jeslích se téhle vize všichni stále pevně drží a držet budou. Jako důkaz dali svému divadlu nové jméno. Od prvního listopadu si říkají Divadlo Jesličky Josefa Tejkla. A tak se zdá, že udrželi se v Čechách základní umělecké školy, bude se Hradec moct pyšnit výjimečným fenoménem zvaným Jesličky nejen příštích dvacet let.

Jaroslav Pokorný

D I V A D L O D E L N Í

Sny Kristiny B

Žebrácká opera

Do Jeslí!

Divadlo Jesličky oslavilo počátkem listopadu dvacet let provozu. Okolnosti slavnostního večera nejsou v době uzávěrky dosud známy (byť se patrně příliš nespřel, napíšu-li, že se pěly písně, hrály scénky, trochu se improvizovalo, hodně se nostalgicky vzpomínalo – hlavně na Pepíka Tejkla – a tak vůbec, kdo nepřišel, prohloupil), zároveň je už pozdě čtenáře na oslavu zvát. To ale vůbec neznamená, že by nebyl důvod do Jesliček zamířit i jindy – využil jsem začátku sezóny, abych si doplnil znalost současného jesličkovského repertoáru, a přináším telegraficky trojici tipů. Takže, podle data premiéry:

- Honza Dvořák pod názvem **... a přišel Fortinbras** inscenoval se souborem Dospělá embrya vlastní apokryfní text o tom, co všechno se možná seběhlo po Hamletovi, jak věčná je ona hniloba (nejen) v tom státě dánskem a jaká je lidská povaha – a kolem toho pořád krouží duše Hamleta a Ofélie... Pro čtitele Dvořákovy komediální tvorby možná překvapivě vážná inscenace, byť s trochou hořkého pousmání. V roli Fortinbrase démon českého divadla Petr Čapek.

- Jana Portyková se souborem ...po malinách přistoupila k próze Jana Weisse *Tři sny Kristiny Bojarové* a pod názvem **Sny Kristiny B.** vytvořila nesmírně křehkou, výtvarně působivou inscenaci plnou surreálních obrazů, které okouzlí i vyděsí. I tuto inscenaci zdobí silné herecké výkony v čele s Kristýnou Hostákovou v titulní roli.
- A do třetice, opět na shakespearovské téma: Filip Huml se souborem Q10 vzal slavnou komedii **Mnoho povyku pro nic** a inscenuje ji jako ryčnou a zároveň mírně erotickou hříčku s obdivuhodným tempem a nasazením. Inscenace si od červnové premiéry získala široký okruh příznivců a hraje se leckde, často i pod širým nebem: není od věci ji vyhledat v plenérových podmínkách, neb na malé divadlo je v mých očích až příliš intenzivní. Na jejích kvalitách to ovšem vůbec nic nemění.

Toliko tedy za mě, ale nabídka je mnohem širší a jistě stojí za to si z ní vybrat. Vstupné lidové (25 Kč), začíná se zpravidla v 19:30.

Michal Zahálka

Mnoho povyku pro nic

Mnoho povyku pro nic

H R O M A D A

PELMEL (MIŠMAŠ)

KŘEST KNIHY

divadelní historičky Alice Dubské

CESTY LOUTKÁŘŮ

BRÁTŮ A PRATTE

EVROPOU 18. A 19. STOLETÍ

se v pátek 7. října 2011

konal v hostinci

U Studny ve Studnici

Čtivou publikaci o historicky prvním českém loutkáři J. J. Brátovi ze Studnice a jeho potomcích, přinášející překvapivé a dosud neznámé poznatky o fascinujícím příběhu a životních osudech tří generací loutkářského rodu, který byl téměř sto let živou součástí kulturního dění ve střední Evropě, vydalo letos v létě nakladatelství Akademie múzických umění v Praze. Program doplnila „rakvičkárna“ „...ale já se mám“ – v podání „Mikrlat“ - loutkářského souboru nejstarších žáků literárně-dramatického oboru ZUŠ F.A.Šporka v Jaroměři.

VZÁCNÉ SETKÁNÍ

V sobotu 5. listopadu 2011 se v sále hostince „Vatikán“ v Náchodě sešlo 50 členů bývalého „Divadelního studia mladých“ při Osvětovém domě v Náchodě. Přišli si zavzpomínat jak „Studio“ před padesáti lety založili, jak ho pravidelně a pilně každý týden navštěvovali, takže jim pevně přirostlo

k srdci. Po padesáti letech se jich sešlo 50 a většinou to byli právě ti lidé, kteří v roce 1961 přišli na první schůzku mladých děvčat a chlapců se zájmem o divadlo.

Napsali jsme tenkrát s Miroslavou Císařovou (tehdy Meierovou) jakýsi „náborový leták“, vyvěsili jej po tabulích a výkladech v Náchodě a s rozechvěním čekali na odezvu. Měli jsme ohromnou radost, když se jich sešlo 36. Pracovali jsme a bavili se s nimi celý rok a 9. června 1962 jsme uspořádali první veřejné vystoupení, které jsme nazvali „Je nás 36.“ Bylo to pásmo krátkých scének, výstupů, recitace, zpěvu a tance.

Je to nádherný pocit, když se jich po padesáti letech sejde 50. A vůbec nevádí, když ty známé půvabné dívky mají ve tvářích vrásky a chlapci různé zdravotní problémy. Máme se i tak rádi, jsme šťastní, že se chceme sejit, povídat si a s nadšením zjistit, že si stále máme co říci.

„Studio“ bezpochyby poznamenalo všechny nás, co jsme ho založili a hlavně ty, kteří ho silně a s láskou prožívali. Z několika členů se stali profesionální divadelníci a ze všech občánů se zájmem o kulturu a zvláště o divadlo. Studio přineslo do jejich životů, novou a velkou kvalitu a velkou kulturu vnímání uměleckých zážitků.

Věřte – je to krásné setkat se po padesáti letech se stejně mladými pohledy rozzářených očí, zažehnutými vzpomínkami na společně prožité chvíle. Děkuji všem, kdo „Studiem“ prošli, a bylo jich ještě mnohem více než „jen“ těch padesát, kteří přišli 5. 11. do „Vatikánu“. Děkuji jim za věrnost i za lásku. „Studio“ je jedním

z nemnoha bohatství mého života. Ještě jednou vám děkuji „Studiáci“!

Váš ing. Miroslav Houšťek

STANISLAV BOHADLO

byl za aktivity spojené s Theatrem Kuks, Comoedien-Hausem a Geisslers Hofcomoedianten v září jmenován Osobností měsíce Divadelních novin a na festivalu ...příští vlna/next wave... před pár týdny získal Poctu za Producentický počin roku.

Viz:

<http://www.divadelni-noviny.cz/stanislav-bohadlo/>

a

<http://www.nextwave.cz/2008/index.php/aktualn/320-pocty-2011>

KONEC STARÝCH ČASŮ

Šesté a závěrečné vzpomínání Rudolfa Faltejska (1932) na jeho „život v umění“, pokud volně citujeme Stanislavského, nám připomene nejen některé osobnosti, s nimiž se za dobu svého hraní, režirování a organizování potkal. Ale také nás zavede k nejnovějším zážitkům našeho milého přítele, kamaráda a spolupracovníka, který i ve svém „kmetovském věku“ se od divadla nikdy natolik nevzdálil, aby v něm nenacházel potěšení i zábavu.

Což zúročil znovu v třebechovickém divadle Symposion či v královéhradeckých Jesličkách, dokonce se mu dostalo i ocenění za herectví na Jiráskově Hronovu nebo na celostátní přehlídce seniorského divadla ve Znojmě.

Ale nejdříve se v jeho závěrečném vyprávění vrátíme do šedesátých let minulého století...

JOSEF VAVŘIČKA A ŠEDESÁTÁ LÉTA

Velkou osobností ochotnického života byl Josef Vavříčka, neřekli jsme mu jinak než Pepa. Pracoval jako vedoucí Krajského osvětového střediska v Hradci a staral se o činnost ochotníků, o jejich soutěže, ba i o výchovu a školení. Jednoho dne jsem byl k němu pozván a dověděl jsem se, že Pepa chystá velkolepou inscenaci Jiráskova Jana Roháče. Mně nabídl roli Hynce Ptáčka a na první zkoušce jsem se sešel s plejádou ochotníků z Hradce: Petr Průša, Břěta Lelek, Jirka Podubecký, Ota Pelant, Láďa Věchet, majestátní Jirka Paukert. Zkoušky šly moc dobře – byly to všechno talentovaní herci a Pepa Vavříčka šel přesně za svou vidinou. Objektivně nutno poznamenat, že tehdy existoval vydatný zdroj financí v odborových pokladnách. Především se využíval FKSP (fond kulturních a sociálních potřeb) – což záviselo na velikosti podniku, pod jehož hlavičkou soubor hrál. Uvolňování z práce na představení, ba i na zkoušky, bylo zcela jednoduché. Tento spolek hrál pod hlavičkou Krajského domu odborů, a tak se pro představení vyráběla scéna profesionálně, kostýmy se šily v divadelní krejčovně, líčil nás profesionální maskér, pan Kurel, fotografoval nás pan Minc. A Pepa Vavříčka využil svého postavení i všech svých známých, a tak vzniklo skutečně honosné představení, které se s ohromným ohlasem hrálo i na Jiráskově Hro-

novu, Pepa jím obnovil kdysi u ochotníků velmi populární „okrsková“ představení.

Na hronovské představení Roháče se dostavil i prezident Akademie věd, někdejší ministr kultury dr. Zdeněk Nejedlý, a my s ním měli besedu. Několik funkcionářů nás seřadilo před budovou ke slavnostnímu uvítání, naproti místní učitelky řadily dětičky v pionýrských krojích s mávátky. Kdo to nezažil, těžko pochopí nervozitu funkcionářů, aktivitu policie a zvláštní letargii obyvatelstva. Asi po půl hodině čekání nás rozčilení činovníci zahnali do budovy – abychom nebyli svědky, jak ho vynášejí z auta. Byli jsme poučeni, že ho máme oslovovat „pane prezidente“, ono to bylo tajné přání pana profesora - býti prezidentem - vynahradil si to v Akademii. Byl to už stařeček, malé klubíčko utopené v křesle, s živýma očkama a překvapivě silným hlasem. Hlasitě hřimal: „Je třeba číst a studovat Jiráska!“, a že je prima, že můžeme budovat socialismus.

Hradec Králové se v mnohém, byť se zpožděním, začal inspirovat novými formami zábavy a společenského života. Například v dnešním kině Centrál bývala v prvním patře kavárna - dnes tam je redakce Mf dnes a ordinace dr. Laciny. V šedesátých letech se tam najednou objevil obrovský nápis Nekuřácká kavárna. A začala tam chodit především studující mládež. Pepa Vavříčka se ujal programu: pokusil se napodobit v Praze v té době populární textepíl (to vymyslel Ivan Vyskočil v divadle Na zábradlí). Několika hercům předal Pepa vybrané texty a v sobotu odpoledne jsme si šli jako „sednout“ do kavárny, dali jsme si židle

Treperendy

k obsazeným stolkům, abychom byli rozseti po celé kavárně. A ve stanoveném pořadí jsme jako „náhodou“ vstali, řekli nadpis, počkali na utišení v sále a přednesli daný text. A pak, dejme tomu po deseti minutách, vstal další. A tak to pokračovalo. Zajímavý počin ale neměl dlouhé trvání, jednak docházely atraktivní texty, ale hlavně vedení RaJ (Restaurace a jídelny) zjistilo, že na limonádách a džusech se moc nevydělá. A tak postupně kavárna zanikla – textepíl ještě dřív.

Také v prostorách Adalbertina na třídě Čs. armády (dnes HKVS) býval malý sál zhusta využíván k amatérské divadelní činnosti. A vždycky to bylo svázáno s aktivní vedoucí osobností. Ona poetická kavárna povzbudila tehdy nadšeného mladíka J. Černého, a proto v malém sále Adalbertina začal provozovat zajímavý program z reproduované hudby. Sestavoval pořady o jednotlivých skladatelích, opatrně i o moderních hudebních směrech. Dal tomu název Studio poezie a hudby. Přešla k němu skupina her-

ců z Koruny. A došlo k velmi zajímavé inscenaci Šestkrát do černého, což byl soubor aktovek, trochu smutných. Ale Černý dal příležitost řadě herců k zajímavým výkonům, i já si toho dost užil, navíc v době, kdy jsem nic jiného dělat nesměl, se to moc hodilo.

JAK JSEM SE DAL NA ESTRÁDY

Zajímavou částí mého divadelního života byla jistá poloprofesionální činnost. Hned jak jsem se objevil na královéhradeckých prknech, všimli si mě kolegové, kteří se v Hradci pokoušeli právě o „malé formy“, jak se tehdy říkalo netradičním jevištním inscenacím. Vznikl soubor Kaleidoskop a jeho organizátorem byl Zdeněk Čejka, ředitel Parku kultury a oddechu. A velkými hvězdami Jirka Podubecký a sestry Židlické. Dostal jsem scénář s několika scénkami, ba i s pantomimickými čísly a začalo se tvr-

D I V A D E L N Í

dě zkoušet. Politicky tehdy došlo k mírné oblevě – a Zdeněk dostal křídla. Drze nabídl, že provedeme uměleckou vložku na okresní konferenci OV KSČ! V těchto letech, dlužno říci, jakoby vzdáleně politicky tálo, bylo to jako zavonění budoucího „Pražského jara“, tam už stály fronty na lístky do Semaforu. Ale okresní konference strany, natož v Hradci Králové, to byla událost, řekl bych nejméně „evropského dosahu“. Dnes se novináři můžou upsat o mimořádných bezpečnostních opatřeních – to by koukali, jak na to šli tenkrát! Ale bohužel mohli jen koukat, nikoliv psát!

Konference se konala na Střelnici ve velkém sále, okolí neprodyšně uzavřené, nepřístupné obyčejným občanům. I my cítili jisté rozechvění, že budeme mít tu čest... V doprovodu civilně oblečených „pořadatelů“, jsme se zadem prosmýkli do šaten, a po špičkách jsme kufry s kostýmy potichu táhli přes jeviště – za revuálkou se už soudruzi okresně radili. Od pultíku zněla slova jako: „my, souzi a soušky, jsme dostali tu Pochodeň do Hradce souhům dělníkům. Já sem veděla, že policajt Liška, já to řeknu otevřeně, ano Liška se menoval ten buržoazní policajt. Ale neveděl, že já mám Pochodeň stočenou v bandasce. Tak sem ho převezla!“ V sále mohutný aplaus – starší dáma s rudým šátkem na hlavě se právě pokoušela delegátům přednést své zásluhy o vítězství pracujícího lidu.

Za oponou nervózně přecházel rozčilený pán. Jeho oblek se něčím výrazně lišil od normálních lidí. A taky výrazně voněl. Nemohl tušit, kdo jsme. Ale byli jsme v zákulisí, takže určitě prověřeni. Prošel zákulisím, aby se uklidnil, v šatně se otočil a šel znovu. Pak z něj vypadlo: „jak dlouho ještě bude ta bába žvanit – nojo, na to jsme zvědaví... Proboha, už to maj hodinu protažený, vaše starosti bych chtěl mít...“. Konečně potlesk a soudružku za ovací odvádějí do restaurace na guláš a pivo. Od pultu oznámili: „Soudružky a soudruzi delegáti, hlavní referát přednese člen ústředního výboru káesčé soudruh Auersperger.“ A soudruh se ujal zásadního projevu...

V šatně jsme si právě povídali s panem Jardou Šterclem, známým tehdy komikem, který byl rovněž kulturní vložka. Byl zkušený, před sebou termosku s kafem a namazaný chléb. V klidu baštil, věděl, že od pořadatelů nic nedostaneme, až večer lístky na večeri. Konference se protahovala a po odjezdu soudruha z ÚV se atmosféra značně uvolnila. A tak přišel pořadatel s žádostí, abychom své vystoupení zkrátili – v pozdním již odpolední a za srděčného nezájmu delegátů vstoupil tedy Zdeněk vtipně jako konferenciér na jeviště: potřeboval uklidit řečnický pult. A proto pravil: „Toto jest kecátko. Jsou lidé, kteří považují své kecátko za svůj hrad. To my nepotřebujem, tak mi dovolte, abych ho odstranil.“ – v sále to zprvu ne-

Sen noci svatojánské

vypadalo, že by to někoho zaujalo. Ale Zdeňkova věta se poté stala námětem řady porad kulturních činitelů strany a výsledek byl docela odpovídající: Zdeňka vyhodili z postu ředitele Parku kultury a oddechu. A Kaleidoskop byl rozpuštěn. Já ve straně nebyl a nevím, jaké pohovory měli straníci - muselo to být dost drsné.

Abych mohl pracovat v Kaleidoskopu, musel jsem projít tzv. přehrávkami, udělat tedy před komisí KPFKE (Krajský podnik pro film, koncerty a estrády) zkoušku z oboru. Dostal jsem od komise kvalifikaci III. A „mluveného slova“ a tento akt mi dovozoval vystupovat za finanční odměnu. Tehdy to bylo v té mé třídě 100 - 400 korun za představení, převažovala ale pravidelně stovka. KPFKE mi poslalo rozvrh vystoupení, která sjednali a poté proplátili.

Po krachu Kaleidoskopu po mně sáhli místní zpěváci jako po konferenciérovi, jak se tehdy říkalo dnešním moderátorům. S vděčností vzpomínám i na pořady s tehdejšími členy Lidové opery. Byla to především krásná a výborná zpěvačka Zdena Veselá a její manžel, neméně dobrý zpěvák Pepa Veselý a tenorista Jirka Janeček. Jako klavíristu si vybrali vynikajícího Zdeňka Stoklasu, navíc znalce všech možných typů hudby. Vyprávěl mi, jak si na studiích přivydělával coby klavírista při produkcích němeého filmu. Pěvecky někdy spolupracovala Zdena Benyšková – Hrnčířová, na klavír občas doprovázela i Růženka Hanušová nebo profesor Karel Schejbal.

Postupně vznikl docela pěkný pořad s názvem Babička v šestsettoce (což byl báječný trik pro objednávání taxíka T 603). V této sestavě jsme objezdili celý kraj po těch nejmenších vesničkách. Nevedl jsem si evidenci, ale muselo to být mnoho desítek, možná stovek představení. Občas jsem byl jako konferenciér delegován na větší estrády a tak jsem mohl uvádět řadu umělců zvučných jmen – Jardu Štercla, smutného muže Jaroslava Válka, Františka Filipovského, Miloše Nedbala, ale i zpěváky Pastel trio, Rudolfa Cortéze, Evu Olmerovou, Ljubu Hermanovou. Jeden z největších zájezdů se konal až na Slovensko. Jako reprezentanti hradeckého kraje jsme jeli do družebního kraje Banská Bystrica, rychlíkem. V „povstaleckém městě“ jsme uspořádali pět představení - základ tvořil velký jazzový orchestr Mirko Mužíka s hostující tehdy velmi populární skupinou Pastel trio. Taky jsme uváděli novinku - módní přehlídku deseti krásných hradeckých modelek. A šňůra vrcholila velkým gala představením v letním kině, které bylo stavěno pro oslavy SNP, takže se tam vešlo několik tisíc diváků. Už úvodní cesta od kraje filmového plátna ke středu scény, k mikrofonu, se zdála nekonečná. Přednášel jsem tam i povídku Autovýlet a nahradil slovo „borůvky“ slovenským výrazem „čučorietky“ – neuvěřitelný ohlas, řeknu vám, smích publika mě úplně fyzicky zasáhl.

Užíval jsem si taky koncerty Posádkové hudby s kapelníkem Josefem Maršíkem. Bylo s podivem, jak kapelník Maršík dovedl převést do řeči dechové hudby spoustu repertoáru symfonického orchestru. Jeden z posledních

koncertů s nimi jsem uváděl v Liberci, 28. října 1969. Koncert se konal na obrovském libereckém náměstí - bylo však úplně liduprázdné. Při příjezdu nás přivítala skupina místních funkcionářů, od předsedy MNV, přes krajského náčelníka SNB a předsedy KNV. Hned nás vedli do zasedačky, pohostili, hned ukazovali fotky z příjezdu sovětských vojáků do Liberce. U radnice stál dům celý v lešení, Sověti pásy tanku to lešení podtrhli a na tanky padaly kal-fasy s maltou, lešenářské tyče, kbelíky... Vyděšení osvoboditelé měli pocit, že na ně útočí kontrarevoluce a začali střílet z kulometů, jeden tank vjel do domu - osm mrtvých prý bylo jen na náměstí. Náčelník SNB vyprávěl, jak to mají všechno nafilmované, a že to mají schované - nikdy jsem ten film neviděl. Jiný esenbáček mi hrdě vyprávěl, jak někde zavedli tank do uličky před barikádu a potom nákladáky ucpali výjezd a autogénem tanku uřízli hlaveň děla... Nikdo nepřišel, ale koncert se konal, na tom liduprázdném náměstí jsem tedy pozdravil (nepřítomné) Liberečáky, kapela zahrála parádní koncert komplet - byl prý vyslán do krajského rozhlasu, ale místním rozhlasem i po celém městě.

Podle movitosti objednavatelů se estrády daly natahovat a různě košatět. V programu se objevovali i artisté, balet, módní přehlídky, kouzelníci. Cirkusoví artisty mě poučili o mnoha cirkusových zvycích – že úvod vystoupení je „ántré“ a musí se jít tedy středem dopředu před diváky. A „šlus“ že je obvykle v „atlasu“, otrhaný klaun se promění v artistu v lesklém obleku... Od Mirka Kulťa a Jardy Zacha, známých hradeckých kouzelníků, jsem se naučil taky pár fíglů, především pečlivou přípravu rekvizit, kostýmů, nacvičení gest, přesný pořad triků. S Jardou Zachem jsme taky připravili pořad *Kouzelná krabička* a ten pak hráli několik roků.

Navíc jsem v roce 1968 vstoupil do spolku Artes, který sdružoval všechny možné kumštýře, od klaunů a artistů přes krotitele, muzikanty, zpěváky, hudební skupiny. A taky jsme dostali příležitost natáčet pro televizi. V Brně u režiséra Prokela, v tehdy docela sledovaném pořadu *Přijel k vám...* Program jsme natočili, ale nikdy jsem ho neviděl, prý byl prodán a vyslán v *Intervizi* - protože v Československu jsem nesměl na obrazovku. A tak skončila má poloprofesionální umělecká dráha, už nikdy jsem žádnou delegaci nedostal, prostě jsem byl odejit.

JESLIČKY NA LAVIČCE

K divadélku Jesličky mám specifický vztah – snad to byla náhoda, že jsem byl u toho, když se v devadesátém roce rozhodovalo na tehdejší odboru školství o budoucnosti Lidové školy umění. Tehdejší její pan učitel, Pepa Tejkl, se ujal role šéfa a podařilo se získat prostory právě rušených dětských jeslí na Slezském Předměstí. Na odboru kultury tehdy šéfoval Honza Dvořák, a tak se projekt podařilo realizovat, dokonce se sehnaly nějaké peníze na stavební úpravy. Vznikl prostor pro základní uměleckou

D I V A D E L N Í

školu s řadou učitelů a velmi různorodým zaměřením. Provoz tzv. literárně dramatického oddělení a jeho „divadla“ byl místy až hektický, počtem představení se blížil profesionálním divadlům. Dopoledne tu vládla „škola“, po večerech se zkoušelo amatérské divadlo. Principál Pepa Tejkl mi jednoho dne nabídl, abych v Jesličkách „zrežiroval“ nějaké představení. Vybral jsem si Goldoniho *Poprask na laguně*, který dával veliký prostor dámské části souboru, v Jesličkách bylo děvčat habaděj. Pracovalo se mi dobře, snad jsem potěšil i herce. Velikou výhodou byly prostory Jesliček, dalo se zkoušet i paralelně. A pak ta mimořádná hudebnost, Monika Janáková byla vždycky připravená zkoušet a korepetovat. A třetí výhoda Jesliček - měly vždycky slušnou skupinu obecnstva, které s důvěrou chodilo na leckjaké kreace.

Další setkání bylo na výzvu Saši Gregara. Vždy jsem ho obdivoval, jeho *Vévodkyni valdštejských vojsk* jsem považoval v ochotnickém divadle za vrcholovou inscenaci. Po několika zkušenostech s jeho režijním vedením ho mohu charakterizovat jako výraznou režiséřskou osobnost: text hry vždycky upraví podle svých představ a využije všech možných postupů - jeho inscenace Žebrácké opery se proměnila v dokonalou mašinérii absurdních kontaktů a spojů (až po to scénografické propojení „lumpů a státu“ konkrétními hadicemi, trubicemi, dráty, počítači). Připsal do hry postavu Entertainera a svěřil ji mně. Dělal jsem ji velmi rád. Dotáhli jsme to až na Jiráskův Hronov. A stejnou radost jsem měl, když mě pozval na roli pana správce do Klicperovy hry *Každý něco pro vlast*. Opět nešlo o ilustraci Klicperova textu, ale o svébytný zajímavý pohled na toto dílko. Naší vrcholnou spoluprací pak byla inscenace hry Aldo Nicolaje *Tři na lavičce*. Saša našel báječný klíč k textu: čtyři obrazy - čtyři roční doby. A tak se okolo lavičky odehrála tragikomédie, divácky vděčná, pro nás moc zajímavá, hráli jsme ji na různých jevištích, vyhráli jsme seniorskou národní přehlídku ve Znojmě a pak přišel Jiráskův Hronov a tam pro mě nezapomenutelný „Standing Ovation“. Mihnul jsem se v Jesličkách taky třeba ještě v režijní práci Emy Zámečnickové, v její inscenaci Vančurova Kuby Kubikuly...

Tak co napsat na závěr - snad ještě poznámku o své profesi učitele. Psal jsem už, že na fakultu jsem se přihlásil jaksí z nouze. Ale pak jsem v praxi zjistil, že to je jedno z nejkrásnějších povolání vůbec. Když mne ze školství vyhodili, abych nepoškozoval mládež, nebylo mi právě nejlépe. No pravda, musel jsem chodit kanálama, ale po dvaceti letech jsem se vrátil. A potkal jsem se s zajímavým projektem. Dr. Bartůška se pokusil ve svém Prvním jazykovém soukromém gymnáziu o vyučování rétoriky a mně k tomu přizval - několik let jsem u něj seznamoval studenty s problematikou mluveného slova - v době počítačů, testů a SMS. Pokoušel jsem se o to, aby si studenti uvědomili krásu mluveného slova, zkoušeli jsme sborovou recitaci a pokusili se i hrát divadlo - spolužákům, učitelům a známým jsme předvedli celou řadu divadelních opusů. Na propůjčeném jevišti Jesliček jsme sehráli stře-

Dva na lavičce

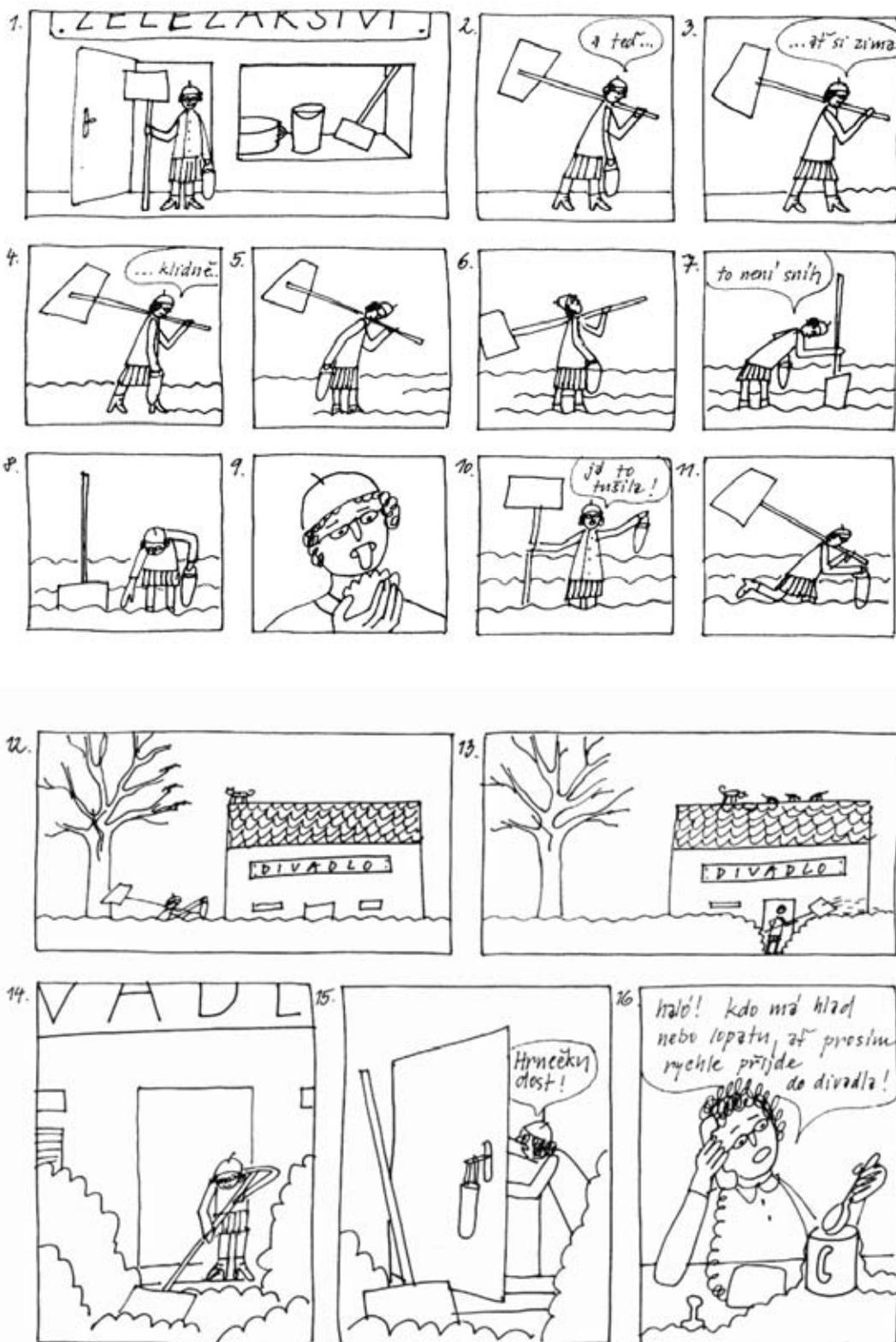
dověký text *Aucassin a Nicoletta*, dramatisaci *Černošského Pánaboha*, Klicperovu komedii *Každý něco pro vlast* a *Potopu*, dokonce i *Novou komedii o Libuši* a úpravu Goldoniho *Náměstíčka*.

A ještě musím zmínit další epizodu třebechovickou. Klasik tvrdí, že nelze vstoupit do stejné řeky - já se do Symposionu vracel několikrát. Pokaždé to byl samozřejmě poněkud jiný spolek a v poněkud jiných okolních podmínkách, ale s týmž názvem. Proměnilo se v něm téměř vše, jen chuť hrát divadlo se neměnila. Hodně se změnilo obecnstvo, změnilo se složení členstva i postavení souboru ve společnosti. Ale postupně jsme po roce 2003 uvedli řadu inscenací (většina byla reflektována v Hromadě), tudíž stačí jen připomenout: Brekford - *Černošský Pánbůh*, Goldoni - *Treperendy*, Nestroyovo *...si pořádně zařadit* a *Slaměný klobouk*, Scarnicci a Tarabusi - *Otcové se rodí ve skříňkách*, a řadu mých realizací uzavřel v roce 2009 Shakespearův *Sen noci svatojánské* a jeho krásné představení na hradeckém Open Air festivalu...

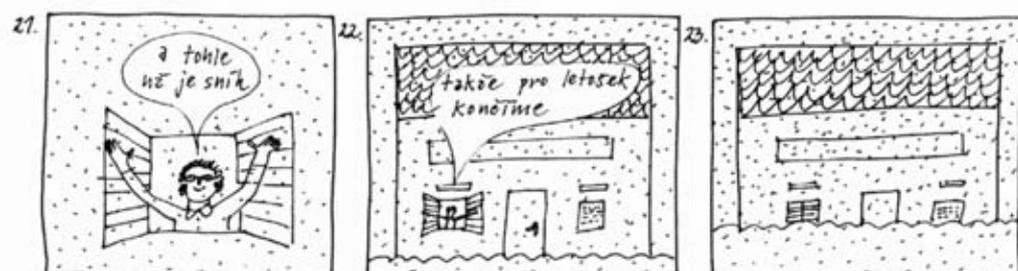
Vždycky jsem v úpravách pamatoval na to, aby si všichni členové souboru zahráli. A vždycky jsem se spolehal na text ověřeného dramatika - hledání smyslu hry a jednání postav bylo pro mě radostnou detektivní činností. Mokrát jsem přemýšlel, proč vlastně dělám právě divadlo. Asi pro to, že pro mě hlavním bylo setkání s divákem, kontakt, v němž cítíte, jak jde s vámi, jak fandí vám (tedy postavě, samozřejmě), směje se s vámi, lituje vás... Nelze zapomenout na okamžik, když máte srdíčko až v krku, pak zašustí opona, hlediště ztichne a zážrak divadla se začíná. Co naplat, každé divadlo někdy končí a poslední opona spadne, a v hledišti se ozve potlesk...

Váš Rudolf Faltejsek
(dopsáno 20. 11. 2011)

KOMIKS HANKY VOŘÍŠKOVÉ

VYŠEL SPOLU S DALŠÍMI V PRŮBĚHU ROKU 2010 V ČASOPISU SVĚT A DIVADLO

obrázkový seriál

TAKŽE PRO LETOŠEK KONČÍME

nakreslila Hana Voříšková

hrály: a